

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Analýza financování sociálních služeb bezplatně
poskytovaných nestátními neziskovými
organizacemi v Jihočeském kraji**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program:

MANAGEMENT SOCIÁLNÍ PRÁCE V ORGANIZACÍCH

Autor: Bc. et Bc. Nina Fialová

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Renata Švestková, Ph. D.

České Budějovice 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem „Analýza financování sociálních služeb bezplatně poskytovaných nestátními neziskovými organizacemi v Jihočeském kraji“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu použité literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/ 1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/ 1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 03.05.2023

.....
Bc. et Bc. Nina Fialová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především vedoucí této práce, Mgr. Ing. Renatě Švestkové, Ph.D., za její cenné rady, trpělivost, vlídný přístup a bezmeznou vstřícnost. Bez jejího odborného vedení by tato práce nikdy nevznikla. Zároveň děkuji celé své rodině, manželovi a synům za podporu a pevné nervy.

Analýza financování sociálních služeb bezplatně poskytovaných nestátními neziskovými organizacemi v Jihočeském kraji

Abstrakt

V sociální oblasti nefiguruje pouze stát prostřednictvím svých institucí či zřizovaných organizací, ale i nestátní neziskové organizace, které jsou v oblasti sociálních služeb významným aktérem. Hlavním posláním nestátních neziskových organizací v sociální oblasti je poskytovat služby v kontextu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Poskytované sociální služby dělíme na sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. V zákoně nalézáme tyto typy bezplatně poskytovaných služeb, např. sociální poradenství, ranou péči, krizovou pomoc, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, seniory a osoby se zdravotním postižením, terénní programy. Většina nestátních neziskových organizací v České republice poskytující sociální služby financuje svůj provoz vícezdrojově, např. z grantových řízení ministerstev, krajů, obcí, EU, nadačních subjektů a také z příjmů z vlastní činnosti.

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jakými způsoby a z jakých zdrojů nestátní neziskové organizace v Jihočeském kraji financují sociální služby, které jsou klientům poskytovány ze zákona zdarma, a zároveň zjistit možnosti financování bezplatně poskytovaných sociálních služeb Jihočeským krajem. Pro výzkum byla využita kvalitativní výzkumná strategie, metoda dotazování, technika rozhovor a dále byla provedena analýza relevantních dokumentů. Výzkumná část přináší podrobný pohled na sociální služby a jejich význam v rámci Jihočeského kraje a přináší vhled do problematiky financování nestátních neziskových organizací poskytujících bezplatné sociální služby na území Jihočeského kraje.

Klíčová slova

Nestátní nezisková organizace; financování; finanční zdroje; bezplatné sociální služby; Jihočeský kraj

Analysis of Financing Social Services Provided Free of Charge by Non-Governmental Organization in the South Bohemian Region

Abstract

Not only the state plays a part in the social field through its institutions or established organizations, but also non-governmental organizations, which are significant actors in the field of social services. The main mission of non-governmental organizations in the social field is to provide services in the context of Act No. 108/2006 Coll. on Social Services. Provided social services are divided into social consultancy, social care services, and social prevention services. The kinds of services provided free of charge which can be found in the law are, for example, social consultancy, early intervention, emergency assistance, follow-up care, social activation services for families with children, seniors, people with disabilities and outreach programmes. Most non-governmental organizations in the Czech Republic providing social services finance their operations from multiple sources, such as grant procedures of ministries, regions, municipalities, the EU, endowment entities and also from incomes from their own activities.

This diploma thesis aimed to ascertain in what ways and from what sources non-governmental organizations in the South Bohemian Region fund social services which are provided to clients free of charge by law. At the same time, it was also important to identify the possibilities of financing social services provided free of charge by the South Bohemian Region. A qualitative research strategy was used for the research, along with the method of questioning and furthermore, the analysis of relevant documents was carried out. The research part provides a detailed view of social services and their significance within the South Bohemian Region and gives an insight into the matters of financing non-governmental organizations providing social services free of charge in the territory of the South Bohemian Region.

Keywords

Non-governmental organization; financing; financial sources; free social services; South Bohemian Region

Obsah

Úvod.....	8
1 Vymezení pojmu nezisková organizace	10
1.1 Typologie nestátních neziskových organizací	12
1.2 Legislativa pro nestátní neziskové organizace	15
1.3 Nestátní neziskové organizace – sociální pojetí.....	15
1.4 Vize, poslání a hodnoty nestátních neziskových organizací	17
1.5 Rada vlády pro nestátní neziskové organizace.....	19
2 Financování neziskových organizací	24
2.1 Vlastní zdroje	25
2.2 Veřejné zdroje	26
2.3 Dotace Evropské unie	27
2.4 Fundraising, crowdfunding	30
3 Sociální služby	33
3.1 Druhy sociálních služeb	34
3.2 Standardy kvality sociálních služeb	36
4 Cíle práce a výzkumné otázky	38
5 Metodika	39
5.1 Strategie výzkumu.....	39
5.2 Výběrový soubor	39
5.3 Etika výzkumu	40
5.4 Proces sběru dat a jejich zpracování	40
5.5 Operacionalizace pojmů.....	41
5.6 Harmonogram výzkumu.....	42
6 Výsledky	43
6.1 Charakteristika Jihočeského kraje.....	43

6.2	Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027	46
6.3	Financování nestátních neziskových organizací v Jihočeském kraji	48
6.3.1	Projekty a fondy poskytující finance nestátním neziskovým organizacím v Jihočeském kraji v roce 2022-2023	49
6.3.2	Projekty a fondy poskytující finance nestátním neziskovým organizacím v Jihočeském kraji v roce 2021-2022	50
6.3.3	Shrnutí.....	51
6.4	Výběr organizací pro analýzu	53
6.5	Analýza dokumentů vybraných organizací	55
6.6	Zpracované rozhovory se zástupci vybraných nestátních neziskových organizací	81
7	Diskuze	92
8	Závěr	97
9	Seznam použitých zdrojů	99
10	Seznam příloh	111
11	Seznam tabulek, schémat, obrázků a grafů	114
11.1	Tabulky	114
11.2	Obrázky	115
12	Seznam zkratk	116

Úvod

K výběru tématu diplomové práce mě přivedlo studium na vysoké škole a s ním související prozření, že v některých oblastech (předmětech studia) nejsem orientována tak, jak bych si představovala. Tato skutečnost a touha pochopit některé nejasnosti, mj. jakým způsobem fungují nestátní neziskové organizace v sociální oblasti, mě dovedla až sem, k psaní diplomové práce na téma „*Analýza financování sociálních služeb bezplatně poskytovaných nestátními neziskovými organizacemi v Jihočeském kraji*“. S neziskovými organizacemi přichází do kontaktu většina z nás velmi často, aniž by tomu přikládala větší význam. Po napsání této práce mohu s jistotou říct, že se na žádnou nestátní neziskovou organizaci nebudu dívat tak jako dřív. Jsem sama zvědavá, jakým způsobem budou ovlivněni její čtenáři.

Neziskový sektor v současné době zažívá celosvětově velký rozmach. S ohledem na fakt, že žijeme v sociální společnosti, má jeho existence obrovský význam. Neziskové organizace ve velké míře zajišťují ty oblasti, které nejsou dostatečným způsobem zaopatřeny státními institucemi či organizacemi. Nestátní neziskové organizace působí ve všech oblastech lidského žití, najdeme je v oblasti sociální, kulturní, ve zdravotnictví nebo školství aj. S financováním nestátních neziskových organizací se pojí řada specifických pojmů, jako je vícezdrojovost, neziskovost nebo fundraising. Financování neziskových organizací je specifické i v kontextu typu poskytovaných sociálních služeb. Některé ze sociálních služeb se poskytují za úhradu, platby od klientů jsou tedy pro poskytovatele jedním ze zdrojů finančních prostředků, některé služby musí být ze zákona poskytovány zdarma. A právě na tyto bezplatné sociální služby a nestátní neziskové organizace, které je poskytují, je zaměřena tato diplomová práce.

Cílem mé diplomové práce je zjistit, jakými způsoby a z jakých zdrojů nestátní neziskové organizace v Jihočeském kraji financují sociální služby, které jsou klientům poskytovány ze zákona zdarma, a zároveň zjistit možnosti financování bezplatně poskytovaných sociálních služeb Jihočeským krajem. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V té první vymezují základní pojmy a principy týkající se neziskové sféry, rysy nestátních neziskových organizací a způsoby jejich financování nebo sociální služby, jejich druhy a zásady při poskytování. Empirická část nejprve přináší ucelený přehled o situaci v Jihočeském kraji, předkládám zde konkrétní údaje o poskytování sociálních služeb nestátními neziskovými organizacemi na tomto území,

dále je popsán přístup Jihočeského kraje, a to deskripcí jím nabízených dotačních programů, strategických dokumentů zabývajících se touto problematikou aj. Následuje část obsahující zpracované údaje z výzkumu, pro který jsem využila kvalitativní výzkumnou strategii s technikou rozhovoru, současně byla provedena analýza dokumentů, zejména výročních zpráv a účetních závěrek nestátních neziskových organizací vybraných pro tento výzkum. Diskuze nabízí propojení teoretických východisek se skutečnostmi nově nabytými díky provedenému výzkumu.

Celá práce dle mého názoru přinese komplexní vhled do oblasti financování nestátních neziskových organizací poskytujících bezplatné sociální služby a bude tak moci sloužit jako materiál umožňující pochopení dané věci laickou veřejností. Jsem přesvědčena o tom, že znalost této problematiky je zásadní nejen pro studenty sociálních oborů, ale zejména pro ty, kteří chtějí v sociální sféře pracovat (zejména ve vedoucích pozicích). Dobře zvládnuté financování instituce jde totiž ruku v ruce se spokojeností jejích pracovníků a tím pádem i se spokojeností jejích klientů.

1 Vymezení pojmu nezisková organizace

V obecné rovině lze říci, že neziskové organizace patří do prostoru národního hospodářství, to se dělí na ziskový (tržní) sektor a sektor (netržní) neziskový (Rektořík, 2012).

Hlavním cílem tržních organizací je podnikat a dosáhnout co největšího zisku, který generují např. prodejem zboží, které samy vyrábí či distribuují, a to za tržní cenu stanovenou vztahem mezi nabídkou a poptávkou (Rektořík, 2012). Neziskový veřejný sektor je oblastí, jež je hrazena z veřejných financí, podléhá veřejné kontrole a jejím cílem je zabezpečování zejména výkonu veřejné správy, tzn. organizační složky státu a územních celků (Šimková, 2012). Autorka dále konstatuje, že sektor neziskový (soukromý), rovněž označovaný jako třetí sektor (první je ziskový, druhý neziskový veřejný), existuje pro přímý užitek a prostředky na jeho financování jsou soukromého charakteru (je však možné využívat i veřejných financí). Tyto organizace nepodléhají veřejné správě. Nesmíme také zapomenout na sektor domácností, který určitým způsobem ovlivňuje i činnost neziskových organizací (Šimková, 2012).

Neziskový sektor je oblastí ekonomiky, kde působí organizace zaměřené na ty oblasti společnosti, které nejsou pro sektor ziskový (tržní) lákavé, neboť v této sféře není pravděpodobné přílišné zbohatnutí (Krechovská a kol., 2018). V neziskovém sektoru tedy zisk není pro zainteresované organizace primárním cílem jejich existence (Vít, 2015). Pokud dosáhne zisku organizace v neziskovém sektoru, je tato organizace povinna jej znovu využít pro chod sebe sama a naplnění svých cílů. Hlavní motivací v neziskovém sektoru se tedy dle Rektoříka (2012) nestává dosažení zisku (finančního), nýbrž dosažení užitku (např. veřejná služba). Neziskový sektor se v současné době celosvětově rozrůstá a má nezměrný vliv na fungování národního hospodářství; zejména proto, že žijeme v sociální společnosti, má neziskový sektor stále větší smysl, je flexibilnější a čím dále více se rozmáhá (Hyánek, 2016). Tetřevová (2008) ve své knize uvádí, že neziskový sektor zároveň plní tři funkce, a to ekonomickou (nabízí výrobky a služby, je spotřebitelem i zaměstnavatelem), sociální (uspokojování potřeb společnosti, svými činnostmi zasahuje do života lidí) a politickou (lidé mají díky němu možnost ovlivňovat veřejné mínění a politiku všeobecně).

Přesnou definici neziskové organizace nenajdeme v žádném právním předpisu v České republice, nejvíce informací o tomto tématu nám poskytuje občanský zákoník

(zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník), zmínky pak nalezneme rovněž v daňových či obchodních zákonech (Hejduková, 2015). Samotný pojem „nezisková organizace“, který pochází z anglického termínu „non-profit organization“ (nebo „non-for-profit“), je tedy spíše společensky přijatým pojmenováním než oficiálním výrazem či právním termínem (Dobrozemský, Stejskal, 2015). Jak uvádí Pelikánová (2018), teoretických vymezení existuje celá řada a různými způsoby se překrývají. Neziskové organizace je možné dělit několika způsoby, například podle předmětu činnosti, dle globálního charakteru poslání nebo podle zřizovatele (Krechovská a kol., 2018). Neziskové organizace poskytují rozsáhlé množství služeb a zabezpečují mimo jiné ty oblasti, které nejsou dostatečně zaopatřeny státními institucemi (Pelikánová, 2018). Mezi nejvýznamněji obsazené sféry neziskovými organizacemi patří dle Pelikánové (2018) sociální služby, zdravotnictví, školství, zaměstnanost, kultura, doprava, životní prostředí aj.

Hejduková (2015) dále uvádí, že odlišnosti mezi neziskovými organizacemi můžeme spatřovat i v jejich zakladatelích, kterými mohou být (a nejčastěji jsou) vládní instituce, církve a náboženské společnosti, domácnosti, podnikatelské subjekty. Neziskové organizace lze také dělit na organizace veřejně prospěšné a vzájemně prospěšné (Pelikánová, 2018) Autorka dále uvádí, že zatímco veřejně prospěšné organizace slouží k uspokojování potřeb veřejnosti (celé společnosti) vytvářením veřejných a smíšených statků, úkolem organizací vzájemně prospěšných je uspokojování potřeb občanů (vymezeného okruhu lidí), kteří mají společný zájem (kulturní aktivity, profesní zájmy aj.), přičemž tento zájem musí být společensky korektní. Veřejně prospěšnou organizací může být například charita, vzájemně prospěšnou pak zájmové sdružení (Hejduková, 2015). Autorka dále konstatuje, že neziskové organizace lze dále rozdělit dle předchozího popisu na veřejnoprávní (obec, příspěvkové organizace aj.) a soukromoprávní instituce (domácnost, podnikatelský subjekt). Soukromoprávní instituce přímo participují na dění v občanské společnosti a označujeme je pojmem nestátní (případně nevládní) neziskové organizace (Hejduková, 2015). Nestátní neziskové organizace (dále také „NNO“) tedy zakládají soukromé subjekty, jak je zmíněno výše, a zároveň se řídí jinými právními předpisy než státní (vládní) neziskové organizace (Stejskal a kol., 2012).

1.1 Typologie nestátních neziskových organizací

Spolky

Dříve občanská sdružení, okamžikem přijetí nového občanského zákoníku 89/2012 Sb. se jedná o spolky. Spolky se dle Víta (2015) zakládají proto, aby docházelo k naplňování společného zájmu jeho zakládajících členů. Mohou být jak veřejně, tak vzájemně prospěšné, nemusí se tedy nutně zaobírat celou společností, nýbrž zájmy pouze svých členů, případně kombinovat zájmy soukromé a veřejné (Vít, 2015). Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jsou základními rysy spojenými se spolkem zejména samospráva, dobrovolnost členů vstupujících (či vystupujících) do/ze spolku a oddělení majetku členů od majetku spolku. Do roku 2016 měly všechny spolky upravit svůj název, aby odpovídal novým zákonným úpravám, výjimku tvořily pouze některé spolky, pro něž je jejich název dlouhodobě příznačný (např. Sokol), do roku 2017 také měly všechny spolky založené jako občanská sdružení upravit své stanovy dle nových předpisů (Profineziskovky.cz, 2017). Název takové organizace musí obsahovat termín „spolek“, „zapsaný spolek“ nebo zkratku z. s.“ (Vít, 2015). Hlavní činností spolku nesmí být podnikání, tato činnost ale není zcela vyloučena, v rámci vedlejší činnosti je dle nového občanského zákoníku spolku povoleno podnikat, zisk spolku musí být využit pro jeho správu a hlavní činnost (Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

Fundace – nadace a nadační fond

Fundace, jak už název napovídá, slouží k přerozdělování majetku dalším subjektům. Tento majetek (fundus) je předem vyhrazený ke konkrétnímu účelu. Řadíme sem nadace a nadační fondy, které se řídí novým občanským zákoníkem. Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění, je pro tuto právní formu typická vkladová povinnost, která v souhrnu činí minimálně 500 000 Kč a může být peněžní i nepeněžní povahy. V názvu takové organizace musí být použit pojem „nadace“ a samotný název by měl odkazovat k účelu nadace. Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, nemá nadační fond ve srovnání s nadací povinnost vytvářet nadační jistinu a nadační kapitál, dalším rozdílem je skutečnost, že jednání při založení nadačního fondu nemusí mít formu notářského zápisu (nadace ano). Mezi těmito dvěma typy fundací nalezneme i podobnosti, a to zejména v účelu – obě formy hospodaří s majetkem, který je určený ke konkrétnímu účelu, který je hospodářsky nebo

společensky užitečný, veřejně prospěšný nebo dobročinný. Nadace i nadační fond mohou podnikat, vyvíjet vlastní činnost, a to pouze v případě, že neohrozí vlastní účel, naopak tato činnost povede k jeho podpoře V názvu organizace této právní formy musí stát termín „nadační fond“ (Hejduková, 2015).

Ústav a obecně prospěšné společnosti

Ústav je nová forma neziskové organizace, která vznikla s novým občanským zákoníkem v roce 2014 a jejím smyslem je provozování společensky nebo hospodářsky přínosných aktivit za využití osobních i majetkových komponent (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále uvádí, že na rozdíl od nadací může organizace tohoto právního typu podnikat i v rámci hlavní činnosti, musí být ovšem brán zřetel na účel instituce, ten nesmí být podnikatelskou aktivitou upozaďován. Zisk ústavu musí být využit pouze k činnostem podporujícím účel organizace nebo k výdajům spojeným s jejím chodem (Vít, 2015). Jelikož ústav není členskou organizací jako spolek, ale funguje spíše na zaměstnaneckém principu, nemůže stanovit členské příspěvky (Profineziskovky.cz, 2017). Ústav je obdobou obecně prospěšné společnosti (zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů), které od roku 2014 sice nelze zakládat, přesto tvoří nejpočetnější právní typ mezi neziskovými organizacemi v České republice (MPSV, 2022). Cílem obecně prospěšných společností je poskytovat obecně prospěšné služby pro společnost například v oblasti kultury, sociální péče, životního prostředí apod. (Pelikánová, 2018). Pokud se obecně prospěšné společnosti do konce roku 2013 netransformovaly na ústav, nadaci nebo nadační fond, řídí se nadále zákonem o obecně prospěšných společnostech, v opačném případě podléhají novému občanskému zákoníku (Profineziskovky.cz, 2017).

Církev a náboženské společnosti

Zvláštním typem neziskové organizace jsou církve a náboženské společnosti, jejichž normy, práva, povinnosti a další upravuje zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech (dále jen zákon č. 3/2002 Sb.), na rozdíl od výše zmíněných typů neziskových organizací, které upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Dle zákona č. 3/2002 Sb., vzniká církev a náboženská společnost *dobrovolným sdružováním osob a svébytně rozhoduje o věcech spojených s vyznáváním víry, o organizaci náboženského společenství a o vytváření k tomu určených institucí,*

právníckou osobou se pak církve a náboženské společnosti stávají registrací podle stejného zákona. Návrh na registraci podává Ministerstvu kultury přípravný orgán církve čítající nejméně tři osoby starší 18 let, společně s dalšími náležitostmi, které tento úkon vyžaduje, žádost je nutné doložit třemi sty podpisy osob, které se k dané církvi hlásí (zákon č. 3/2002 Sb.). Ministerstvo kultury je povinno vést Rejstřík církví a náboženských společností, tento dokument je veřejně přístupný, k datu 21. 2. 2023 je v České republice registrováno 44 církví a náboženských společností (Ministerstvo kultury, 2002-2016). Do roku 2012 byly církve dle zákona č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností (dále jen zákon č. 218/1949 Sb.), financovány ze státního rozpočtu, kdy stát poskytoval registrovaným církvím úhradu osobních požitků duchovních, působících jako zaměstnanci církví a náboženských společností, celkovou sumu vyhrazenou pro tyto účely schvalovala každoročně Poslanecká sněmovna (zákon č. 218/1949 Sb.). Od roku 2013 se tento způsob financování církví změnil, když vstoupil v platnost nový zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi (dále jen Zákon č. 428/2012 Sb.), kterým byl předchozí model ukončen. Od roku 2013 je tak dotčeným církvím a náboženským společností, které uzavřely se státem smlouvu o vypořádání, vyplácena po dobu 30 let finanční náhrada, která se od čtvrtého roku snižuje, po dobu 17 let mají nárok na příspěvek na podporu činnosti (zákon č. 428/2012 Sb.). Církve a náboženské společnosti mohou být zřizovateli právnické osoby a kromě té zakládají například školy, nemocnice, charitativní zařízení nebo nadace (Škarabelová a kol., 2002). Církve a náboženské společnosti mohou kromě výše zmíněných finančních prostředků využívat i další zdroj, kdy mají možnost požádat o grant na své kulturní a náboženské aktivity z programu spravovaného samostatným oddělením církví a náboženských společností ministerstva kultury (Ministerstvo kultury, 2023). Podle zákona č. 3/2002 Sb. tvoří příjmy církví a náboženských společností zejména příspěvky fyzických a právnických osob, příjmy z prodeje a z pronájmu movitého, nemovitého a nehmotného majetku církví a náboženských společností, úroky z vkladů, dary a dědictví, sbírky a příspěvky z části výtěžků podle zvláštního zákona, půjčky a úvěry, příjmy z podnikání nebo z jiné výdělečné činnosti, dotace. Registrované církve a náboženské společnosti mohou získat oprávnění vykonávat řadu tzv. zvláštních práv, kdy mohou vyučovat náboženství na státních školách, pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, zabezpečovací

detence, ochranné léčení a ochranná výchova, konat obřady - církevní sňatky, zřizovat církevní školy, zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství (zákon č. 3/2002 Sb.). Toto oprávnění získají po splnění řady podmínek, mezi ně patří zejména souvislá délka jejich registrace nejméně 10 let ke dni podání návrhu, pravidelné zveřejňování výročních zpráv o činnosti po dobu minimálně 10 let před podáním návrhu, bezúhonnost, řádné plnění závazků vůči státu a třetím osobám aj. (Ministerstvo kultury, 2023).

1.2 Legislativa pro nestátní neziskové organizace

Každá nezisková organizace je upravována konkrétními zákony, vyhláškami nebo předpisy, kterými se řídí proces její registrace, finanční řízení nebo organizační struktura. Seznam zákonů, které více či méně ovlivňují činnost neziskových organizací, mj. jejich samotné fungování, je ale mnohem delší (Hladká, 2009). Mezi nejdůležitější z nich se řadí

- Lidská práva a základní svobody,
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
- Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech,
- další zákony definující statusové normy neziskových organizací,
- finanční zákony, tj. dotační politika, dárcovství, dobrovolnictví, veřejné sbírky, podnikání,
- daňové zákony,
- zákony týkající se administrativy neziskových organizací, tj. účetní předpisy, mzdové předpisy, pracovně právní předpisy, evidence,
- zákonné normy týkající se oborů, ve kterých nestátní nezisková organizace působí, např. školské zákony, zákon o sociálních službách, zákony o zdravotnictví, životním prostředí a další (Hladká, 2009).

1.3 Nestátní neziskové organizace – sociální pojetí

Že mají nestátní neziskové organizace v naší ekonomice, ale i v naší společnosti všeobecně, nezastupitelnou úlohu, o tom není pochyb. Je pravděpodobné, že bez jejich aktivit by se v řadě oblastí, např. v sociální, ve sféře zdravotnictví a vzdělávání, nacházela rozsáhlá a ničím nenaplněná prohlubeň, kterou by se nedařilo prostřednictvím státních (veřejných) institucí zaplnit (Hejduková, 2015). Salamon a Anheier (1998)

přiřazují nestátním neziskovým organizacím pět základních vlastností (tab. 1), které shrnuje tzv. strukturálně-operacionální definice.

Tab. 1 Vlastnosti NNO

Vlastnosti NNO	Charakteristika	Situace v ČR
Institucionalizovanost	Svým organizačním uspořádáním.	Právní formy jsou definovány NOZ.
Soukromost	Není součástí státu; pracuje bez zásahu veřejné správy, s možností využití podpory ze státního sektoru.	Existuje určitá závislost NNO na státních institucích.
Neziskovost	Jejich cílem není vytváření zisku, v případě jeho vytvoření je využíván pouze k naplňování účelu a poslání dané organizace.	Získané finanční přebytky vyplňují místa, která by jinak zůstala prázdná.
Samosprávnost a nezávislost	Řídí a kontroluje sebe sama, vytváří vlastní metody činnosti.	V souvislosti s registrací sociálních služeb můžeme vnímat určité omezení v postupech a metodách, které vyžaduje zákon o sociálních službách.
Dobrovolnost	Využíváno dobrovolnictví ať už ze strany členů, tak ze strany společnosti (dobrovolná neplacená činnost).	Definován zákon o dobrovolnické službě pro akreditované NNO nebo jednotlivé projekty.

Zdroj: Salamon a Anheier (1998), upraveno Fialová (2022)

1.4 Vize, poslání a hodnoty nestátních neziskových organizací

Každá organizace by měla při svém založení formulovat vlastní vizi, která bude vyjadřovat směr, kterým se bude organizace po příštích několika let ubírat, tzn. čím by měla být, kam se chce v rámci svého pole působnosti dostat (Šimková, 2012). Vrzáček (2018) uvádí, že některé organizace svou vizi pouze představí (jakožto nutnou povinnost) a více se jí nezabývají, jiní se skutečně usilovně snaží tuto představu naplnit a dalším se to třeba podaří pouze částečně. Popis pojmu vize velmi dobře a doslovně vystihuje Vrzáček (2018, s. 23), který vizi chápe jako *intelektuální výzvu, která láká svou absurdností, provokuje, znepokojuje, nedává spát. Vize přichází na svět zpoza zavřených očí; vynořuje se z hranice, která odděluje snění od bdění.*

Tab. 2 Vize, poslání a hodnoty nestátních neziskových organizací – konkrétní příklady

	Příklad č. 1 ¹	Příklad č. 2 ²
Poslání	Základním posláním Nadace rozvoje občanské společnosti je podpora organizací občanské společnosti. NROS naplňuje své poslání financováním, propojováním a sladováním zájmů, vzděláváním a profesionalizací organizací občanské společnosti nebo jednotlivců, protože je považuje za důležitý předpoklad pro udržení demokratických hodnot v národním, ale i nadnárodním měřítku.	Posláním neziskové organizace LATA je pomáhat mladým lidem a rodinám překonat životní překážky a najít si vlastní cestu.
Vize	Naší vizí je společnost odpovědných, aktivních jednotlivců, kteří jsou sami nebo v dobrovolně vytvářených společenstvích schopni ovlivňovat věci	Naším společným snem je „Mladá generace, která to dá!“ Tohle odvážné heslo pro nás znamená, že mladí lidé dokáží

¹ Zde uvádím pro ilustraci doslovné citace poslání, vizí, hodnot a cílových skupin Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS), abych ilustrovala důležitost těchto atributů pro finanční řízení organizace, zejména v kontextu fundraisingových strategií a jejich nastavení. Srov. <https://www.nros.cz/hlavni-menu/kdo-jsme/nase-poslani-a-hodnoty/>

² V této části jsou uvedeny citace poslání, vizí, hodnot a cílových skupin další organizace, zapsaného ústavu Lata, který pomáhá dětem a rodinám ve složitých životních situacích. Srov. <https://www.lata.cz/o-nas/kdo-jsme/>

	veřejné a upevňovat demokratické hodnoty, občanská práva a svobody, prosazovat toleranci, projevovat solidaritu a podporu sobě navzájem.	čelit výzvam, které jim život přináší a vyrůstají v rodině, která jim věří a umožní jim to.
Hodnoty	<ul style="list-style-type: none"> • Důvěryhodnost • Společenská odpovědnost • Tradice i rozvoj • Profesionalita • Hospodárnost • Spolupráce • Úcta 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdravé vztahy • Odpovědný přístup • Čestné jednání
Cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Nestátní neziskové organizace • Děti a mladí lidé • Potřebné skupiny z hlediska lidských práv a sociálního znevýhodnění 	<ul style="list-style-type: none"> • Dospívající a mladí lidé ve věku 12-26 let • Rodiny s dětmi v náročné životní situaci

Zdroj: NROS (2023); Lata (2023), upraveno Fialová (2023)

Při formulování vize by měly být dodržovány některé postupy, dle Šimkové (2012) je velmi důležité, aby definovaná vize byla dlouhodobá a brala v potaz dalekou budoucnost. Zároveň by měla být krátká a úderná, Vrzáček (2018) hovoří o její třaskavosti. V neposlední řadě je vize všem srozumitelná a může ji v rámci regionu či země sdílet více organizací (Šimková, 2012).

Poslání (nebo také mise) stručně a srozumitelně vysvětluje důvod existence dané organizace (netýká se pouze neziskového sektoru), mělo by ji odlišovat od ostatních organizací působících v témže oboru (Šimková, 2012). Šedivý a Medlíková (2017) doplňují, že s posláním organizace by měli být ztotožněni i všichni její zaměstnanci (a to nikoli pouze navenek), zároveň musí být srozumitelné pro veřejnost; na formulaci poslání by se dokonce zaměstnanci měli podílet – pokud možno co největší množství, případně (v malých organizacích) úplně všichni. Dále uvádějí, z jakých důvodů je dobrá formulace poslání organizace tak důležitá a proč je tedy nutné mít působivé a výstižné poslání (viz tab. 2), zmiňují například tyto skutečnosti – vyplývají z něj organizací

uznávané hodnoty, poskytuje prostor pro získávání finančních prostředků (fundraising), zvyšuje motivaci zaměstnanců, dobrovolníků a dalších osob propojených s organizací, podává informace široké veřejnosti o svém přínosu pro společnost (Šedivý, Medlíková, 2017). Drucker (1998) ve své publikaci rovněž deklaruje důležitost poslání v každé organizaci, tvrdí, že pomáhá řešit i zásadní problémy organizačního života.

1.5 Rada vlády pro nestátní neziskové organizace

V rámci České republiky se o zázemí nestátních neziskových organizací stará Rada vlády pro nestátní neziskové organizace, která byla zřízena v roce 1998 a je stálým poradním a koordinačním orgánem vlády České republiky v dané oblasti a svou činností usiluje o vytvoření co nejlepších podmínek pro fungování nestátních neziskových organizací, a to tak, že posuzuje podklady pro rozhodnutí vlády v této sféře, hodnotí legislativní a politická opatření, vyjadřuje se k právním předpisům, iniciuje spolupráci mezi ministerstvy, jinými správními úřady a orgány územní samosprávy v oblasti podpory pro daný typ organizací, včetně dotační politiky z veřejných rozpočtů, sleduje, zveřejňuje informace o postavení nestátních neziskových organizací v rámci Evropské unie, spolupracuje s ministerstvy a jinými správními úřady, odpovědnými za spravování finančních zdrojů Evropské unie (dále také „EU“) v České republice (Vláda ČR, 2023).

Každoročně je Radou vlády pro nestátní neziskové organizace předkládán vládě dokument *„Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím na podporu veřejně prospěšných činností“* (ten vláda schvaluje), jehož cílem je vytýčit zaměření státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím na daný rozpočtový rok (Vláda ČR, 2022). V dokumentu jsou jasně vymezena specifika poskytování dotací, jejich příjemci, způsob podávání žádostí nebo dodržování termínů, součástí materiálů je rovněž seznam dotačních programů na rok 2023 tematicky rozdělených do 18 oblastí, dohromady by tak mělo být vyhlášeno 88 dotačních programů a přerozděleno (odhadem) 7,5 mld. Kč. Poskytovateli finančních prostředků jsou jednotlivá ministerstva, Úřad vlády ČR a Národní sportovní agentura, přičemž poslední zmiňovaný poskytovatel je i tím největším, na podporu veřejně prospěšných činností poskytne téměř 3 mld. Kč, jak ukazuje tabulka č. 3, sport je zároveň nejlépe dotovanou oblastí ze státního rozpočtu (3 mld. Kč), poloviční částku by pak měla získat oblast sociálních služeb (Vláda ČR, 2022).

Tab. 3 Odhad poskytnutých finančních prostředků (2023) dle oblasti zaměření příjemců (v Kč)

Oblast zaměření (příjemci)	Odhad poskytnutých finančních prostředků
Tělesná výchova a sport	2 940 542 821
Sociální služby a sociální aktivity	1 406 600 000
Kultura	1 209 090 400
Zahraniční aktivity	401 890 188
Politika v oblasti závislostí	393 100 000
Děti a mládež	232 290 000
Rodinná politika	160 000 000
Péče o zdraví a zdravot. prevence	121 000 000
Ostatní (nezařazené)	109 100 000
Vzdělávání a lidské zdroje	102 650 000
Životní prostředí a udržitelný rozvoj	65 060 000
Rizikové chování	52 889 000
Národnostní menšiny	48 889 000
Romská menšina	34 750 000
Ochrana spotřebitele	19 000 000
Bydlení	7 000 000
Rovné příležitosti žen a mužů	7 000 000
Boj s korupcí	4 800 000
Celkem	7 315 651 409

Zdroj: Vláda ČR (2022), upraveno Fialová (2023)

V tabulce 4 uvádím pro srovnání přehled poskytnutých finančních prostředků nestátním neziskovým organizacím v rámci dotací ze státního rozpočtu. Jednotlivé údaje jsou čerpány z každoročního „Rozboru financování nestátních neziskových organizací“, případně v souhrnných zprávách o poskytnutých dotacích.

Tab. 4 Finanční prostředky poskytnuté nestátním neziskovým organizacím 2013–2023
(v Kč)

Rok	Objem vynaložených finančních prostředků
2013	7 011,1 mil.
2014	9 322,3 mil.
2015	9 765,3 mil.
2016	10 873,4 mil.
2017	Nebylo uvedeno.
2018	Nebylo uvedeno.
2019	8 270 mil.
2020	7 531,5 mil.
2021	Nebylo uvedeno.
2022	8 485 mil.
2023	7 415,7 mil. ³
Celkem	68 674,3 mil.

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací (2013-2023), upraveno Fialová (2023)

Na základě usnesení vlády ČR ze dne 9. září 2019 č. 639, které z důvodu složitosti zpracování zrušilo „Rozbor financování nestátních neziskových organizací“ z veřejných rozpočtů, navrhl sekretariát Rady po konzultacích se členy Výboru pro legislativu a financování novou podobu sledování finančních toků. S cílem zajistit větší zpřístupnění dat o financování neziskového sektoru veřejnosti byla akcentována spolupráce se zástupci akademického sektoru, kteří se zabývají analýzou činností neziskového sektoru, a se souhlasem všech zúčastněných subjektů jim poskytoval data (Vláda ČR, 2020). Od roku 2019 je tak rozbor financování nestátních neziskových organizací součástí materiálu „Souhrnná informace o poskytnutých dotacích v rámci materiálu Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím“, s tím, že dotační výdaje pro roky 2017, 2018 a 2021 nejsou uvedeny v žádném ze jmenovaných dokumentů, z toho důvodu nejsou součástí postupného přehledu výdajů za období 2013–2023. V popisovaném desetiletém intervalu (vyjma let

³ předpokládaný objem poskytnutých finančních prostředků

2017, 2018 a 2021) bylo tedy nestátním neziskovým organizacím ze státního rozpočtu poskytnuto 68 674,3 mil. Kč.

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace zpracovala v roce 2018 dokument, který odráží financování těchto organizací v roce 2016. Dle tohoto rozboru bylo na služby, které zajišťují nestátní neziskové organizace, poskytnuto formou dotace 17 889,7 mil. Kč, z toho 10 873,4 mil. Kč bylo ze státního rozpočtu, 2 846,7 mil. Kč z rozpočtů krajů a rozpočtu hl. m. Prahy, 3 948,7 mil. Kč z rozpočtů obcí (mimo rozpočtu hl. m. Prahy) a 221,0 mil. Kč ze státních fondů ČR, přičemž největší část těchto financí byla zaslána do sociální oblasti, vzdělávání a sportu (Vláda ČR, 2018). Do tohoto rozboru (2018) byly zahrnuty i církve a náboženské společnosti. Celkově v tomto roce hospodařily nestátní neziskové organizace s finančními prostředky ve výši 58 miliard korun (Vláda ČR, 2018). Tento dokument zároveň popisuje přerozdělení dotací do jednotlivých krajů (viz tab. 5), v novějších materiálech (pro roky 2019 a dále) lze najít pouze procentuální rozdělení žadatelů dle krajů, nikoli poskytnutých finančních prostředků. V tabulce jsou mj. tučně vyznačené kraje, které získaly v tomto roce nejvíce finančních prostředků (přepočítáno na jednoho příjemce), tedy porovnáním objemu peněz a počtu žadatelů z daného kraje. Mezi tyto oblasti s vyššími částkami na jednoho žadatele patří Praha (ta dominuje celé tabulce), Královehradecký kraj, Ústecký kraj, Jihomoravský kraj, Plzeňský a Zlínský kraj (Vláda ČR, 2018).

Tab. 5 Rozdělení příjmů ze státního rozpočtu dle krajů

Kraj	Výše dotace v tis. Kč	Počet příjemců	Průměr na příjemce v Kč
Hlavní město Praha	5 337 715	1 373	3 888
Jihočeský kraj	426 884	520	821
Jihomoravský kraj	808 971	630	1 284
Karlovarský kraj	125 538	153	821
Kraj Vysočina	242 189	332	729
Královehradecký kraj	483 219	357	1 354
Liberecký kraj	234 034	260	900
Moravskoslezský kraj	737 650	691	1 068
Olomoucký kraj	364 685	378	965
Pardubický kraj	214 072	326	657
Plzeňský kraj	342 352	316	1 083
Středočeský kraj	600 126	775	774
Ústecký kraj	511 026	397	1 287
Zlínský kraj	444 907	433	1 027
Celkem	10 873 366	6 941	1 567

Zdroj: Vláda ČR (2018), upraveno Fialová (2023)

2 Financování neziskových organizací

Přesto, že rozmanitých členění existuje celá řada, je nutno poznamenat ještě jedno důležité rozdělení neziskových organizací, a to členění podle způsobu financování činnosti nestátní neziskové organizace. Ježto právě financování NNO je těžištěm této práce. Rektořík (2000) uvádí rozdělení institucí do čtyř skupin podle metody financování:

- organizace subvencované pouze z **veřejných zdrojů**,
- organizace financované částečně z **veřejných zdrojů** (nárokové) a částečně z **vlastní činnosti**,
- organizace získávající finance z jiných prostředků než veřejných – **dary, granty, sbírky, sponzorství**,
- organizace financující svůj chod zejména z **poskytování vlastních služeb** (Rektořík, 2000).

Šebo (2022) pak zmiňuje několik základních principů financování neziskových organizací, a to vícezdrojovost, samofinancování a fundraising, neziskové rozdělování zdrojů a daňové úlevy. Je důležité podotknout, že vícezdrojovost je zcela typická pro neziskové (a nejen ty) organizace, neboť je zásadní nebýt závislý na toku finančních prostředků z jednoho zdroje, na financování provozu je důležité mít zdrojů více (Vojtíšek, 2018). Vojtíšek (2018) dále uvádí, že je příhodné si již před podáním žádosti o finance naprojektovat, z jakých zdrojů bude organizace hradit ty které náklady. Pelikánová (2018, s. 38) rozděluje zdroje financování podle rysů popsanych v tabulce 6.

Tab. 6 Zdroje financování NNO

Charakter zdroje	Popis
<i>dle charakteru zdroje</i>	finanční zdroje x nefinanční zdroje (věcné dary, dobrovolnictví),
<i>dle geografického původu zdroje</i>	domácí prostředky x lokální prostředky

<i>dle prostředků organizace</i>	interní zdroje (z vlastní činnosti) x externí zdroje (veřejné, soukromé prostředky),
<i>dle způsobu nabytí</i>	přímé zdroje (dary) x nepřímé zdroje (daňové úlevy),
<i>dle typu vlastnictví zdroje</i>	veřejné zdroje (státní správa, mezinárodní instituce) x soukromé zdroje (individuální dárci, podnikatelé)

Zdroj: Pelikánová (2018), upraveno Fialová (2023)

V této kapitole se zaměřím na finanční zdroje nestátních neziskových organizací – vlastní a veřejné (viz obr. 1). Finanční zdroje jsou dle Valacha (1999) definovány jako zdroje pro tvorbu peněžních prostředků a kapitálu – peněžní prostředky mají podobu hotovosti a vkladů na bankovních účtech, kapitál tvoří komplex všech peněz vázaných v kompletním majetku organizace (Valach, 1999).

2.1 *Vlastní zdroje*

Vlastní zdroje vznikají z vlastní činnosti organizace, dají se rovněž označit jako samofinancování (Pelikánová, 2018). Řadíme sem

Členské příspěvky – u těch organizací, jejichž činnost stojí na členském principu - občanská sdružení, politické strany apod. (Šimková, 2012),

Příjmy z výkonu hlavní činnosti – jde o finanční prostředky získané vlastní činností; většinou se jedná o prodej výrobků, zboží, poskytování služeb, pronájem dlouhodobého majetku aj. Finance získané tímto způsobem nejsou účelově vázány, tento způsob financování nelze však použít pro každou organizaci, mnohým z nich v tom mohou bránit finanční, legislativní i jiné překážky (Stejskal a kol., 2013). Finance mohou nestátní neziskové organizace získávat i z tzv. doplňkových činností, pokud je těmito aktivitami dosahováno lepšího využití prostředků organizace. Za tyto doplňkové činnosti mohou být považovány například pronájmy různých ploch, budov, vybavení, poskytování reklamy různým společnostem atd. (Pelikánová, 2018). Neziskové organizace obecně nejsou zřizovány k výkonu jakékoli výdělečné činnosti, tyto aktivity jim ovšem nejsou zakazovány (výjimkou jsou omezení speciálním právním předpisem);

zisk z této výdělečné činnosti musí být ovšem použit k účelu dané organizace (Pelikánová, 2018).

2.2 Veřejné zdroje

Veřejné zdroje jsou získávány zejména z veřejných rozpočtů prostřednictvím dotační politiky, která cílí na rozmanité sektory činnosti neziskových organizací – sociální služby, kultura, životní prostředí a udržitelný rozvoj apod. (Krechovská a kol., 2018). Tyto finanční prostředky jsou nenárokového charakteru a jsou čerpány na základě podání žádosti či projektů od podnikatelských subjektů, veřejných institucí nebo jednotlivců (Pelikánová, 2018). Financování probíhá tedy buď pomocí **přímé podpory**, kdy neziskové organizace čerpají finanční prostředky prostřednictvím dotací z veřejných rozpočtů České republiky – státní, krajské a obecní rozpočty, státní fondy, zahraničních zdrojů – prostředky z Evropské unie čerpané skrze státní rozpočet, komunitární programy EU, zdroje mimo EU, nebo financování probíhá pomocí **nepřímé podpory**, což v praxi představuje rozličné daňové úlevy a oproštění pro neziskové organizace (Krechovská a kol., 2018).

Prostředky od nadací a nadačních fondů

Nadace a nadační fondy jsou fundacemi, které jsou založeny se záměrem přerozdělovat získaný majetek mj. nestátním neziskovým organizacím, které svou aktivitou odpovídají jejich poslání (Pelikánová, 2018). Finanční podporu mohou konkrétní organizace získat na základě podané žádosti o grant, ve které je detailně charakterizovaný a kvalitně vypracovaný projekt, na jehož realizaci instituce potřebuje finanční pomoc (Krechovská a kol., 2018).

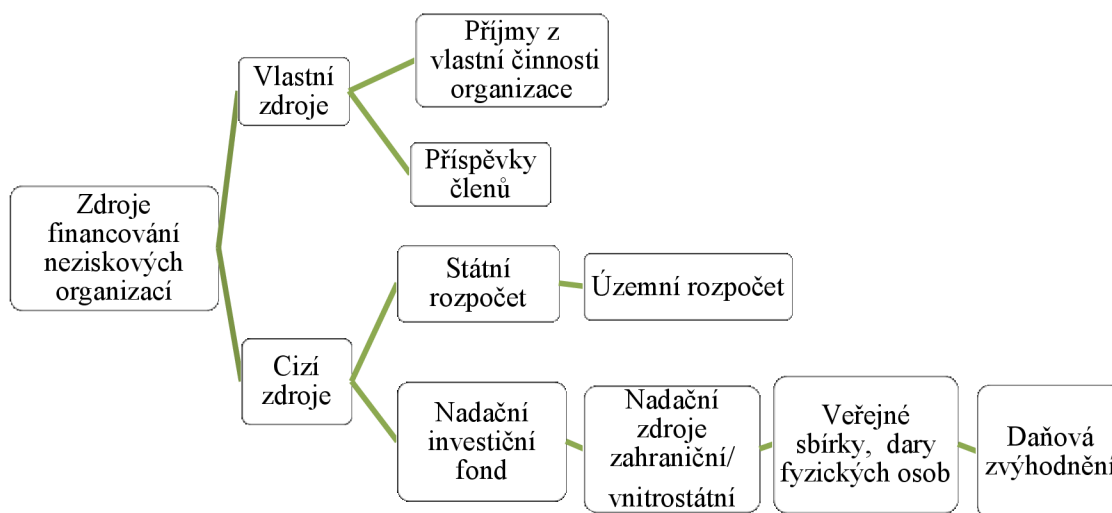
Firemní dárcovství (podpora ze strany podniků)

Takováto pomoc ze strany podnikatelských subjektů je realizována různými způsoby, například formou sponzorství či daru (výrobek či sleva na výrobek), sbírka mezi zaměstnanci nebo například aukce (Pelikánová, 2018).

Individuální dárcovství

Je nesmírně náročné, obzvláště v dnešní době, získat a motivovat potenciální dárcce k pomoci nestátním neziskovým organizacím. Mezi pravidelné dárcce lze zařadit samotné členy organizace (členské příspěvky tvoří stabilní a opakovaný příjem

organizací), kteří ale nepřispívají pouze finančními prostředky, ale také svými znalostmi a touhou pomáhat ostatním bez nároku na závratné odměny, dobrovolně (Pelikánová, 2018). Získávání individuálních dárců za hranicemi organizace je komplikované a má jej mj. na starosti schopný fundraiser (Krechovská a kol., 2018)

Obr. 1 Zdroje financování neziskových organizací

Zdroj: Krechovská a kol. (2018), Tetřevová (2008), upraveno Fialová (2023)

2.3 *Dotace Evropské unie*

Finanční zdroje mohou nestátní neziskové organizace čerpat také z rozpočtu Evropské unie, díky té lze využít řady fondů, programů a iniciativ, které se finančně podílí na zvyšování životní úrovně v Evropě. Evropské fondy jakožto nástroje akcentované politiky soudržnosti finančně podpořily více jak 150 000 projektů a i přes administrativní náročnost stále zůstávají významnou součástí českého investičního prostředí a jsou příležitostí pro financování projektových záměrů ať již měst a obcí, malých a středních podniků, nebo i neziskových organizací (MMR ČR, 2022). Česká republika bude i v následujících letech z fondů EU více peněz čerpat než do nich přispívat (všeobecně patří Česká republika mezi tzv. čisté příjemce), do roku 2020 získala z rozpočtu Evropské unie o 896 mld. více, než do něj zaplatila (MMR, 2021). V rámci právě probíhajícího programového období 2021-2027 může Česká republika čerpat z různých fondů zaměřených na různé oblasti, mezi nejznámější patří Evropský

fond pro regionální rozvoj, Fond soudržnosti, Evropský sociální fond, Modernizační fond a řada dalších, kdy s sebou každý z těchto fondů nese různě vysoké finanční prostředky, o které je možno žádat (MMR ČR, 2022). V předchozím programovém období 2014 – 2020 měla Česká republika k dispozici přes 25 miliard eur, v nynějším programovém období se jedná o částku 21,1 miliardy eur (550 miliard Kč), která bude poskytnuta na podporu politiky soudržnosti s jejími pěti hlavními cíli (Dotace EU, 2023). Zmíněných cílů politiky soudržnosti je dosahováno pomocí operačních programů (viz tab. 7), ze kterých může např. nezisková organizace žádat o dotaci na svůj konkrétní projekt (MMR ČR, 2022). Za realizaci každého programu nese odpovědnost řídicí orgán, který sleduje, zda jsou naplňovány cíle programu, dodržována pravidla a zda je pomoc z fondů EU poskytována efektivním způsobem, v České republice jsou řídicími orgány příslušná ministerstva (MMR ČR, 2022).

Tab. 7 Typy operačních programů a množství finančních prostředků

Operační program	Finanční prostředky
OP Doprava	126, 8 mld.
Integrovaný regionální OP	117,6 mld.
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	81,5 mld.
OP Jan Amos Komenský	66,3 mld.
OP Životní prostředí	62,1 mld.
OP Spravedlivá transformace	42,7 mld.
OP Zaměstnanost+	38 mld.
OP Technická pomoc	5,7 mld.
OP Rybářství	0,78 mld.
Celkem	414,68 mld.

Zdroj: MMR ČR (2022), upraveno Fialová (2023)

Mezi oblasti podporované prostřednictvím těchto operačních programů patří dopravní infrastruktura, udržitelná mobilita, digitalizace, vzdělávání, výzkum a vývoj, sociální tematika, ochrana životního prostředí a podpora podnikání (MMR ČR, 2022). Nestátní neziskové organizace se nejčastěji řadí mezi žadatele o dotaci v oblasti vzdělávání, sociální tematiky a v oblasti ochrany životního prostředí (MMR ČR, 2022). Česká

republika může čerpat ještě z dalších programů, například „*Azylového, migračního a integračního fondu*“ nebo jiných unijních fondů (MMR ČR, 2021).

Získání financí z rozpočtu Evropské unie není jednoduché a je nutné dodržovat konkrétní kroky a postupy, které jsou vyobrazeny ve schématu na obrázku 2.

Obr. 2 Schéma postupu žádosti o dotaci

Zdroj: MMR ČR (2022), upraveno Fialová (2023)

Vypracování kvalitního projektového záměru je stěžejním bodem při žádosti o dotace (nejen) z fondů Evropské unie, neboť cíl plánovaného projektu musí být v souladu s podporovanými aktivitami, výstupy projektu budou muset fungovat ještě několik let po jeho ukončení, zároveň je důležité vybrat vhodný dotační titul (MMR ČR, 2022). Při žádosti o poskytnutí dotace je důležité myslet na skutečnost, že finanční prostředky jsou ve většině případů vypláceny až zpětně, tím pádem je třeba mít k dispozici vlastní nebo jiné zdroje (MMR ČR, 2021). Úspěšnou žádostí ale spolupráce s financujícími orgány

nekončí, příjemce dotace je totiž povinen po každé ukončené etapě realizace projektu podávat zprávy a hlášení o vývoji a postupech, úspěchy jsou zaznamenávány pomocí různého množství tzv. indikátorů, součástí tohoto monitoringu jsou rovněž evaluace. Veškeré tyto dokumenty je nutné archivovat minimálně po dobu až 10 let za účelem možných kontrol a auditních šetření (MMR ČR, 2022). Samotné čerpání dotace má také svá pravidla, kdy jsou nejprve vyhlášeny časově omezené výzvy k předkládání žádostí o podporu, následně řídicí orgány (v České republice příslušná ministerstva) vyhodnotí projektové žádosti a vyberou projekty, které budou v rámci dané výzvy podpořeny, v tuto chvíli mohou vybrané projekty zahájit realizaci, současně příjemce dotace zpracovává žádost o platbu (MMR ČR, 2022). Žádost je posléze v podobě souhrnné žádosti předkládána platebnímu orgánu, kterým je v České republice ministerstvo financí, ten se ujistí, že peníze z fondů Evropské unie byly vynaloženy v souladu s danými pravidly, a souhrnnou žádost o platbu předfinancují ze státního rozpočtu, tyto finance jsou v posledním kroku vyplaceny do rozpočtu ministerstva financí zpět Evropskou komisí (MMR ČR, 2022).

2.4 Fundraising, crowdfunding

Fundraising je souhrn různých metod a způsobů, jakými jsou získávány finanční i jiné prostředky na zajištění chodu neziskových organizací (Šimková, 2012). V doslovném překladu znamená fundraising vytváření nebo rozšiřování finančního obnosu (fondu), také shromažďování zdrojů, které jsou vyhrazeny ke konkrétnímu záměru (Polačková, 2005). Fundraising se tudíž netýká pouze shánění peněz od individuálních, tedy drobných dárců, ale znamená komplexní obstarávání financí ze všech možných zdrojů. Dle Kamenického (2018) dělíme fundraising na dvě hlavní skupiny, a to na institucionální fundraising (veřejné zdroje – dotace, zdroje veřejně grantujících nadací) a na privátní fundraising (fyzické a právnické osoby, dary z privátních nadací a nadačních fondů). Každá tato skupina nese určité náležitosti a fundraiser k nim přistupuje zcela odlišně. Zatímco při shánění peněz z veřejného sektoru hraje hlavní roli vynikající projekt, který je ve skutečnosti komplexní žádostí o peníze a bude detailně zkoumán a posuzován – a tudíž jej musí fundraiser mistrně vypracovat za pomoci znalosti aktivit dané neziskové organizace, privátní fundraising má jiná specifika – pro získání drobného dárcce má fundraiser jen velmi krátký čas na jeho zaujetí, získání jeho důvěry a většinou bez přímého kontaktu (ten nahrazují vizuály, spoty, webové stránky) jej přesvědčit, aby podpořil právě tuto organizaci (Kamenický, 2018). Jinak tomu pak je

při oslovování velkých dárců, kde při přesvědčování hraje nepostradatelnou roli osobní komunikace (Kamenický, 2018). Jelikož je činnost fundraisera ve zmiňovaných sektorech (institucionální a privátní) naprosto odlišná – v té první je zapotřebí, aby byl vynikajícím projektantem, ve druhém případě musí být zejména komunikativní, tvůrčí, vtipný a schopný hovořit téměř s kýmkoli, doporučuje Kamenický, aby byl fundraising v organizaci rozdělen mezi několik lidí pro dosažení co nejlepších výsledků. S tím se ztotožňuje i Bray (2010), která ve své publikaci rovněž zmiňuje skutečnost, že různí lidé mají různé dovednosti a práce v organizaci tak může být rozdělena co nejefektivněji – nicméně pouze pokud má daná organizace toliko zaměstnanců, aby si mohla dovolit nechat několik z nich celodenně sedět v kanceláři a sepisovat granty. Pokud těmito personálními možnostmi nedisponuje, měl by si každý z organizace, jak sama říká, zažít interakci s lidmi mimo ni (Bray, 2010). Šedivý a Medlíková (2017) předkládají seznam téměř většiny tradičních a osvědčených metod, jakými lze získat finanční prostředky, a těmi jsou

- *veřejná sbírka,*
- *benefiční akce,*
- *vytvoření projektu a sepsání žádosti o grant nebo dotaci,*
- *telefonické oslovení dárce,*
- *osobní setkání,*
- *dárcovská sms - DMS,*
- *sdílený marketing,*
- *odkaz ze závěti,*
- *prodej vlastních výrobků a služeb,*
- *členské příspěvky (u občanských sdružení),*
- *direct mail – poštovní kampaň* (Šedivý, Medlíková, 2017, s. 67).

V současnosti je dle Krechovské (2018) ve větší míře využíváno dalšího fenoménu, a to tzv. crowdfundingu – ten pomáhá získat finanční prostředky na projekty, které by bez dopomoci tímto způsobem zřejmě vůbec nevznikly; počátky tohoto konceptu v České republice nacházíme v roce 2011. Příspěvatelem se stává téměř kdokoli, kdo věnuje libovolnou částku na projekt, který se mu zalíbí či jej nějakým způsobem osloví – to vše v prostředí internetu a během relativně krátkého času (Ondráčková, Černý, 2015). Mezi nejznámější české platformy crowdfundingu v rámci neziskových organizací se řadí portál Darujme.cz – ten provozuje Nadace Via a poskytuje prostor pro všechny

neziskové organizace, které zde mohou prezentovat své vybrané projekty a uskutečňovat svůj online fundraising. Organizace uzavírá s touto platformou smlouvu, poté může jakýkoli přispěvatel, který buď navštíví stránku Darujme.cz, nebo skrze dárcovský widget (ten obdrží nezisková organizace, vloží jej na své webové stránky a pak už se jeho prostřednictvím návštěvníci dostanou k platební transakci), věnovat libovolný finanční obnos (Darujme.cz, 2022). Zejména v rámci pandemie COVID-19 řada nestátních neziskových organizací využívala online metody fundraisingu, které v období let 2020-2021 zaznamenaly velký rozmach a v řadě případů vhodně doplnily nebo i zastínily tradiční fundraisingové metody.

Je možné pozorovat, že během posledních několika let se způsob získávání financí změnil a tradiční, dříve běžně používané metody, které uvádějí Šedivý a Medlíková (2017), upadají do pozadí. V současnosti je upřednostňováno především online získávání peněz, tento způsob je komfortní pro všechny zúčastněné strany, kdy si přispěvatel může mj. vybrat i výši darované sumy, a zároveň je tato metoda významně podporována i ze strany osob zainteresovaných ve světě fundraisingu neziskových organizací (Svět neziskovek, 2022). Individuální dárci dle průzkumů kladně hodnotí prokázání důvěryhodnosti podporovaného projektu, kdy se za jeho pravost postaví společností uznávaná osoba (lékař, sociální pracovník apod.), oceňují také možnost finančně podpořit projekt bez významné ztráty času, například během cestování hromadnou dopravou pomocí internetu a QR kódů (Svět neziskovek, 2018). Na osobní setkání má v dnešní době zkrátka málokdo čas. Na poslední mezinárodní fundraisingové konferenci se významným předmětem diskuze stalo i darování ze závěti, o kterém se každoročně vedou osvětové kampaně (Svět neziskovek, 2022).

3 Sociální služby

Sociální služby jsou v obecné rovině všemi činnostmi, které uskutečňují poskytovatelé sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen zákon č. 108/2006 Sb.). Zákon nepopisuje pouze úkony, které souvisí s poskytováním sociálních služeb, zároveň definuje i podmínky, za kterých musí být tyto činnosti vykonávány, a to ve všech společenských systémech (zákon č. 108/2006 Sb.).

Základními činnostmi při poskytování sociálních služeb jsou pomoc při osobní hygieně, při zvládnutí základních životních potřeb, při zajištění chodu domácnosti, poskytnutí stravy či pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, poradenství, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů (zákon č. 108/2006 Sb.). Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádí zákon o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška č. 505/2006 Sb.), uvádí souhrn základních činností vykonávaných u konkrétních druhů sociálních služeb, ty jsou stanoveny zákonem o sociálních službách.

Sociální služby jsou jedním ze zásadních prostředků provádění sociální politiky a podle Matouškovy publikace (2011) představují takový typ služeb, který je poskytován lidem společensky znevýhodněným, a to z toho důvodu, aby těmto osobám buď pomohly se začleněním do společnosti (případně ji chránily před sociálním vyloučením), aby jim zvýšily kvalitu jejich života nebo aby naši společnost chránily před patologickým chováním, které se od této osoby očekává. Sociální služby v českém pojetí zahrnují nejen tohoto společensky znevýhodněného jedince, tedy uživatele, ale i jeho rodinu a další jemu blízké osoby (Matoušek, 2011). Dle zákonných norem našeho státu se totiž za sociální služby považují pouze činnosti/služby, kdy někdo pro někoho něco konkrétního činí, kdežto například anglosaské pojetí sociálních služeb zahrnuje vše, co poskytuje výhody těm, kdo mají problém (Matoušek, 2012). Tyto společensky znevýhodněné osoby jsou tedy v konkrétnějším pojetí lidé, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, kterou sami nedokáží řešit ani za pomoci jiných systémů sociální ochrany, a stávají se tak oprávněným uživatelem sociálních služeb (Šimková, 2012). Šimková (2012) tuto nepříznivou sociální situaci konkretizuje jako stav, v němž se lidé nacházejí ve chvíli, pokud z důvodu svého sociálního a zdravotního znevýhodnění nejsou způsobilí zabezpečovat a uspokojovat své životní potřeby. Dlužno dodat,

že sociální služby nejsou oblastí, která přináší závratné finanční výnosy, jedná se spíše o lidumilnost lidí tyto služby vykonávajících; stát si je tohoto nedostatku vědom a snaží se organizace působící ve sféře sociálních služeb motivovat alespoň různými daňovými úlevami – snížením, případně úplným vyloučením příjmů ze sociální činnosti z daňového základu (Matoušek, 2012). Cílem sociálních služeb je

- zachovávat lidskou důstojnost klientů,
- vycházet z individuálně určených potřeb klientů,
- rozvíjet aktivně schopnosti klientů,
- zlepšit nebo alespoň zachovat soběstačnost klientů,
- poskytovat služby v zájmu klientů a v náležitě kvalitě (MPSV, 2020).

Mezi nejfrekventovanější příjemce sociální služeb patří osoby se zdravotním postižením, senioři, rodiny s dětmi a lidé žijící z různých příčin na okraji společnosti (Šimková, 2012).

3.1 Druhy sociálních služeb

Dle zákona č. 108/2006 Sb., jsou sociální služby rozděleny na služby sociální péče, sociální prevence a služby sociálního poradenství, ty se dále dělí na konkrétní formy služeb (tab. 8).

Tab. 8 Druhy sociálních služeb

Služby	Mezi služby patří
sociální péče	osobní asistence, pečovatelská služba, tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče.
sociální prevence	raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, azylové domy, domy na půli cesty, kontaktní centra, krizová pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro

	rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutické dílny, terapeutické komunity, terénní programy, sociální rehabilitace.
sociální poradenství	Odborné sociální poradenství se zaměřuje na potřeby jednotlivých sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, v poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a zahrnuje též sociální práci s osobami se specifickými potřebami. Součástí odborného poradenství mohou být i půjčovny kompenzačních pomůcek.

Zdroj: Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách; upraveno Fialová 2023

Zákon o sociálních službách vymezuje typy služeb, které jsou poskytovány bezplatně, a ty, které se poskytují za částečnou nebo plnou úhradu (tab. 9). Maximální výše této částky je regulována prováděcí vyhláškou č. 505/2006 Sb., kde je stanovena nejvyšší cena, kterou může od klienta poskytovatel sociálních služeb vyžadovat.

Tab. 9 Rozdělení sociálních služeb dle výše úhrady

Forma úhrady	Služby
Hrazené	osobní asistence, pečovatelská služba, tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče, azylové domy, domy na půli cesty, nízkoprahová denní centra, noclehárny, terapeutické komunity.
Bezplatné	raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, kontaktní centra, krizová pomoc, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutické dílny, terénní programy, sociální rehabilitace, sociální poradenství.

Zdroj: Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách; upraveno Fialová (2023)

3.2 Standardy kvality sociálních služeb

Kvalita poskytování sociálních služeb ve všech typech sociálních zařízení je posuzována a hodnocena pomocí bodového systému standardů kvality sociálních služeb, ty jsou podle zákona č. 108/2006 Sb. souborem kritérií, jejichž prostřednictvím je definována úroveň kvality poskytování sociálních služeb v oblasti personálního a provozního zabezpečení sociálních služeb a v oblasti interpersonálních vztahů. Kontrolou dodržování kvality při poskytování sociálních služeb se zabývá inspekce poskytování sociálních služeb (zákon č. 108/2006 Sb.). Všechny patnáct standardů a veškeré náležitosti k nim náležející (vč. bodového hodnocení) jsou uvedeny v prováděcím právním předpisu, vyhlášce č. 505/2006 Sb., včetně příložených dokumentů vyhlášky č. 505/2006 Sb. Hlavními úkoly těchto stanovených kritérií jsou zajištění ochrany před neodborně poskytnutou sociální službou, před porušováním práv nebo zneužíváním personálu, dále zachování autonomie a dodržování lidských práv. Definované standardy jsou rozděleny do tří kategorií, dělí se na procedurální (ta jsou nejdůležitější, obsahují přesné postupy při provádění konkrétních sociálních služeb), personální a provozní (podmínky provozování sociální služby), všechny standardy, včetně jejich rozdělení do příslušných kategorií, zachycuje tabulka 10 (Vyhláška č. 505/2006 Sb.).

Tab. 10 Standardy kvality sociálních služeb

Kategorie	Pořadí	Standardy kvality
Procedurální	1.	Cíle a způsoby poskytování sociálních služeb
	2.	Ochrana práv osob
	3.	Jednání se zájemcem o sociální službu
	4.	Smlouva o poskytování sociální služby
	5.	Individuální plánování průběhu sociální služby
	6.	Dokumentace o poskytování sociální služby
	7.	Stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování sociální služby
	8.	Návaznost poskytované sociální služby na další dostupné zdroje
Personální	9.	Personální a organizační zajištění sociální služby
	10.	Profesní rozvoj zaměstnanců
Provozní	11.	Místní a časová dostupnost poskytované sociální služby
	12.	Informovanost o poskytované sociální službě
	13.	Prostředí a podmínky
	14.	Nouzové a havarijní situace
	15.	Zvyšování kvality sociální služby

Zdroj: Vyhláška č. 505/2006 Sb., upraveno Fialová (2023)

4 Cíle práce a výzkumné otázky

4.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je jednak zjistit možnosti financování bezplatně poskytovaných sociálních služeb Jihočeským krajem a zároveň zjistit, jak financují nestátní neziskové organizace v Jihočeském kraji služby, které jsou klientům poskytovány ze zákona zdarma.

4.2 Výzkumné otázky

1. Jakým způsobem v návaznosti na Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb JČK podporuje Jihočeský kraj nestátní neziskové organizace, které poskytují pouze bezplatné sociální služby?
2. Jakým způsobem a z jakých zdrojů získávají nestátní neziskové organizace poskytující pouze bezplatné sociální služby v Jihočeském kraji finanční prostředky na svoji činnost?

5 Metodika

5.1 Strategie výzkumu

K dosažení cílů výzkumu diplomové práce byla využita kvalitativní výzkumná strategie a zvolena byla taková metoda sběru dat, která mi pomohla získat potřebné informace pro úspěšnou realizaci celého výzkumu (Hendl, 2005). Z toho důvodu jsem vybrala metodu dotazování, technika rozhovor a dále pak byla provedena analýza výročních zpráv, účetních závěrek, webových stránek a dalších materiálů nestátních neziskových organizací zainteresovaných v tomto výzkumu včetně analýzy dokumentů Jihočeského kraje pro oblast sociálních služeb. Tuto analýzu, která do práce přinesla mnoho cenných informací, považuji za nezbytný krok k získání uceleného vhledu o způsobech financování jednotlivých organizací (Pešatová, Švingalová, 2005) a tím pádem k ideálnímu postupu v dalším dílčím kroku výzkumu – realizaci rozhovorů. Před zahájením samotné empirické části byla na základě vybraného tématu výzkumu prostudována odborná literatura vztahující se k tomuto výzkumu (Punch, 2008).

5.2 Výběrový soubor

Pro analýzu byly vybrány takové sociální služby, které odpovídají metodice této diplomové práce, kdy výběrový soubor tvoří nestátní neziskové organizace Jihočeského kraje poskytující pouze bezplatné sociální služby. Výběr je účelový, znalost kontextu zkoumané oblasti mi umožnila vybrat konkrétní prvky (Reichel, 2009). Z celkového počtu 105 bylo vybráno 18 nestátních neziskových organizací (viz příloha č. 1), které se řídí občanským zákoníkem a mají tyto formy soukromého práva: spolek, ústav nebo obecně prospěšná společnost. Zároveň jsou vybrané takové organizace, které poskytují pouze bezplatné služby, včetně takových, které jsou v současnosti pro Jihočeský kraj prioritou. Přestože bylo osloveno všech 18 vybraných nestátních neziskových organizací, do výzkumu bylo možné zařadit pouze 12 z nich, a to z důvodu nezveřejněných dokumentů (případně nekomplexních informací v nich) potřebných pro analýzu jejich financování. U vybraných organizací byly analyzovány dokumenty zabývající se jejich financováním i samotným způsobem poskytování sociálních služeb, zejména se jednalo o výroční zprávy a účetní závěrky z let 2019-2021 (v době provádění výzkumu nebyl tento typ dokumentů za rok 2022 ještě dostupný), dále webové stránky a další, které přispěly k hloubkové analýze financování těchto organizací. Pro rozhovory je výběrový soubor tvořen pracovníky zainteresovanými

ve finančním řízení těchto 12 vybraných nestátních neziskových organizací poskytujících pouze bezplatné sociální služby v Jihočeském kraji v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. S osobní účastí na výzkumu a tedy s realizací rozhovoru souhlasilo 9 ze zástupců 12 nestátních neziskových organizací. Osnova rozhovoru je součástí přílohy č. 2.

5.3 Etika výzkumu

Výzkum v bakalářské práci probíhal v souladu se zákonem č. 101/2002 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů. Všichni informanti byli zasvěceni do tématu této práce, byli seznámeni s cíli i výzkumnými metodami, rovněž jsem je ubezpečila, že veškerá data, která mi sdělí, budou v práci anonymizována, a nebudou tak nikde použity jejich osobní údaje. V rámci analýzy rozhovorů rovněž nejsou použita žádná data ani citace, které by mohly prozradit pracoviště toho kterého informanta. Svým výslovným souhlasem mi potvrdili, že mohu náš hovor kvůli jeho pozdějšímu přepisu a zpracování dat po celou dobu nahrávat. Kompletní nahrávky včetně souhlasu účastníků s jejich pořízením má uschované autorka práce. Varianta s nahranými souhlasy na diktafon je aplikovatelná, stejně jako podepsaný informovaný souhlas, tedy není důležitá forma souhlasu, ale podstata – účastník výzkumu musí být seznámen se skutečností, že je jeho součástí, a musí s tímto faktem souhlasit (Reichel, 2009). Všichni zúčastnění byli poučeni o průběhu výzkumu, o dobrovolné účasti ve výzkumu, o svých právech kdykoli z výzkumu odstoupit (Hendel, Remr, 2017) nebo neodpovídat na některé otázky, které by pro ně byly např. příliš citlivé nebo by odpověď na ně dle vlastního úsudku nebyla zcela přesná (Miovský, 2006).

5.4 Proces sběru dat a jejich zpracování

Při zpracování výzkumné části jsem čerpala z údajů Českého statistického úřadu (<https://www.czso.cz/>), Registru poskytovatelů sociálních služeb (http://iregistr.mpsv.cz/socreg/vitejte.fw.do?SUBSESSION_ID=1680681968533_1), Sociálního portálu (<https://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/>) nebo webových stránek Jihočeského kraje (<https://www.kraj-jihocesky.cz/>). Dále mi jako podklad sloužily příslušné zákony ze Sbírký zákonů České republiky nebo dokumenty týkající se organizace sociálních služeb v Jihočeském kraji (např. Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Jihočeském kraji). Zásadním zdrojem pro mě byly výroční zprávy a účetní závěrky organizací zainteresovaných ve výzkumu této práce. Díky těmto

dokumentům jsem mohla analyzovat způsoby zajišťování finančních prostředků a jejich následné rozdělování v rámci organizace. S výročními zprávami a účetními závěrkami jsem pracovala v elektronické podobě, kterou jsem vyhledala ve Sbírce listin (<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>).

Rozhovory s 9 pracovníky vybraných organizací probíhaly pomocí elektronických médií, nabídnuty jim byly dvě možnosti, a to buď uskutečnit rozhovor písemně, kdy by jim byly zaslány otázky a oni na ně následně odpověděli, nebo rozhovor provést pomocí telefonního hovoru. Ačkoli se většina z nich nejprve rozhodla pro písemnou formu, po několika dnech si vybrali telefonní hovor, který jim, dle jejich slov, nezabere tolik času. Při jejich oslovení jsem je seznámila s předpokládanou dobou trvání hovoru. Po prvním pilotním rozhovoru jsem zhodnotila, že otázky, jež pokládám, jsou pro účely výzkumu vytvořeny optimálně a není potřeba některou z nich ze seznamu odebírat, ani není potřeba se doptávat. Přepsané rozhovory jsem následně třídila pomocí otevřeného kódování, kdy jsem každé větě, každé pasáži určila konkrétní kód, kódům se stejnou tematickou podstatou jsem vytvořila zastřešující kategorii (Gulová a kol., 2013). Tímto způsobem vzniklo sedm kategorií, přičemž každá z nich nese množství kódů.

5.5 Operacionalizace pojmů

Nestátní nezisková organizace – pro účely této práce je termín používán jako označení organizací, které se řídí občanským zákoníkem a mají tyto formy soukromého práva: spolek, ústav nebo obecně prospěšná společnost. Pojem nezahrnuje nadace a nadační fondy, církve a náboženské společnosti.

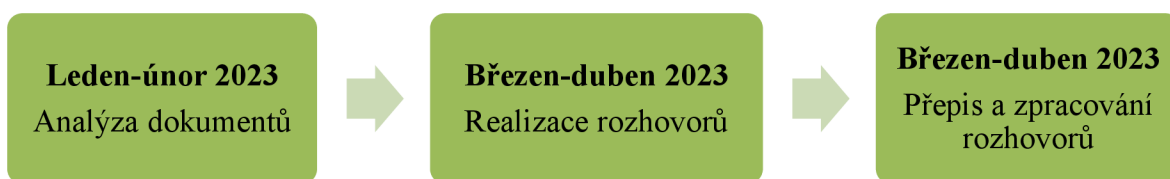
Fundraising – souhrn způsobů a metod, jakými jsou získávány finance na provoz organizace, zahrnuje získávání veškerých zdrojů, jak veřejných, tak vlastních.

Veřejné zdroje – zahrnují finance z veřejných rozpočtů České republiky – státní, krajské a obecní rozpočty, státní fondy, dále z grantových řízení nadací a nadačních fondů, ze zahraničních zdrojů – prostředky z Evropské unie čerpané skrze státní rozpočet, komunitární programy EU, zdroje mimo EU.

Sociální služby – v rámci této práce hovoříme o bezplatných sociálních službách poskytovaných dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Mezi ně patří např. sociálně terapeutické dílny, terénní programy, sociální rehabilitace, krizová pomoc.

5.6 Harmonogram výzkumu

Výzkum probíhal od ledna do dubna 2023 (viz obr. 3) v lednu a v únoru jsem se věnovala analýze dokumentů zabývajících se financováním vybraných organizací, během března jsem realizovala rozhovory s pracovníky zmiňovaných organizací, dva z nich proběhly ještě v prvních dubnových dnech, neboť účastníci výzkumu byli časově velmi vytíženi. Z toho důvodu mne někteří z nich hned na začátku odmítli a rozhovorů bylo proto „pouze“ 9 z 12 možných.

Obr. 3: Harmonogram výzkumu

Zdroj: vlastní zpracování

6 Výsledky

6.1 Charakteristika Jihočeského kraje

Jihočeský kraj je druhým největším krajem v České republice, dle dostupných statistických údajů se ale se svými 644 tisíci obyvateli zároveň řadí mezi kraje s nejmenší hustotou osídlení, nejvíce obyvatel žije v Českých Budějovicích. V Jihočeském kraji se nachází na 7 000 rybníků a příroda tohoto kraje je vnímána jako jedna z nejčistších u nás, více než 1/3 území tvoří lesy. Většina obyvatelstva je soustředěna ve městech (70%), venkovské oblasti jsou osídleny řidčeji. Dle zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, bylo v České republice zřízeno 14 vyšších územních samosprávných celků, včetně Jihočeského kraje, který je vymezen 7 okresy. V Jihočeském kraji je ustanoveno 17 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) – viz obr. 4, a 37 správních obvodů s pověřenými obecními úřady.⁴

Obr. 4 – Mapa správních obvodů Jihočeského kraje

Zdroj: Správní obvody, ČSÚ (2022)

⁴ Zdrojem pro analýzu těchto dat byly ČSÚ a zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků

Obyvatelstvo Jihočeského kraje je nepatrně starší v porovnání s ostatními kraji – tento trend se dá sledovat již několik let, dá se tedy předpokládat, že stárnutí populace bude pokračovat. Zpracovatelé dokumentu „*Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2025*“ (blíže je specifikován v kapitole 4.2) uvádějí, že mezi lety 2018 až 2030 by se měl podíl osob ve věku nad 65 let zvýšit o 3,7 %, což v přepočtu na absolutní hodnotu znamená více než 25 000 osob. Z toho důvodu je nutné v rámci sítě sociálních služeb významně zvyšovat kapacity v domovech pro seniory. Provoz domovů pro seniory pak může značně zatížit rozpočet Jihočeského kraje a rozpočty jednotlivých obcí, lze tedy očekávat, že finanční rozdíl, který by zatížil tyto rozpočty, bude nutné dorovnávat, buď formou zvýšení plateb od samotných uživatelů, nebo z veřejných zdrojů (dotace ze státního rozpočtu, dotace kraje a obcí). S ohledem na nepříznivý vývoj demografické struktury a zatížení veřejných rozpočtů v oblasti zajištění dostatečné kapacity sociálních služeb je kombinace investic ze soukromého a veřejného sektoru žádoucí.

V Jihočeském kraji působí dle Registru poskytovatelů sociálních služeb v sociální oblasti celkem 105 nestátních neziskových organizací, objevují se ve čtyřech právních formách: ústavy (19 organizací), obecně prospěšné společnosti (41 organizací), spolky (26 organizací) a církevní právnické osoby (19 organizací). Dle Registru poskytovatelů sociálních služeb mají nestátní neziskové organizace v Jihočeském kraji registrovaných celkem 331 služeb. Zákon o sociálních službách uvádí 31 možných typů sociálních služeb, neziskové organizace v tomto kraji pokrývají z tohoto výčtu většinu, a to 30 druhů služeb (není zajištěna pouze služba „domy na půl cesty“), zbytek je pak pokryt činností organizací jiné právní formy (příspěvkové organizace, akciové společnosti apod.).

Registr poskytovatelů sociálních služeb rovněž představuje rozložení sociálních služeb v Jihočeském kraji:

- Sociální péče: 94 (konkrétní rozložení viz tab. 11)
- Sociální prevence: 149 (konkrétní rozložení viz tab. 12)
- Sociální poradenství: 77 (konkrétní rozložení viz tab. 13)⁵

⁵ Data byla čerpána z Registru poskytovatelů sociálních služeb k datu 01. 02. 2023, dále z ČSÚ, z dokumentu „*Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027*“ a ze zákona č. 108/2006, o sociálních službách.

Tab. 11 Oblast sociální péče, počet služeb v Jihočeském kraji dle typu

Typ sociální služby	Počet služeb v kraji
Denní stacionáře	3
Týdenní stacionáře	2
Domovy pro seniory	3
Osobní asistence	13
Podpora samostatného bydlení	1
Centra denních služeb	4
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	2
Domovy se zvláštním režimem	5
Chráněné bydlení	17
Odlehčovací služby	18
Pečovatelská služba	22
Průvodcovské a předčitatelské služby	3
Tísňová péče	2

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb (2023), upraveno Fialová (2023)

Tab. 12 Oblast sociální prevence, počet služeb v Jihočeském kraji dle typu

Typ sociální služby	Počet služeb v kraji
Azylové domy	7
Domy na půli cesty	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	23
Raná péče	8
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	16
Sociálně terapeutické dílny	24
Terénní programy	12
Tlumočnické služby	3
Kontaktní centra	5
Nízkoprahová denní centra	1
Noclehárny	3

Služby následné péče	7
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	2
Sociální rehabilitace	30
Terapeutické komunity	4

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb (2023), upraveno Fialová (2023)

Tab. 13 Oblast sociálního poradenství, počet služeb v Jihočeském kraji dle typu

Typ sociální služby	Počet služeb v kraji
Odborné sociální poradenství	77

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb (2023), upraveno Fialová (2023)

6.2 Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027

Dokument „*Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027*“ je zastřešujícím střednědobým programem podpory regionálního rozvoje na úrovni kraje, který vymezuje strategické cíle a jednotlivá intervenční opatření, jejichž prostřednictvím má dojít k udržitelnému a vyváženému rozvoji Jihočeského kraje. Je rozdělen do tří částí, a to na sekci analytickou, ve které je představen Jihočeský kraj, vyobrazen jeho současný stav v rámci konkrétních oblastí se zaměřením na jeho analýzu (SWOT) popisující silné a slabé stránky, ohrožení a příležitosti. Navazuje část návrhová, kde je mj. komparován Jihočeský kraj s dalšími kraji České republiky pro představení postavení kraje vzhledem k dalším oblastem naší republiky. Součástí je kapitola *Strategie rozvoje Jihočeského kraje* popisující strategické cíle, optimalizační opatření a intervence, které by měly vést ke stabilnímu rozvoji kraje. Závěr tvoří implementační a organizační struktura a organizační zajištění realizace tohoto programu, součástí závěrečné části je představení rozpočtového výhledu a možných zdrojů financování, viz tab. 14. Cílem zpracování tohoto dokumentu (a následná realizace jednotlivých kroků) je vytvoření konkurenceschopného regionu, který vytváří kvalitní zázemí pro podnikatelské subjekty a je lákavým místem k životu.⁶

⁶ Data byla čerpána z dokumentu „*Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027*“

Tab. 14 Zdroje financování realizace navrhovaných opatření

Vlastní zdroje Jihočeského kraje určené na realizaci cílů regionální politiky formou investic, grantových programů, podpor nebo příspěvků
Evropské strukturální a investiční fondy určené pro programovací období 2021-2027
Národní programy a zdroje vyčleněné na úrovni jednotlivých ministerstev České republiky
Specifické návratné finanční zdroje, švýcarské nebo norské fondy a další obdobné zdroje poskytované nečlenskými zeměmi Evropské unie
Ostatní veřejné zdroje (rozpočty měst, obcí, mikroregionů, místních akčních skupin apod.) a soukromé zdroje (podnikatelský a neziskový sektor)

Zdroj: *Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021–2027*, Jihočeský kraj (2021), upraveno Fialová (2023)

Zastupitelstvo Jihočeského kraje schválilo v roce 2018 aktualizaci podmíněné sítě sociálních služeb v Jihočeském kraji. Ta byla zavedena z důvodu požadavku zařazení sociálních služeb do krajské sítě sociálních služeb v případě podávání žádostí o finanční podporu z evropských zdrojů, zejména v rámci výzev Operačního programu Zaměstnanost. Do základní sítě sociálních služeb v Jihočeském kraji na období 2022 - 2024 (která byla schválena zastupitelstvem Jihočeského kraje v prosinci 2021) je zařazeno přibližně 400 organizací (150 poskytovatelů).

Rozložením sociálních služeb se mj. zabývá dokument, který je pro tvorbu a plánování služeb v kraji zásadní, a to „*Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Jihočeském kraji*“ (dále jen SPRSS v JČK). Tvorba takového plánu je stanovena zákonem o sociálních službách a vytváří jej kraj ve spolupráci s obcemi na svém území, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob využívajících sociální služby, v Jihočeském kraji je při jeho tvorbě využívána metoda komunitního plánování. Další povinností kraje je v souvislosti s tvorbou tohoto dokumentu rovněž určovat síť sociálních služeb v kraji – tato síť pak jasně předkládá, je-li kapacita konkrétní sociální služby v kraji dostatečná, případně je-li potřeba do sítě začlenit další poskytovatele. Ten poslední, tedy nejaktuálnější plán, je vytvořen na léta 2022-2024. Jednotlivými cílovými skupinami se pak zabývají určené pracovní skupiny, které definují cílové skupiny, zpracovávají dílčí analýzy týkající se rozložení služeb, jejich kvality, dostatečnosti či

nízké kapacity; na základě těchto činností dále navrhovaly konkrétní priority a aktivity SPRSS JČK 2022-2024. Cílovými skupinami (a pracovní skupiny pro každou z nich) jsou senioři, osoby se zdravotním postižením, děti, osoby v krizi a osoby závislé či závislostí ohrožené. Danou situaci cílových skupin v kraji popisují pracovní skupiny např. SWOT analýzou a z údajů, které jim tato analýza (a další zdroje) přinese, pak vytvářejí ty nejlepší postupy, jak aktuální stav zlepšit, a činí kroky směrem k optimalizaci situace. Dokument je po zpracování a veřejném připomínkování předložen ke schválení radě a zastupitelstvu kraje.⁷

6.3 Financování nestátních neziskových organizací v Jihočeském kraji

Členění a definování bezplatně poskytovaných sociální služeb uvádím v kapitole 3.1 *Druhy sociálních služeb* v tabulce č. 9. V Jihočeském kraji převažují služby bezplatné nad placenými, tj. klientem hrazenými, a to více jak dvojnásobně

- placené služby: 107
- bezplatné služby: 224

Jihočeský kraj poskytuje a přerozděluje organizacím finance prostřednictvím dotačních programů a projektů, případně pomocí tzv. **vyrovnávací platby**, která představuje celkovou výši prostředků z veřejných zdrojů potřebnou k zajištění dostupnosti poskytování sociální služby. Vyrovnávací platba je dle SPRSS vypočítána jako rozdíl optimálních nákladů a optimálních výnosů z vlastní činnosti; *při výpočtu optimálních nákladů a výnosů se vychází ze skutečných dat za poslední uzavřený kalendářní rok a z těchto údajů jsou určeny mediány nákladů a výnosů připadající na jednotku kapacity – lůžko, přepočtený úvazek pracovníka v přímé péči* (SPRSS, s. 20, 2021).

Žádost o dotaci se podává zejména prostřednictvím zřízené aplikace. Činnost organizací (žadatelů) musí být dle informací poskytovaných na Sociálním portálu v souladu s aktuálním Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb v Jihočeském kraji. U některých dotačních programů je podmínkou být součástí základní sítě poskytovatelů sociálních služeb, která je každý rok aktualizována (vstup do ní rovněž podmíněn žádostí), někde může být příjemcem dotace naopak ten, kdo součástí této sítě není – je potřeba podpořit nárůst této služby a později ji zařadit do sítě.

⁷ Data byla čerpána z dokumentu „*Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Jihočeském kraji*“ (2021) a ze zákona č. 108/2006, o sociálních službách.

6.3.1 Projekty a fondy poskytující finance nestátním neziskovým organizacím v Jihočeském kraji v roce 2022-2023

- Krajský dotační program na podporu sociálních služeb,
- Účelová dotace Jihočeského kraje,
- Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji V,
- Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji VI,
- Prevence duševního zdraví dětí v Jihočeském kraji.

Krajský dotační program na podporu sociálních služeb

Jihočeský kraj vyhlašuje několikrát do roka pestré dotační programy, které podporují jak poskytovatele sociálních služeb, tak například rodiny ve složité finanční situaci. V září 2022 byla vyhlášena dotace Program návratné finanční výpomoci poskytovatelům sociálních služeb v roce 2023, jejímž cílem je *poskytnutí bezúročných návratných finančních výpomocí poskytovatelům sociálních služeb pro zajištění plynulého a průběžného financování sociálních služeb v období od začátku kalendářního roku do doby vyplacení 1. splátky dotace* (Jihočeský kraj, 2022). O tuto dotaci mohou žádat poskytovatelé, jejichž služby jsou zařazeny do základní sítě sociálních služeb v Jihočeském kraji.

Účelová dotace Jihočeského kraje

Finance jsou poskytovány ze státního rozpočtu (MPSV) a přerozdělovány Jihočeským krajem na základě žádostí, které je v současnosti možno podávat od 15. září 2022 do 30. října 2023 prostřednictvím zřízené aplikace, a slouží k hrazení neinvestičních/běžných nákladů souvisejících s poskytováním sociálních služeb v období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023.

Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji V

Tento projekt z operačního programu Zaměstnanost Evropského sociálního fondu (EU) byl ukončen po čtyřech letech na konci září 2022. Stejně jako jeho stejnojmenný předchůdce byl i tento projekt zaměřen zejména na podporu služeb sociální prevence. Podpora financování měla zajistit dostupnost a rozvoj vybraných druhů služeb na území Jihočeského kraje, těmi pro toto čtyřleté období byly azylové domy, sociálně terapeutické dílny, domy na půl cesty, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Tím pádem byla pozornost zaměřena na pomoc osobám bez přístřeší, osobám se

zdravotním postižením, rodinám v obtížené životní situaci, obětem trestné činnosti či domácího násilí, lidem ohroženým vyloučením ze společnosti apod.

Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji VI

Nejprve je nutno zmínit začátek tohoto projektu, který sahá již do roku 2008. V současné době je termín realizace určen na období 2022-2026 a plynule navazuje na projekt předchozí („*Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji V*“). Je realizován v rámci operačního programu Zaměstnanost plus a jeho cílem je podpora, zajištění dostupnosti a rozvoj vybraných druhů sociálních služeb na území kraje, a to v souladu se Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb v Jihočeském kraji na období 2022-2024 a dále. Sociální služby, jež mají být tímto projektem podpořeny, jsou azylové domy a sociálně terapeutické dílny, cílovou skupinu tvoří osoby bez přístřeší nebo osoby žijící v nejistém nebo nevyhovujícím bydlení, osoby ohrožené předlužeností, osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané, osoby s duševním či zdravotním postižením, osoby s poruchami autistického spektra, rodiče, děti a mladí dospělí v nepříznivé sociální situaci a další.

Prevence duševního zdraví dětí v Jihočeském kraji

Cílem tohoto projektu, jehož realizace probíhá od října 2022 do konce září 2025, je nastavit systémovou prevenci duševních onemocnění u dětí v rámci Jihočeského kraje, projekt akcentuje důležitost primární prevence v oblasti duševního zdraví dětí a má za cíl destigmatizovat téma duševního zdraví. Finanční záštitou projektu je Operační program Zaměstnanost plus, cílovou skupinu tvoří mj. osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené, poskytovatelé a zadavatelé sociálních služeb, služeb pro rodiny s dětmi a dalších služeb na podporu sociálního začleňování, rodiče, děti a mladí dospělí v nepříznivé sociální situaci aj.

6.3.2 Projekty a fondy poskytující finance nestátním neziskovým organizacím v Jihočeském kraji v roce 2021-2022

V předchozích letech (2021–2022) patřily nestátní neziskové organizace mezi oprávněné žadatele i v rámci následujících dotací a projektů schválených Jihočeským krajem a mohly tak čerpat finanční podporu na své aktivity.

Podpora rodinné politiky

Potřeba vytvořit podmínky pro systematickou práci s rodinou, pro rozvoj služeb podporujících fungování rodiny, které umožňují výkon jejích přirozených funkcí a usnadní podmínky pro její fungování, se zaměřením na prevenci ohrožení dětí a včasného řešení tohoto ohrožení.

Podpora služeb nedefinovaných v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Podpora projektů, zaměřujících se na naplňování individuálních potřeb osob, podporují zapojení těchto osob do místní komunity, vč. podpory procesu jejich sociálního začleňování. Cílem je prostřednictvím těchto aktivit umožnit osobám změnit životní styl, zapojit se do běžného života a zmírnit dopady sociálního vyloučení.

Podpora práce s dětmi a mládeží - mimo oblast sportu

Cílem programu je podpora zkvalitnění podmínek a rozvoj mimoškolní zájmové činnosti s dětmi a mládeží na území Jihočeského kraje, podpora aktivit pro děti a mládež se zdravotním postižením.

Enviromentální vzdělávání, výchova a osvěta

Podpora neinvestičních projektů, které jsou v širokém spektru aktivit zaměřeny na environmentální vzdělávání, výchovu, osvětu a environmentální poradenství. Podpora inovativních projektů, ale i projektů, které reagují na aktuální společenské potřeby a novým způsobem rozvíjejí již známá témata.

6.3.3 Shrnutí

Jihočeský kraj svými dotačními programy finančně významně podporuje sociální služby na svém území. A to nejen organizace řadící se mezi ty nestátní a neziskové. Tabulka 15 ukazuje, jakým způsobem jsou v kraji rozděleny peníze v rámci krajského dotačního programu na podporu sociálních služeb, a to za roky 2018-2022. Z částek vyplývá, že neziskové organizace jsou podpořeny většinou financí vyčleněnou na tento projekt. Mezi žadateli jsou ale právě neziskové organizace zastoupeny v silné převaze oproti organizacím s odlišnou právní formou. Sociální služby poskytované zdarma získají každoročně alespoň 20 % z celkové sumy, v roce 2018 to bylo dokonce 42 %, naopak v posledních dvou letech tento podíl klesl na 21-22 %. Celkový počet žadatelů se

pohybuje kolem 200, nejvíce jich ve sledovaném období bylo v roce 2019 (230), nejméně pak v roce loňském 2022, a to 123.

Tab. 15 Program na podporu sociál. služeb - výše dotací v letech 2018-2022 (v Kč)

Rok	Celková výše dotace na sociální služby	Dotace nestátním neziskovým organiz.	Dotace na bezplatně poskytované sociální služby
2018	32 501 000	27 413 000	13 755 000
2019	42 701 408	32 462 942	10 226 567
2020	43 482 882	34 574 882	14 837 942
2021	47 164 000	37 182 000	10 084 000
2022	47 240 000	34 930 000	10 582 000
Celkem	213 089 290	166 562 824	59 485 509

Zdroj: Rozpočty a vyúčtování dotací 2018-2022, Jihočeský kraj (2022), upraveno Fialová (2023)

Tabulka 16 popisuje rozdělení financí v rámci účelové dotace Jihočeského kraje, který přerozděluje finance z MPSV. Tato dotace má za úkol hradit neinvestiční náklady spojené s poskytováním sociálních služeb. V současnosti je stále možné zasílat žádosti o finanční podporu (do října 2023). Vzhledem ke zkušenostem z předchozích let je již ale vypracován návrh rozdělení dotací i pro tento rok. Celková suma přerozdělovaná každý rok mezi poskytovatele sociálních služeb v Jihočeském kraji je podstatně vyšší než celkový obnos peněz v rámci „Programu na podporu sociálních služeb“, neboť tato částka převyšuje (kromě roku 2018) 1 miliardu Kč. Nestátní neziskové organizace tak pravidelně získávají minimálně 300 mil. Kč, s tím, že od roku 2020 částky prudce rostou (tab. 16), nejdramatičtější nárůst je možné sledovat v posledním roce, kdy by měly nestátní neziskové organizace získat 611 476 000 Kč. Lze předpokládat, že tento prudký nárůst je způsoben mj. celkovou situací v České republice, kterou během roku 2022 zasáhly strmé a intenzivní vzestupy cen ve všech odvětvích.

Bezplatně poskytované sociální služby získávají rovněž velký obnos financí. Ze souhrnné částky jim patří pouze zlomek. Mezi lety 2019-2021 to bylo 11-12 %, v posledních dvou letech získávají z celkové částky 14 %.

Tab. 16 Účelová dotace poskytovatelům sociálních služeb v Jihočeském kraji - výše dotací v letech 2018-2023 (v Kč)

Rok	Celková výše dotace na sociální služby	Dotace nestátním neziskovým organiz.	Dotace na bezplatně poskytované sociální služby
2018	955 451 601	274 318 000	75 675 000
2019	1 075 511 601	337 946 000	132 640 000
2020	1 173 747 361	371 364 000	132 234 000
2021	1 393 898 037	431 776 000	156 539 000
2022	1 287 825 822	477 095 667	175 385 000
2023	1 656 328 853	611 476 000	227 897 000
Celkem	7 542 763 275	2 503 975 667	900 370 000

Zdroj: Rozpočty a vyúčtování dotací 2018-2023, Jihočeský kraj (2022), upraveno Fialová (2023)

Jihočeský kraj tak během pěti let (2018-2022) v rámci „*Programu na podporu sociálních služeb*“ podpořil organizace na svém území částkou 213 089 290 Kč, díky účelové dotaci kraje putovalo organizacím poskytujícím sociální služby (2018-2023) 7 542 763 275 Kč, z toho náležely 2 503 975 667 Kč nestátním neziskovým organizacím.

6.4 Výběr organizací pro analýzu

V Jihočeském kraji působí celkem 105 nestátních neziskových organizací (jejich popis a struktura jsou blíže specifikovány v kapitole 4.1 a tabulkách 11, 12, 13), kraj v současnosti akcentuje konkrétní sociální služby pomocí projektů a dotačních výzev, které právě probíhají, těmi jsou „*Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji V*“ (ukončen v září 2022, pro účely této práce aktuální), „*Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji VI*“ a „*Prevence duševního zdraví dětí*“. Každý z těchto projektů podporuje rozvoj určitých sociálních služeb, které se díky analýzám sociálních služeb v kraji jeví např. jako nedostačující, nevyhovující, případně ne v takové podobě, jakou by měly mít. Jihočeský kraj se proto finanční podporou snaží podnitit takové kroky, které povedou ke zlepšení situace a tím pádem k optimalizaci sítě poskytovatelů sociálních služeb v Jihočeském kraji. Zmíněné tři projekty tedy aktuálně cílí na rozvoj těchto typů sociálních služeb, které jsou prioritou (viz tab. 17): azylové domy, domy na

půl cesty, sociálně terapeutické dílny, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, krizová pomoc, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež.

Tab. 17 Finančně podporované sociální služby Jihočeským krajem za účelem jejich rozvoje

Projekt	Podporované sociální služby
<i>Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji V</i>	<ul style="list-style-type: none"> - azylové domy - sociálně terapeutické dílny - domy na půl cesty - sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
<i>Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji VI</i>	<ul style="list-style-type: none"> - azylové domy - sociálně terapeutické dílny
<i>Prevence duševního zdraví dětí</i>	<ul style="list-style-type: none"> - krizová pomoc - nízkoprahová zařízení pro děti a mládež - sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Zdroj: Sociální portál (2022), Jihočeský kraj (2012-2023), upraveno Fialová (2023)

Pro další analýzu byly z výše zmíněných a krajem podporovaných služeb vybrány takové sociální služby, které odpovídají metodice této diplomové práce, kdy výběrový soubor tvoří zaměstnanci nestátních neziskových organizací Jihočeského kraje poskytující pouze bezplatné služby, tím pádem nemůže být součástí rozboru služba azylové domy, neboť ta se řadí mezi sociální služby poskytované za úhradu. Současně je z analýzy vyloučena sociální služba domy na půl cesty, neboť v Jihočeském kraji ji žádná organizace v současné době neposkytuje. Předmětem zkoumání budou tedy ty nestátní neziskové organizace, které poskytují služby: sociálně terapeutické dílny, krizová pomoc, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Z celkového počtu 105 bylo vybráno 12 nestátních neziskových organizací (tabulka s jejich výčtem je součástí přílohy č. 1), které se řídí občanským zákoníkem a mají tyto formy soukromého práva: spolek, ústav nebo obecně prospěšná společnost. Zároveň jsou vybrané takové organizace, které poskytují pouze bezplatné služby, včetně takových, které jsou v současnosti pro Jihočeský kraj prioritou.

6.5 Analýza dokumentů vybraných organizací

Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú., je specializované pracoviště, které klientům nabízí ambulantní bezplatnou sociálně psychologickou pomoc v různých obtížných životních situacích. Arkáda poskytuje tyto sociální služby: krizová pomoc, služby následné péče, kontaktní centrum a terénní programy. Pro financování činností spojených s poskytováním zmíněných služeb využívá Arkáda vícezdrojového financování, konkrétní zdroje popisuje tabulka 18. Krizové centrum v Písku a v Milevsku nabízí pomoc osobám starším 11 let v obtížné životní situaci. Během roku 2021, který byl významně zasažen onemocněním Covid-19, jej navštívilo 361 klientů a proběhlo dohromady 1043 konzultací. V rámci služby následné péče proběhlo během jednoho roku (2021) celkem 276 konzultací. Mezi služby Kontaktního centra Arkáda patří mj. výměnný program zdravotnického materiálu (harm reduction), základní zdravotní ošetření, atd. Za rok 2021 proběhlo 1501 kontaktů s klienty, zprostředkováno bylo 3986 služeb a došlo k výměně necelých 40 000 jehel. Mezi činnosti terénního programu patří například výměnný program zdravotního materiálu, poradenství ohledně bezpečného braní drog a mnohé další aktivity. Během roku 2021 bylo v rámci výměny jehel uživatelům drog vydaných 16 688 ks a přijatých 19 798 ks jehel, proběhlo celkem 711 kontaktů a bylo poskytnuto 1497 služeb. Dlouhodobě realizovaný projekt „*Pomoc ohroženým rodinám ve spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dětí*“ poskytuje poradensko-terapeutické služby ohroženým dětem v agendě SPOD a jejich rodičům. Stěžejní aktivitou projektu „*Arkáda pomáhá dětem*“ byla inovativní kampaň, která děti interaktivní formou seznámila s krizovou pomocí a motivovala je k jejímu využití v případě potřeby. Celý projekt je realizován díky finanční podpoře NROS. Pro financování svých činností využívá Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú., kolem 10 zdrojů ročně.

Tab. 18 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
Krizová pomoc	MPSV – přerozděl. JčK	1 861 000	1 756 000	1 580 000
	MPSV ČR – přímá dotace	846 394	348 161	-
	Město Písek	54 000	52 000	52 000
	Město Milevsko	58 000	58 000	58 000
	Jihočeský kraj	-	-	63 000
	Celkem	2 819 394	2 214 161	1 753 000
Služby následné péče	MPSV – přerozděl. JčK	396 000	367 000	376 000
	Město Písek	58 000	56 000	52 000
	Celkem	454 000	423 000	428 000
Kontaktní služby	Úřad vlády ČR	441 000	547 000	473 000
	MPSV – přerozděl. JčK	1 560 000	1 143 000	1 238 000
	MPSV ČR (Covid-19)	97 674	106 287	-
	Město Písek	175 000	175 000	54 000
	Jihočeský kraj	500 000	400 000	787 780
	Česká asociace streetwork, z.s.	2 900	9 788	-
	Celkem	2 776 574	2 381 075	2 552 780
Terénní programy	MPSV – přerozděl. JčK	591 000	428 000	-
	Úřad vlády ČR	152 000	163 000	104 000
	Jihočeský kraj	100 000	80 000	238 000
	MPSV ČR (Covid-19)	32 112	37 466	-
	Město Písek	75 000	75 000	73 000
	Celkem	950 112	783 466	415 000
„Pomoc ohroženým rodinám ve spolupráci s orgány SPOD“	MPSV ČR – přímá dotace	567 561	451 043	454 978
	Jihočeský kraj	150 000	150 000	229 000
	Město Písek	150 000	150 000	59 000
	Město Milevsko	38 000	38 000	38 000
	Celkem	905 561	789 043	780 978

„Arkáda pomáhá dětem“	NROS	182 658	290 506	323 032
Náhradní rodinná péče	Státní příspěvek na výkon pěstounské péče	2 627 936	2 443 024	2 477 301
Vícenáklady – Covid 19	MPSV ČR	29 495	-	-
Vzdělávání pracovníků	MŠMT <i>Neformální vzdělávání MAS Šumavsko</i>	27 187	2 801	-
Neuvedeno	Přílehlé obce – finanční dary	2 000	5 400	-
Neuvedeno	Finanční dary FO, PO	22 950	31 600	72 000
	Tržby za vlastní výkony	45 000	39 000	677 000
	Ostatní výnosy (zúčtování fondů aj.)	348 000	113 000	121 000
Celkem		11 190 867	9 636 075	9 640 091

Zdroj: Výroční zprávy Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú., 2019-2021 (2020-2022), účetní závěrky 2019-2021 (2020-2022), upraveno Fialová (2023)

Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. (dále jen CPDM) vzniklo v roce 1997 v Českém Krumlově a mezi jeho hlavní činnosti patří aktivity v oblasti prevence společensky nežádoucích jevů u dětí a mládeže, informační a poradenské činnosti, pořádání školení, kurzů, přednášek, kulturně výchovných projektů a aktivit cíleně podporujících vhodné trávení volného času dětí a mládeže a v neposlední řadě podpora a pomoc sociálně znevýhodněným a zdravotně postiženým dětem, mládeži a organizacím, které se touto problematikou zabývají.

Jednotlivými pracovišti v organizaci jsou *„Informační centrum pro mládež“*, které neposkytuje sociální služby dle zákona o sociálních službách, dále *„Nizkoprahové zařízení pro děti a mládež - NZDM BOUDA“* a *„Streetwork“*. Služby a aktivity NZDM jsou určené mládeži, která je ohrožena sociálním vyloučením. Svou činností a nabídkou aktivit poskytuje svým uživatelům podporu žít běžný život vrstevníků. Projektové pracoviště Streetwork poskytuje tři samostatné sociální služby, a to streetwork pro města Český Krumlov a Kaplice, kde se věnují práci s uživateli návykových látek

a jejich okolí, dále terénní sociální služba Viktorie, která se zabývá prevencí zdravotních a sociálních dopadů v oblasti poskytování placených sexuálních služeb, a poslední poskytovanou službou je odborné sociální poradenství pro osoby v krizi, kde cílovou skupinu tvoří zejména osoby užívající návykové látky a současně osoby v krizové situaci nebo potýkající se s nepříznivou osobní situací.

CPDM pro své fungování využívá vícezdrojové financování, kdy i malé projekty jsou financovány ze tří, klidně i čtyř zdrojů. Během roku 2021 docházelo k postupnému zvyšování cen energií, služeb, materiálu, objevily se také mimořádné náklady (opravy služebních vozů apod.). Realizace některých plánů byla narušena onemocněním Covid-19, který již druhým rokem zasahoval do činnosti organizace. U střednědobých a celoročních projektů došlo v lepším případě k jejich časovému zpoždění, některé z nich nebyly uskutečněny vůbec. Z toho důvodů musely být některé prostředky z dotací vráceny. Pro financování svých činností využívá organizace Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s., ročně přibližně 14-16 zdrojů, jejich složení v letech 2019-2021 představuje tabulka 19.

Tab. 19 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, CPDM o.p.s.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
Organizace CPDM				
– provoz	Město Český Krumlov	2 757 000	2 642 483	2 725 000
CPDM – projekty	Město Český Krumlov	245 000	381 000	405 000
Informační centrum pro mládež (projekty, akce)	MŠMT ČR	279 664	211 440	182 000
	Jihočeský kraj	121 000	132 000	186 000
	Celkem	489 664	343 440	368 000
NZDM Bouda – sociální služby	MPSV – přerozděl. JČK	1 800 000	1 673 000	1 039 000
	Město Český Krumlov	63 000	-	217 000
	Jihočeský kraj	-	266 300	285 000
	Celkem	1 863 000	1 939 300	1 541 000
NZDM Bouda (projekty, akce)	MŠMT ČR	152 500	140 200	164 700
	MK ČR	30 000	-	-
	Jihočeský kraj	95 000	55 000	79 757
	Nadace Život umělce	10 000	10 000	15 000

	Nadace VIA	-	-	5 200
	Město Větrní	20 000	20 000	20 000
	Vlašský dvůr, s.r.o.	30 000	30 000	30 000
	MHF Č. Krumlov	-	-	10 000
	MK ČR	-	-	30 000
	Erasmus +	-	-	377 221
	Finanční dary FO	-	17 000	5 000
	Celkem	493 500	272 200	736 878
Streetwork pro města Český Krumlov a Kaplice	Jihočeský kraj	250 000	200 000	200 000
	Úřad vlády ČR	437 000	423 000	326 000
	Město Kaplice	40 000	40 000	40 000
	MPSV – přerozděl. JčK	1 701 367	1 538 000	1 401 900
	Město Český Krumlov	65 000	-	-
	MZ ČR	-	-	74 500
	Přílehlé obce – dary	-	-	8 040
	Celkem	2 493 367	2 201 000	2 050 440
Streetwork - terénní sociální služba Viktorie	MPSV – přerozděl. JčK	334 000	223 000	148 000
	Město Český Krumlov	32 000	-	-
	Jihočeský kraj	-	52 000	60 000
Streetwork – odborné sociální poradenství	MPSV – přerozděl. JčK	156 000	133 340	83 899
Jiné projekty – nezařazeno	MŠMT ČR	-	-	33 600
	Antivirus C	-	289 085	-
	Tržby za vlastní výkony	559 000	316 000	543 824
	Jiné výnosy	49 730	1 000	-
Celkem		9 227 261	8 830 541	8 685 341

Zdroj: CPDM o.p.s. - výroční zprávy 2019-2021 (2020-2022), účetní závěrka 2019 (2020), upraveno Fialová (2023)

Organizace **FOKUS - Písek, z.ú.**, pomáhá lidem s duševním onemocněním dvěma typy sociálních služeb - sociální rehabilitace a sociálně terapeutické dílny, a to na pobočkách ve třech městech, v Písku, ve Strakonících a v Sušici. Cílovou skupinu tvoří lidé se zkušeností s duševním onemocněním od 16 do 80 let. V rámci sociální rehabilitace proběhlo na pobočkách během roku 2021 celkem 7 465 kontaktů, v rámci sociálně terapeutických dílen 3 454 kontaktů. FOKUS - Písek, z.ú., se každoročně zapojuje do komunitního plánování na Písecku, Strakonicku, Vodňansku, Blatensku, Sušicku, Milevsku, Prachaticku a Vimpersku. Organizace využívá finančních prostředků z různých zdrojů, jejich výčet představuje tabulka 20. Organizace je od roku 2018 zapojena do preventivního programu „*Blázníš? No a!*“. Jedná se o jednodenní vzdělávací, zážitkový a interaktivní program primární prevence v oblasti duševního zdraví pro studenty ve věku 15-20 let. V roce 2021 došlo k úspěšnému ukončení projektu financovaného z Místní akční skupiny Šumavsko prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost pod názvem „*Sociální rehabilitace pro lidi s duševním onemocněním na Prachaticku a Vimpersku*“, který pomohl rozšířit registrovanou sociální službu sociální rehabilitace Strakonice na území Prachaticka a Vimperska. Došlo také k realizaci projektu „*Podpora vybavení mobilního týmu pro poskytování sociální rehabilitace pro lidi s duševním onemocněním na Sušicku*“. Jeho předmětem bylo pořízení osobního automobilu pro zajištění dostupnosti terénní služby sociální rehabilitace na území ORP Sušice, které je zároveň součástí spolku MAS Pošumaví. Projekt byl financovaný z Integrovaného regionálního operačního programu Evropského fondu pro regionální rozvoj (EU) prostřednictvím výzvy MAS Pošumaví – IROP – Mobilita sociálních služeb v roce 2021. Pro financování svých činností využívá organizace Fokus Písek, z.ú., prostředky přibližně z 14-16 zdrojů ročně.

Tab. 20 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Fokus Písek, z.ú.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
SR Prachatice a Vimperk	MPSV ČR – přímá dotace	151 168	-	-
SR a STD Strakonice	MPSV – přerozděl. JčK	7 134 692	3 066 248	2 881 871
	Město Strakonice	50 000	40 000	-
	Město Vodňany	30 000	30 000	15 000
	Celkem	7 214 692	3 136 248	2 896 871
SR a STD Klubko Písek	MPSV – přerozděl. JčK	3 079 055	2 817 581	2 687 123
	Město Písek	102 000	177 000	147 000
	Celkem	3 181 055	2 994 581	2 834 123
SR a STD Slunečnice Sušice	Plzeňský kraj	2 213 798	1 299 088	1 926 576
	Město Sušice	10 000	-	-
	Celkem	2 223 798	1 299 088	1 926 576
Vícenáklady, mimořádné odměny – Covid 19	MPSV ČR – přímá dotace	656 935	700 002	-
SR Prachatice a Vimperk, SR Sušice a projekt „Práce, jedna z cest k zotavení“	MPSV ČR – přímá dotace	-	1 542 925	867 390
Centrum duševního zdraví Strakonice	MZ ČR	-	9 841 824	4 616 776
Neuvedeno	Město Písek	10 000	-	-
Vzdělávání zaměstnanců	Úřad práce Písek	76 865	-	-
Dotace na pracovní místo	Úřad práce Písek	-	20 401	-

Nové vozidlo	MMR ČR	-	-	295 450
Neuvedeno	Tesco Písek	-	-	30 000
Neuvedeno	Komunitní nadace Blanicko – Otavská	-	-	15 000
	Tržby za vlastní výkony	5 360 000	4 000	44 000
	Jiné výnosy	1 014 000	86 000	31 000
	Finanční dary	92 000	76 786	93 222
Celkem		20 010 000	19 717 000	13 650 000

Zdroj: Fokus Písek, z.ú. - Výroční zprávy 2019-2021 (2020-2022), účetní závěrky 2019-2021 (2020-2022), upraveno Fialová (2023)

Organizace **Horizont, z.ú.**, byla založena v roce 2000 a poskytuje osobám s mentálním postižením a kombinovanými vadami takovou pomoc a podporu, kterou potřebují pro svůj plnohodnotný život, a tak jim naplňuje účast na rovnoprávném a aktivním životě ve společnosti v přirozeném prostředí. Organizace poskytuje sociální službu sociálně terapeutické dílny v Písku a v Protivíně a nabízí rovněž chráněná pracovní místa (Písek). Jejich účelem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie v dílnách textilu, tkaní a keramiky. Na provozní náklady organizace každoročně přispívá Město Písek a Město Protivín, v roce 2022 byly sociálně terapeutické dílny podpořeny účelovou dotací Jihočeského kraje, a to celkovou částkou 1 394 000 Kč. Organizace byla rovněž zapojena do projektu „Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji V“ (podrobněji projekt popisují v kapitole 4.3), který byl ukončen v září 2022. Pro financování svých činností využívá organizace Horizont, z.ú., ročně prostředky přibližně z 11 zdrojů, jejich celkový výčet a účel použití popisuje tabulka 21.

Tab. 21 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Horizont, z.ú.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
Provoz služby STD Písek	Podpora sociálních služeb v JČK V (ESF – OP Zaměstnanost)	1 809 775	1 620 356	1 596 118

	Město Písek	131 000	143 000	131 000
	Úřad práce (zaměstnávání OZP)	166 502	19 957	109 971
	Nadační příspěvek ČEZ	-	-	30 000
	Celkem	2 107 277	1 783 313	1 867 089
Provoz služby STD Písek (činnosti navazující)	Fakultativní služby	122 892	103 671	146 652
	Galerie Horizont	22 000	21 016	25 500
	Finanční dary FO, PO	43 041	63 150	83 717
	Krytí odpisů z daru	21 408	21 408	21 408
	Celkem	209 341	209 245	277 277
Provoz služby STD Protivín (základní činnost)	Podpora sociálních služeb v JčK V (ESF – OP Zaměstnanost)	825 381	704 232	616 129
	Město Protivín	20 000	20 000	20 000
	Úřad práce (zaměstnávání OZP)	6 288	-	-
	Celkem	851 669	724 232	636 130
Provoz služby STD Protivín (činnosti navazující)	Fakultativní služby	60 348	65 594	79 794
	Finanční dary FO, PO	24 149	53 307	47 220
	Přefakturace spotř. Materiálu	-	-	4 088
	Celkem	84 497	118 901	131 102
Chráněná pracovní místa	Tržby za zboží	492 263	460 646	601 384
	Úřad práce (zaměstnávání OZP)	1 185 526	1 292 636	1 315 025
	MPSV	-	34 061	-
	Celkem	1 677 789	1 787 342	1 916 409
Celkem	4 930 584	4 623 232	4 828 178	

Zdroj: Horizont, z.ú. - Výroční zprávy 2019-2021 (2020-2022), účetní závěrky 2019-2021 (2020-2022), upraveno Fialová (2023)

Obecně prospěšná společnost **Cheiron T** je organizace pracující s dětmi, mladými lidmi, jejich rodinami i celou komunitou. Cheiron T byl založen v roce 1996, od roku 1997 provozuje nepřetržitě Komunitní centrum Cheiron T, poté se cílová skupina rozšířila o romské děti a mládež. V roce 2007 byla v Cheironu T dle zákona o sociálních službách zaregistrována sociální služba – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež ve věku 6-26 let, poté následovala registrace dalších služeb – terénní program a v roce 2016 Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi. Všechny služby jsou dobrovolné, anonymní a poskytované zdarma. Navíc organizace pořádá kulturní a vzdělávací akce. Na webových stránkách organizace má každý možnost přispět finančním darem, tuto službu zabezpečuje portál Darujme.cz (blíže jej popisují v kapitole 2.4), který je jednou z nejznámějších platforem crowdfundingu v rámci neziskových organizací. Zdroje finančních prostředků organizace zachycuje tabulka 22. Významným zdrojem finančních prostředků jsou pro organizaci tzv. Norské fondy. Prostřednictvím Fondů EHP a Norska přispívají státy Island, Lichtenštejnsko a Norsko ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů v Evropském hospodářském prostoru (EHP) a k posilování spolupráce s patnácti evropskými státy. Velký důraz na sdílení a výměnu zkušeností mezi donátory a příjemci grantů je důležitým aspektem, kterým se tyto fondy liší od fondů EU. Cheiron T z Norských fondů v současnosti čerpá finance na dva probíhající projekty, a to „*Všichni společně*“ - účelem je posílit inkluzi a postavení Romů prostřednictvím posílení kapacit romských poradců v ORP Tábor, a projekt „*Motivace ke vzdělávání od školky až po střední - podpora dětí i rodičů*“, ten probíhá ve spolupráci s tábořskou základní školou a jeho cílem je řešit neúspěch romských dětí ve vzdělávacím systému na území ORP Tábor pomocí nástrojů sociální práce, volnočasové a speciální pedagogiky. Pro financování svých činností využívá organizace Cheiron T, o.p.s., ročně prostředky přibližně z 18 zdrojů.

Tab. 22 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Cheiron T, o.p.s.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
NZDM	MPSV – přerozděl. JčK	3 919 000	3 626 000	2 176 000
	Město Tábor	164 000	164 000	159 000
	Jihočeský kraj (překlenovací projekt)	1 368 051	-	-
	Jihočeský kraj	500 000	500 000	274 000
	Celkem	5 951 051	4 290 000	2 609 000
NZDM – terénní program	MPSV – přerozděl. JčK	1 336 000	1 183 000	1 163 000
	Jihočeský kraj	-	329 000	113 000
	Město Tábor	139 000	156 000	74 000
	Nadační fond Albert (maringotka)	40 000	-	-
	Sbírka Donio (maringotka)	44 377	-	-
	Celkem	1 559 377	1 668 000	1 350 000
SAS pro rodiny s dětmi	Jihočeský kraj	393 000	-	52 000
	MPSV – přerozděl. JčK	-	-	661 000
	Město Tábor	124 000	120 000	65 000
	Město Sezimovo Ústí	5 000	-	-
	Jihočeský kraj (překlenovací projekt)	-	902 642	-
	Celkem	522 000	1 022 642	778 000
Projekty	Jihočeský kraj	50 000	45 000	20 000
	Úřad vlády	-	-	487 077
	Město Tábor	-	-	34 000
	Dary	-	-	131 524
	Celkem	50 000	45 000	672 601
Neuvedeno	Město Tábor	50 000	50 000	50 000
Vícenáklady – Covid 19	MPSV ČR – přímá dotace	412 575	132 924	-

Rekonstrukce „Lepší vybavení“	Jihočeský kraj	50 000	-	100 000
Služby nedefinované v zák. o SS – komunita	Úřad vlády	286 225	-	-
	Jihočeský kraj	82 850	-	-
	Město Tábor	29 000	-	-
	Nadace	50 000	-	-
	Celkem	448 075	-	-
Neuvedeno	Norské fondy	87 420	-	-
Projekt „Time out“	Město Tábor	50 000	40 000	35 000
	Dary, vlastní zdroje	8 205	5 000	3 500
	Celkem	58 205	45 000	38 500
Akce pro veřejnost (festivally aj.)⁸	Město Tábor	8 146	10 000	100 000
	MK ČR	78 303	-	-
	Jihočeský kraj	33 563	-	-
	Člověk v tísni	15 000	10 000	25 000
	Česká asociace streetwork	21 673	-	-
	Dary	-	5 795	89 816
	Celkem	156 685	20 000	214 816
Neuvedeno	Úřad práce	-	16 578	7 800
Neuvedeno	Nadační fondy, nadace	24 948	318 902	176 930
Neuvedeno	Dary od FO, PO	20 510	270 000	320 000
Neuvedeno	Tržby za vlastní výkony a za zboží	196 000	250 000	211 000
Celkem (výnosy)		9 745 608	8 425 150	6 978 000

Zdroj: Cheiron T, o.p.s. - Výroční zprávy 2019-2021 (2020-2022), účetní závěrky 2019 - 2021 (2020-2022), upraveno Fialová (2023)

⁸ Z důvodu pandemie (a rušení událostí) se část prostředků z většiny zdrojů vracela, uvedené částky jsou již po odečtení

Účelem organizace **KoCeRo o.p.s. (Komunitní centrum Rovnost)** je poskytování obecně prospěšných služeb prostřednictvím širokého spektra projektů, kterými chce předcházet výskytu nežádoucího chování, pomáhat při řešení obtížných životních situací, umožnit smysluplné trávení volného času a tím přispět k sociální a kulturní spolupráci romského etnika a většinové společnosti. Je poskytovatelem dvou typů sociálních služeb - nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a terénní programy. V současné době využívají nabízené služby zástupci minoritní, ale i majoritní společnosti, kteří žijí v sociálně vyloučených lokalitách a lokalitách ohrožených sociálním vyloučením na území ORP města Český Krumlov. Z dosavadní činnosti organizace tedy vyplývá, že její služby nejsou zaměřeny jen na příslušníky romského etnika, ale pomoc a podporu nabízí také dalším osobám, které jsou sociálně vyloučeny nebo sociálním vyloučením ohroženy. V roce 2021 bylo realizováno několik projektů, jejichž výčet a zdroje finančních prostředků na ně popisuje tabulka 23. Během roku 2021 proběhlo v rámci služby Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež 1 427 kontaktů, v rámci služby terénní programy to bylo 474 kontaktů. Organizace připravuje pro děti a mládež neustále řadu aktivit, ať jsou to činnosti v místě působení (čtyři provozovny v Českém Krumlově), nebo zážitky na cestách, kdy jsou pořádány zejména během letních prázdnin výlety a exkurze po Jihočeském kraji.

Tab. 23 Struktura finančních prostředků a jejich využití 2019-2021, KoCeRo o.p.s.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
NZDM	MPSV – přerozděl.			
	JčK	1 764 686	1 662 299	1 718 000
	Jihočeský kraj	263 000	157 000	239 000
	Celkem	2 027 686	1 819 299	1 957 000
Terénní programy	MPSV – přerozděl.			
	JčK	666 405	591 000	581 000
	Jihočeský kraj	-	45 000	35 000
	Celkem	666 405	636 000	616 000
Projekt „Cesta ke změně“	Úřad vlády	450 832	418 400	427 857
	Jihočeský kraj	-	82 000	91 000
	Celkem	450 832	500 400	518 857
Projekt „Barevný	MŠMT ČR	404 350	403 350	401 440

<i>svět kolem nás“</i>	Jihočeský kraj	30 000	-	-
	Město Český Krumlov	5 000	-	-
	Celkem	439 350	403 350	401 440
Projekt „Pro radost“	MK ČR	24 620	22 444	33 174
	Město Český Krumlov	7 000	-	-
	Celkem	31 620	22 444	33 174
Projekt „Amaro Dživipen“	MK ČR	43 660	-	46 976
	Město Český Krumlov	14 000	15 000	13 000
	Celkem	57 660	15 000	59 976
Projekt „Moje cesta“	Nadační fond Albert	40 000	-	-
	Jihočeský kraj	83 121	-	-
	Město Český Krumlov	60 000	68 000	73 000
	Celkem	183 121	68 000	73 000
Projekt „Cesta za sluncem“	Město Český Krumlov	11 104	7 023	10 500
Streetwork	Neuvedeno	10 994	8 340	-
Projekt „Hurá do KoCeRa“	Město Český Krumlov	60 000	-	-
Další projekty	Město Český Krumlov	-	81 977	97 000
	Nadační fond Albert	-	40 000	55 000
	Jihočeský kraj	-	25 000	30 000
	Celkem	-	146 977	182 000
Neuvedeno	Obec Větrní	20 000	20 000	20 000
Neuvedeno	Jiné výnosy	26 984	-	-
Celkem		3 987 781	3 646 921	3 872 070

Zdroj: KoCeRo o.p.s. - Výroční zprávy 2019-2021 (2020-2022), upraveno Fialová (2023)

Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z. ú., vzniklo v roce 2003 jako projekt spolupráce Krajského úřadu Jihočeského kraje a Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity. Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú., poskytuje sociální službu krizová pomoc dle zákona o sociálních službách, poskytuje pomoc v obtížné životní situaci, nabízí bezpečný prostor pro sdílení emocí i informací, zorientování se v aktuální situaci, podpoří klienta, jeho rodinu a blízké, pomáhá dětem i dospělým. Cílem krizové pomoci je aktivizovat schopnost klienta řešit situaci vlastními silami či za pomoci nejbližšího okolí. Organizace je zakládajícím a aktivním členem Asociace poskytovatelů krizové pomoci. Během roku 2021 proběhlo v organizaci přes 3 000 kontaktů (a to i přes skutečnost, že skupinová setkání musela být kvůli pandemii Covid-19 pozastavena a začala probíhat až v roce 2022). Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú., je průběžně financováno z různých zdrojů, podle nichž upravuje svoji činnost, v letech 2019-2021 čerpala organizace dotace a finanční prostředky z různých zdrojů, které popisují v tabulce 24. Ročně využívá Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú., přibližně 8 zdrojů.

Tab. 24 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z. ú.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
Služba krizová pomoc	MPSV – přerozděl. JčK	893 000	702 000	751 000
	Statutární město České Budějovice	180 000	70 000	-
	Jihočeský kraj	60 000	153 000	49 000
	Město Kaplice	43 000	20 800	45 000
	Celkem	1 176 000	945 800	845 000
	Práce s rodinami a dětmi (SPOD)	Statutární město České Budějovice	160 000	50 000
Jihočeský kraj		100 000	84 264	162 139
MPSV ČR – přímá dotace		861 323	434 540	434 540
Celkem		1 121 323	610 883	696 679
Podpora ohrožených dětí	Jihočeský kraj – podpora rodinné	50 000	126 343	117 969

	politiky			
Projekt „Více pomoci pro děti s trápěním“	NROS	404 351		195 433
Vícenáklady – Covid 19	MPSV ČR – přímá dotace	80 019	80 074	-
Projekt „Age-friendly pracoviště“	ESF – OP Zaměstnanost	1 946 060		275 925
Projekt „Síťování odborníků jižních Čech“	ESF – OP Zaměstnanost	-	-	237 517
Neuvedeno	Tržby za vlastní výkony a zboží	556 000	211 000	-
Neuvedeno	Jiné výnosy	15 000	16 000	192 160
Celkem		4 367 000	2 445 000	2 647 153

Zdroj: Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z. ú. - Výroční zprávy 2019-2021 (2020-2022), účetní závěrky 2019-2021 (2020-2022), upraveno Fialová (2023)

PREVENT 99 z.ú. je nevládní neziskovou organizací, která působí v Jihočeském kraji od roku 1999, a to zejména v oblastech adiktologie, práce s rodinami, dětmi a mládeží a v oblasti náhradní rodinné péče, v jejich rámci poskytuje sociální, zdravotní a další služby a realizuje vzdělávání a odborná setkání, zároveň vyhledává, popisuje a vyvíjí řešení souvisejících systémově neuchopených sociálních a zdravotních aspektů. Veškeré sociální služby, které organizace poskytuje, jsou poskytovány bezplatně. Zdroje finanční prostředků zobrazuje tab. 25, jejich konkrétní využití nepopisuje žádný z veřejně dostupných dokumentů. Organizaci lze podpořit mj. na jejích webových stránkách, a to pomocí QR kódu nebo dárcovského widgetu, tuto službu zabezpečuje crowdfundingový portál Darujme.cz (více v kapitole 2.4). Prevent 99 z.ú. využívá ročně finanční prostředky přibližně z 10 zdrojů.

Tab. 25 Struktura finančních prostředků (v Kč) 2019-2021, Prevent 99 z.ú.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
Organizace - provoz	Úřad vlády ČR	11 197 000	11 001 000	8 583 000
	MZ ČR	-	-	1 160 000
	MPSV ČR – přímá dotace	8 819 000	8 697 000	6 394 000
	MV ČR	10 000	90 000	37 000
	MS ČR	-	-	202 000
	MMR ČR	-	513 000	627 000
	Evropská dobrovolná služba	-	-	50 000
	Jihočeský kraj	4 924 000	4 843 000	5 776 000
	MPSV – přerozděl. JčK	19 178 000	17 032 000	14 681 000
	Podpora sociálních služeb v JčK V (ESF – OP Zaměstnanost)	638 000	1 471 000	770 000
	Město České Budějovice	1 350 000	1 400 000	1 855 000
	Další obce	1 750 000	1 814 000	1 077 000
	Dary od FO, PO	759 000	924 000	655 000
	Tržby za vlastní výkony a zboží	2 742 000	1 692 000	1 583 000
	Jiné výnosy	418 000	326 000	290 000
	Celkem		51 665 000	49 234 000

Zdroj: Prevent 99 z.ú. - Výroční zprávy 2019-2021 (2020-2022), účetní závěrky 2019-2021 (2020-2022), upraveno Fialová (2023)

Spolek Slunečnice poskytuje sociální službu sociálně terapeutické dílny osobám se zdravotním znevýhodněním již od roku 2015, jeho cílem je smysluplně vyplnit čas klientů a zároveň je integrovat do společnosti, zvýšit jejich dovednosti a schopnosti, podporovat je v samostatnosti a tím zkvalitnit jejich život. Služba je poskytována bezplatně, jediné, co klient v případě zájmu hradí, je strava. Spolek provozuje vedlejší činnost, která je provozována za účelem podpory hlavní činnosti a hospodárného využití spolkového majetku, těmito vedlejšími činnostmi jsou výroba a prodej zahradní a figurální keramiky, dekorativních a upomínkových výrobků z rukodělných dílen a výroba a prodej dekorativních a upomínkových předmětů šicí dílny. V roce 2021 byl za účelem prodeje zmíněných předmětů otevřen obchůdek s výrobky spolku a současně šicí dílna. Další zdroje finančních prostředků nebo materiální pomoci uvádí tabulka 26. Celoročně se klienti účastní desítek vzdělávacích akcí, výstav a výletů. Cílovou skupinou služby jsou osoby ve věku od 15 let se zdravotním postižením, osoby v nepříznivé sociální situaci a etnické menšiny patřící mezi osoby se zdravotním postižením, osoby s mentálním postižením (i osoby s poruchami autistického spektra), osoby s kombinovaným postižením. Ročně využívá organizace prostředky přibližně z 8 zdrojů.

Tab. 26 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Spolek Slunečnice

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
Sociální služba – provoz	Podpora sociálních služeb v JčK V (ESF – OP Zaměstnanost)		1 261 243	1 274 543
	Jihočeský kraj		30 000	30 000
Zřízení spol. účelného pracovního místa	Úřad práce		35 828	45 562
Zaměstnávání OZP	Úřad práce		893 131	915 766
Nákup osobního automobilu	Dary ze sbírky	⁹	111 000	79 020

⁹ Nelze doplnit částky za rok 2021, neboť ve Veřejném rejstříku není dostupná účetní závěrka Spolku Slunečnice za rok 2021

	Společnost ČEZ	50 000	
	Město Vimperk	50 000	40 000
Neuvedeno	Dary od FO, PO	9 810	646
	Společnost ČEZ	34 478	-
Věcné dary (tiskárny, látky)	ČEPS	-	55 000
	VAVI	79 654	-
Fyzioterapie, rehabilitace	Charitativní prodejní akce	-	25 320
	Tržby za vlastní výkony a zboží	633 000	559 000
	Jiné výnosy	25 000	138 000
Celkem		3 031 000	2 974 000

Zdroj: Spolek Slunečnice - Výroční zprávy 2019-2020 (2020-2021), účetní závěrky 2019-2020 (2020-2021), upraveno Fialová (2023)

Centrum **STROOM DUB o.p.s.** má zaregistrované dvě sociální služby, jednou z nich jsou Sociálně terapeutické dílny, které jsou v ambulantní formě a klienti se zde učí základní pracovní návyky a dovednosti prostřednictvím sociálně pracovní terapie. Jedná se o keramickou, šicí a tkalcovskou dílnu a truhlárnu. Další zaregistrovanou službou je sociální rehabilitace, která je pobytová, a to v týdenní a v celoroční formě. Klienti si v rodinném prostředí rozvíjí dovednosti, návyky a činnosti potřebné pro samostatný život s ohledem na jejich zdravotní handicap. Propojením těchto dvou služeb se organizace snaží o rozvoj a kvalitní náplň života. Díky celoročnímu provozu zde našlo osm klientů nový domov. Centrum STROOM DUB o.p.s. je jediným zařízením tohoto typu v okrese Prachatice a díky tomu je jeho kapacita plně využívána. Organizace STROOM DUB o.p.s. provozuje také dílny s chráněnými pracovními místy (v keramické a šicí dílně), v roce 2021 zaměstnala 11 uživatelů. Zdroje finančních prostředků na provoz jednotlivých služeb a celkové částky zachycuje tabulka 27. Pro své financování využívá organizace ročně prostředky přibližně z 8 zdrojů.

Tab. 27 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Centrum STROOM DUB o.p.s.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
STD, sociální rehabilitace	MPSV – přerozděl. JČK	3 074 000	3 000 000	3 001 000
	Jihočeský kraj	3 743 000	3 296 210	2 870 557
	Město Prachatice	15 000	10 000	10 000
	Městys Dub	30 000	30 000	25 000
STD	Celkem	3 788 000	3 336 210	2 905 557
Zaměstnávání OZP	Úřad práce	2 766 000	2 411 027	2 383 944
Pořízení keramické pece a jiné	Dary od FO, PO	100 000	17 000	63 000
	Tržby za vlastní výrobky, zboží a z prodeje služeb	2 117 211	1 986 000	2 216 000
	Jiné výnosy	113 912	178 000	208 000
Celkem		12 162 602	10 928 000	10 777 000

Zdroj: Centrum STROOM DUB o.p.s. - Výroční zprávy 2019-2021 (2020-2022), účetní závěrka 2019 (2020), upraveno Fialová (2023)

Českobudějovická organizace **Temperi, o.p.s.**, vznikla v roce 2012 a poskytuje dvě registrované sociální služby s působností v Jihočeském kraji, a to sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Zároveň je organizací pověřenou osobou k výkonu sociálně právní ochrany dětí dle zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí a akreditovanou vysílající organizací v rámci dlouhodobé dobrovolnické služby dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě. Temperi, o.p.s., poskytuje služby a pomoc cílovým skupinám v rámci několika programů: Centrum pomoci pro rodiny s dětmi, Nízkoprahový klub pro děti a mládež Brána, Podpora pěstounských rodin, Doprovázení rodin po rozchodu rodičů, program Dobrovolnictví Temperi, Potravinová pomoc nebo Šatník. Organizace Temperi, o.p.s., v roce 2021 realizovala prostřednictvím kasiček umístěných na vybraná místa dvě veřejné sbírky a uspořádala benefiční divadlo, takto získané finance slouží k úhradě provozních nákladů organizace. Tabulka 28 popisuje zdroje finančních příjmů v letech

2019-2021. Ročně využívá organizace Temperi, o.p.s., finanční prostředky přibližně z 13 zdrojů.

Tab. 28 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Temperi, o.p.s.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
Temperi – služby	Podpora sociálních služeb v JčK V (ESF – OP Zaměstnanost)	3 025 379	1 858 137	1 746 000
	Jihočeský kraj	92 000	-	-
	Statutární město České Budějovice	200 000	200 000	240 000
	Město České Velenice	100 000	896 391	1 056 245
	MPSV ČR – přímá dotace	113 416	-	-
	Celkem	3 530 795	2 954 528	3 042 245
NZDM Brána	MPSV – přerozděl. JčK	1 564 000	1 115 000	911 050
	Jihočeský kraj	256 000	125 000	-
	Město České Velenice	300 000	300 000	300 000
	MPSV ČR – přímá dotace	81 725	-	-
	Celkem	2 001 725	1 540 000	1 211 050
Podpora pěstounských rodin	Úřad práce ČR	2 493 888	2 215 362	1 896 308
„Zachování kvality práce s rodinami před, během a po rozvodu/rozchodu“	Nadace J&T	614 000	441 847	-
„Rodičem i po rozchodu“	Jihočeský kraj	100 000	100 000	103 000
	Statutární město České Budějovice	180 000	70 000	95 000

	Celkem	280 000	170 000	198 000
„Doprovázení dětí a rodičů při řešení situace při rozpadu rodiny“	MPSV ČR – přímá dotace	256 070	220 698	111 650
Další projekty	Nadace J&T	106 000	156 000	50 000
	NROS	462 807	282 000	-
	NF Albert	40 000	-	-
	Nadace Agrofert	-	-	50 000
	MV ČR	107 000	95 000	161 000
	Jihočeský kraj	45 000	45 000	-
	Statutární město České Budějovice	-	50 000	50 000
Neuvedeno	Tržby z prodeje výrobků/služeb	6 400	-	8 800
	Dary od FO, PO	50 000	25 000	126 739
	Jiné výnosy	64 796	43 200	14 500
Materiální dary (v hodnotě)	ŠKODA AUTO, a.s.	-	890 500	-
	Potravinová banka Jihočeského kraje z.s.	-	135 496	Neuvedeno
Celkem		10 494 080	7 560 596	6 735 342

Zdroj: Temperi, o.p.s. - Výroční zprávy 2019-2021 (2020-2022), účetní závěrky 2019-2021 (2020-2022), upraveno Fialová (2023)

Organizace Theia – krizové centrum o.p.s., vznikla v roce 2009 jako občanské sdružení a v roce 2013 se transformovala na obecně prospěšnou společnost. Tato nestátní nezisková organizace pomáhá klientům jak v poradnách, tak v terénu, a to prostřednictvím těchto služeb: krizová pomoc, odborné sociální poradenství (zejména dluhové a právní poradenství), pomoc obětem trestných činů a programy prevence na základních a středních školách. Nabízí krizovou pomoc a odbornou pomoc, zejména pro osoby v krizi, oběti trestné činnosti a násilí. Velkou skupinu klientů tvoří lidé v tzv. dluhové pasti, jako neméně důležitou považuje pomoc dětem a mládeži ve věku 6-26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Službu odborné sociální poradenství

poskytuje v Českých Budějovicích, Jindřichově Hradci, Českém Krumlově, v Písku a ve Strakoniciích. Službu krizové pomoci poskytuje v Českých Budějovicích a v Jindřichově Hradci. Cílem obou těchto služeb je poskytnutí včasné a snadno dosažitelné pomoci všem, kteří se ocitli v obtížné životní situaci, kterou nejsou schopni sami řešit a je potřebný zásah odborníků. Během roku 2021 proběhlo v poradnách (na pěti pobočkách v Jihočeském kraji) celkem 5 306 konzultačních hodin s klienty. Zdroje finančních prostředků, které organizaci podpořily v letech 2019-2021, zobrazuje tabulka 29, zároveň popisuje účel využití těchto financí. Ročně využívá organizace finančních prostředky přibližně z 12 zdrojů.

Tab. 29 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, THEIA - krizové centrum o.p.s.

Účel využití	Finanční zdroje	2021	2020	2019
Dluhová poradna	ESF – OP			
	Zaměstnanost	619 000	273 000	352 000
	Město Český Krumlov	64 000	70 000	71 000
	Celkem	683 000	343 000	423 000
Sociální služba – provoz	Jihočeský kraj	476 000	343 000	265 000
	MPSV – přerozděl.			
	JčK	2 607 000	2 287 000	1 737 000
	Město České Budějovice	344 000	292 000	395 000
	Celkem	3 427 000	3 214 000	2 397 000
Programy primární prevence rizikového chování	MŠMT ČR	439 000	321 000	300 000
Projekt „Tvá volba – práce s agresí“	MPSV ČR – přímá dotace	294 000	-	-
Projekty – finanční gramotnost	MPO ČR	125 000	125 000	-
Projekt – dom.násilí	MV ČR	208 000	243 000	136 000

Projekt – oběti trestných činů, probační program	MS ČR	907 000	985 000	697 000
Pomoc obětem trestných činů na Písecku	Tesco	-	10 000	
	Město Písek	68 000	-	82 000
	Město Jindřichův Hradec	70 000	-	70 000
	Úřad práce	-	107 000	-
	Tržby za vlastní výkony a zboží	228 000	262 000	200 000
Neuvedeno	Dary od FO, PO	81 000	118 000	229 000
Celkem		6 535 000	5 436 000	4 534 000

Zdroj: THEIA – krizové centrum o.p.s. - Výroční zprávy 2019-2021 (2020-2022), účetní závěrky 2019-2020 (2020-2021), upraveno Fialová (2023)

Jak dokazují výše popsané tabulky s finančními prostředky jednotlivých organizací, Jihočeský kraj je jejich významným zdrojem. Tabulka 30 představuje konkrétní částky, které Jihočeský kraj poskytl nestátním neziskovým organizacím účastným ve výzkumu této práce v letech 2019-2021. Tyto částky jsou pouze přímými dotacemi z rozpočtu Jihočeského kraje, vyloučeny jsou přerozdělované dotace z MPSV nebo EU, ačkoli zástupci zmíněných organizací často v rozhovorech tento fakt přehlížejí a všechny částky slučují do jedné – finance z Jihočeského kraje, často jsou tak dokonce popsány v jejich účetních závěrkách či výročních zprávách. Částky v tabulce jsou rozdělené dle účelu – typu služby, na kterou jsou finance použity, sociální služby jsou seřazeny podle abecedy.

Tab. 30 Přímé dotace z rozpočtu Jihočeského kraje na konkrétní typy sociálních služeb vybraných neziskových organizací

Typ služby	2021	2020	2019
Kontaktní služby	500 000	400 000	787 780
Krizová pomoc	536 000	496 000	377 000
Nezařazené projekty aj.	507 684	384 000	506 757
NZDM	1 369 070	1 377 300	911 000
Podpora rodinné politiky	400 000	460 607	612 108
Prevent 99 z.ú. (nezařazeno) ¹⁰	4 924 000	4 843 000	5 776 000
SAS pro rodiny s dětmi	485 000	902 642	52 000
Služby nedef. zákonem o SS	82 850	-	-
Sociálně terapeutické dílny	3 773 000	3 326 210	2 900 557
Terénní služby	350 000	377 000	533 000
Celkem	12 927 604	12 566 759	12 456 202

Zdroj: Výroční zprávy a účetní závěrky dotčených organizací (2020-2022), upraveno Fialová (2023)

Tabulka 31 popisuje, jak velký podíl má Jihočeský kraj na financování nestátních neziskových organizací, které se účastnily výzkumu této práce. Ačkoli několik informantů v rozhovorech uvedlo, že Jihočeský kraj tvoří např. 50 % jejich celkových příjmů, není tomu tak. Tito informanti vnímají jako „krajské peníze“ i ty, které Jihočeský kraj získává z MPSV a EU a „pouze“ je těmto organizacím přerozděluje. Skutečné podíly JČK na financování jednotlivých organizací z přímých dotací většinou nepřesáhnou 10 %, pouze u dvou organizací je tento podíl značně vyšší (20-30 % z celkových příjmů).

¹⁰ Pro dílčí analýzu jednotlivých organizací by bylo užitečné rozdělit přijaté dotace dle účelu využití – zdravotní a sociální služby dle příslušných zákonů, nestátní nezisková organizace Prevent 99 z.ú., bohužel nemá toto rozdělení zanesené ve svých veřejně dostupných dokumentech, ze kterých bylo čerpáno, obsahem byly pouze souhrnné částky získané od jednotlivých donátorů, z toho důvodu zde není přesně určeno, na jakou službu jsou přijaté finance použity.

Tab. 31 Podíl Jihočeského kraje na financování vybraných neziskových organizací v letech 2019-2021 (v %)

Organizace	2021	2020	2019
Arkáda – soc. psycholog. centrum, z.ú.	6,7	6,5	13,7
Centrum Stroom Dub o.p.s.	30,8	30,2	26,6
CPDM o.p.s.	5	8	9,3
Fokus Písek, z.ú.	0	0	0
Horizont, z.ú.	0	0	0
Cheiron T, o.p.s.	25,4	21,1	8
KoCeRo o.p.s.	9,4	8,5	10,2
Kriz. centr. pro děti a rodinu v JčK, z.ú.	4,8	21,1	12,4
Prevent 99 z.ú.	9,5	9,8	13,2
Spolek Slunečnice	Nelze zjistit ¹¹	1	1
Temperi, o.p.s.	4,7	3,6	1,5
Theia – krizové centrum o.p.s.	7,3	6,3	5,9

Zdroj: Zdroj: Výroční zprávy a účetní závěrky dotčených organizací (2020-2022), upraveno Fialová (2023)

¹¹ Pro rok 2021 není zveřejněná účetní závěrka, z toho důvodu nemohu pracovat s žádnými konkrétními čísly.

6.6 Zpracované rozhovory se zástupci vybraných nestátních neziskových organizací

Tato kapitola přináší přehledné zpracování uskutečněných rozhovorů, které probíhaly s pracovníky vybraných nestátních neziskových organizací poskytujících bezplatné sociální služby v Jihočeském kraji. Rozhovorů proběhlo 9, byly zpracovány metodou otevřeného kódování, z něhož vzniklo 7 kategorií s množstvím tematicky odpovídajících kódů, schematicky znázorněných na následujících stranách. Data jsem zpracovala prostřednictvím Wordu a metodou tužka-papír. Všechny rozhovory proběhly během března 2023.

Získávání finančních zdrojů

- **sloučení funkcí**
- **pověření většího množství osob**
- **nedostatek financí na pracovní místo fundraisera**
- **nepotřebnost fundraisera**
- **přítomnost fundraisera**

Tato kategorie a v ní obsažené kódy vznikly na základě první otázky, kterou jsem informantům položila, a to „Kdo se ve Vaší organizaci stará o získávání dárců a financí, tedy fundraising? Máte na tuto činnost vytvořené pracovní místo - přímo pro fundraisera?“ Odpovědi se vesměs příliš nelišily a některé se často opakovaly, nejčastější odpovědí, která zazněla pětkrát, byla zakódována jako „sloučení funkcí“, tedy že o získávání financí se stará člověk na jiné pracovní pozici, je tedy např. ředitelem a fundraiserem v jednom. Informant č. 8 odpověděl takto: „*O to se stará ředitel a finanční ředitel v jedné osobě, stará se o chod celé organizace, zajišťuje 98 % zdrojů financí přes různé dotace a dotační programy – z města, z kraje, nadačních fondů.*“ Další způsob, kterým v organizacích shánějí finanční zdroje, je využití více osob v rámci organizace, které ke své „původní“ činnosti shánějí finance – např. pouze na konkrétní službu, konkrétní zařízení v organizaci nebo určitý projekt. Zástupce jedné ze dvou organizací, které mají tu zkušenost, informant č. 9, říká: „*Vzhledem k tomu, že rozsah činnosti naší společnosti je obsahově poměrně široký (různé druhy činnosti) a naše jednotlivá pracoviště jsou z těchto důvodů od sebe dosti odlišná, tak jsou dotační záležitosti pro jednotlivé typy činností řešeny většinou na úrovni toho kterého pracoviště, společné projekty jsou pak řešeny společně.*“ Dalším faktorem, na kterém se shodly některé organizace, které fundraisera nemají (3 z 5), je jeho nepotřebnost.

Domnívají se, že fundraiser shání pouze nedotační finance, a jelikož potřebují především peníze z dotačních programů, mohou si je sehnat organizace samy. Například informant č. 8 uvádí: „*Dříve jsme zkoušeli oslovovat drobné dárcce, to jsou ale minoritní částky, a přestože organizaci pomohou jakékoli peníze, nejsou to ty, na kterých je postavena.*“ Informant č. 3 ke stejnému tématu uvádí: „*Naše příjmy nestojí na dárcích, které fundraiser shání, spíš máme dotační schéma, se kterým pracujeme, hledáme případně nějaké další příležitosti.*“ Informant č. 7 je stejného názoru: „*Fundraising nevyužíváme, není to pro nás zdroj stabilního příjmu na provoz zařízení.*“ Další dvě organizace z těch, které nemají fundraisera, uvádí, že na pracovní místo fundraisera nemají finance. Informant č. 6 uvádí: „*V organizaci je pořád ta pozice trochu vymezená, ale je to prolnuté s PR a dalšími věcmi, fundraiser není pro organizaci uplatitelný, není z čeho ho zaplatit.*“ Pouze dvě organizace z devíti mají ve svých řadách fundraisera, v jedné z nich se fundraiser stará pouze o individuální dárcce. Informant č. 5 říká: „*Máme fundraisera na HPP na půl úvazku, má vysokoškolské vzdělání a kurz na fundraising. Velkým benefitem je, že zná dobře organizaci, financování, hodnoty aj., neboť pracoval v jedno zařízení na pozici vedoucího.*“

Faktory ztěžující proces financování

- **administrativní náročnost**
- **omezená plánovatelnost rozpočtu**
- **nejistota získání financí**
- **nejednotnost dotačních systémů**
- **zpožděné platby → složité financování začátku roku**
- **závislost na dotacích**
- **konkurence NNO – boj o získání grantu**
- **vyrovnanost fin. prostředků napříč organizací**

Cílem další položené otázky, která zněla „Co je z pohledu Vaší organizace nejtěžší při financování?“, bylo zjistit, které skutečnosti vnímají informanti jako nejproblémovější při shánění financí, při jejich čerpání nebo při rozdělování v rámci organizace. Všech 9 informantů se víceméně shodovalo na několika bodech, zejména zněly často odpovědi týkající se rozsáhlé administrativy (7), plánovatelnosti (7) nebo nejistoty získání financí (6). Informant č. 4 k tomu tématu řekl: „*Složitým bodem je administrativa, nevím, zda nejtěžší, ale rozhodně nejotravnější, všechno se musí sledovat a vyúčtovat a dokládat*

zvlášť a udržet to celé pohromadě je někdy až nadlidský úkol.“ Informant č. 3 také zmínil: *„Teď je březen a my u řady těch donátorů ani nevíme výsledek dotačního řízení, a to všechno jsou dotace, které jdou na letošní kalendářní rok.“* S tím související je další často opakovaná (5 informantů) obtížnost, kterou je nestejnost administrativního systému v dotačním řízení, k tomu informant č. 3 uvedl: *„Já chápu tu administrativní náročnost, ty peníze nemáme jen tak, ale i kdybych tohle pominula, tak mě trápí nejednotnost celého toho systému, kdyby byla daná ucelená pravidla pro získávání peněz z veřejné správy, města, z kraje, bylo by to jednodušší.“* Složitě financování začátku roku také trápí většinu dotázaných, jeden z těchto 5 informantů se vyjádřil takto: *„Musím tedy pochválit Jihočeský kraj, který můžeme žádat o návratnou finanční výpomoc, která je vypočtena podle minulé dotace, a z toho jsme schopni pokrýt rozjezd toho roku, bez toho by to bylo šílené.“* Vzhledem k bezplatnosti služeb poskytovaných organizacemi účastnými ve výzkumu této práce, nemá většina z nich jiné zdroje financí než dotační, grantové, zkrátka ty, které od někoho dostanou. Organizací mající vlastní zdroje je v rámci tohoto výzkumu minimum, a s tím souvisí další, třikrát zmiňovaný jev – závislost na dotacích. Informant č. 2 řekl: *„Od začátku roku realizujeme projekt a najednou se dozvíme třeba v srpnu, že peníze na něj nedostaneme, to je pak špatný. A ti úředníci na ministerstvech si to vůbec neuvědomí, že nemáte jiné prostředky na uhrazení těch nákladů – my poskytujeme služby, za které si nemůžeme říkat žádné peníze, takže jiné zdroje prostě nemáme.“* Jednou také zazněla odpověď týkající se konkurence mezi NNO při získávání financí, a to zejména těch nadačních: *„Přestože se jedná o neziskový sektor, tak hraje roli konkurence, protože je tam hodně organizací, které dělají podobné věci jako my, takže pak musíme bojovat. A buď to dělají tak, že vyberou více organizací a dají jim méně peněz, nebo vyberou tři organizace a dá (např. NROS) jim větší sumu, což je lepší, protože pak ten projekt, na které je použijete, může být třeba dvouletý, a je tam větší šance v tom projektu pokračovat a má to smysl.“* Posledním zmiňovaným aspektem, který je vnímám jako náročný při financování NNO, je získat finanční prostředky tak, aby na tom byla v rámci organizace všechna zařízení podobně, své o tom ví informant č. 5, od něhož zazněla tato odpověď: *„Vzhledem ke skutečnosti, že poskytujeme sociální služby, zdravotně sociální služby, službu na základě pověření SPOD, a máme vícezdrojové financování, tak je nejtěžší zajistit stejné finance mezi zařízení napříč organizací.“*

Zásady a postupy při získávání financí

- **Provoz stávajících služeb**
- **Finance na konkrétní projekt**
- **Rozšíření služeb**
- **Komplexnost, smysluplnost**

Třetí otázka zacílila na postupy, které dodržují organizace při hledání a získávání financí na své projekty, tato otázka zněla „Vytváříte projekty dle aktuální možnosti financování nebo cíleně vyhledáváte dotační zdroje na Vaše konkrétní projekty?“ Nejčastěji byla zmiňovaná ta skutečnost, kdy organizace vyhledávají zejména ty dotační výzvy, na které jsou zvyklé a díky kterým pravidelně čerpají finance na provoz sociální služby, tato odpověď zazněla celkem sedmkrát (z analýzy je však známo, že tyto dotace čerpají všechny organizace zainteresované v tomto výzkumu). Informant č. 6 uvedl: „*Každý rok máme pravidelné stejné projekty na naše služby, které poskytujeme, tyhle projekty podáváme každý rok na tři místa – MPSV, JČK a město České Budějovice, tyto projekty vždy jen aktualizujeme podle toho, zda se mění mzdy, pracovníci, aktivity apod.*“ Pětkrát zazněla odpověď, kdy organizace vyhledávají potenciální zdroj financí na svůj konkrétní projekt, informant č. 9 to potvrzuje: „*Cíleně hledáme finanční prostředky pro konkrétní naplánované projekty, které odpovídají našim přijatým strategiím a plánům.*“ Organizace se také nebrání rozšíření svých služeb o projekt, který náhodně objevili při studiu dotačních titulů, musí však zapadat do jejich vytyčeného směru, takto odpovídalo celkem 5 informantů, č. 4 řekl: „*Někdy to funguje obráceně, že nám přijde nějaká výzva zajímavá, tak přemýšlíme, jestli bychom do ní mohli jít a díky ní tak rozšířit naše činnosti.*“ Informant č. 3 je téhož názoru: „*Vybíráme mezi nějakými možnostmi, které se naskytnou, a podle toho, jestli nasedají na nějaké naše plány, tak podle toho je buď využíváme, nebo ne. Nejdeme tou obrácenou cestou – vidíme peníze, tak tomu přizpůsobíme projekt, to podle mě není úplně udržitelné.*“ Na čem se shodla nadpoloviční většina (5 informantů), je zejména smysluplnost a ucelenost poskytovaných služeb, a podle tohoto kritéria pak buď využívají dotačních pobídek, nebo ne. Informant č. 8 k tomu uvádí toto: „*Ale není to tak, že bychom hledali projekty, abychom věděli, že máme peníze, a na to pak napasovali naše služby, to ne. Prioritou je pro nás komplexnost služeb, aby to dávalo smysl, hlavu a patu, a podle toho se snažíme shánět finance.*“

Dary od individuálních dárců a jejich využití

- **Dofinancování projektů, neuznatelné náklady dotace**
- **Minimum financí od individuálních dárců, firem**
- **Konkrétní účel – projekt/přání dárce**
- **Potřeby pro klienty**
- **Nepředpokládané výdaje, rezervy**
- **Hmotné dary**
- **Dar od firmy za spolupráci**

Díky čtvrté otázce jsem mohla zjistit, jestli organizace získávají i dary od individuálních dárců, firem a pokud ano, jakým způsobem s nimi nakládají. Tato otázka zněla takto: „Pro jaké účely využíváte finanční dary, sponzorství od FO a PO?“ Nejčastějším způsobem pro využívání těchto darů je dofinancování projektů, kde jsou těmito prostředky hrazené položky, které jsou neuznatelnými náklady v rámci čerpané dotace. Tímto způsobem odpovědělo 7 dotázaných informantů, například informant č. 3: *„Finance od dárců využíváme na položky projektů, které nemůžeme z dotace pokrýt, jsou neuznatelnými náklady.“* Nebo informant č. 8: *„Těch finančních darů od individuálních dárců je fakt minimum, ale když už, tak se to třeba použije na havarijní pojištění vozidel, to není kam dát do dotace, ale je to nutné.“* Čtyři z dotazovaných zdůrazňují také fakt, že těchto zdrojů mají v rámci organizace skutečně minimum, proto pro tyto finance nemají konkrétní využití, neboť jsou pro ně nepravidelnými a zcela neočekávatelnými příjmy. Například informant č. 2 uvádí: *„Finanční dary my skoro vůbec nedostáváme, maximálně nějaké drobné od nějakého známého, ale to musíte mít kontakty, musíte ty lidi dobře znát, nebo hlavně oni Vás. My máme takovou nepopulární cílovou skupinu ještě - a to když jsem sem nastoupila a obeslala všechny místní a přilehlé podniky, fabriky, nikdo nám nedal ani korunu, protože prý na romské děti nikdo dávat nebude.“* Na konkrétní účel vyšetřují tyto finance 4 organizace, informant č. 7 uvádí: *„Pokud dostaneme nějaké dary, jsou téměř ze 100 % případů vždy určeny na konkrétní záměr.“* Stejně tak informant č. 9: *„Dary a sponzoring využíváme poslední léta pouze pro projekt regionálního mezinárodního filmového festivalu.“* Poté jsou již odpovědi různorodé a neopakují se, jedná se o získávání hmotných darů, informant č. 5 uvádí: *„Dary získáváme hmotné, zpravidla na konkrétní zařízení (nábytek, PC technika, ošacení pro klienty).“*, dále informant č. 4 uvádí, že jejich organizace si vytváří rezervy pro neplánované výdaje: *„A tím si většinou vytváříme ten*

polštář na začátek roku, abychom měli za co fungovat, a pak je to prostě tak, že něco nedomyšlíme nebo se změní situace, případně nám někdo nechce něco financovat, tak máme z čeho brát.“, další informant č. 1 popisuje zase spolupráci s firmou: „Tím, že odebíráme velké množství zdravotnického materiálu od firem distribuujících tento materiál, tak pokud je tam za rok velký obrat, tak oni nám potom dají na konci roku nějakou finanční částku jako dar za spolupráci.“ A v neposlední řadě je v jedné organizaci využíván tento zdroj pro nákup potřebných položek pro klienty, informant č. 8 to popisuje: „Eventuálně když máme nějaké rodiny s malými dětmi a potřebujeme jim něco nezbytného pořídit, tak i na tyto položky využíváme finanční dary.“

Fundraising v období krize

- **Vzrůstající náklady**
- **Navyšování stávajících dotací**
- **Nejistota**
- **Růst mezd**
- **Hledání nových finančních zdrojů**
- **Dostatek financí**
- **Menší ochota firem**
- **Fundraising obtížný bez ohledu na krizi**

Cílem páté otázky, ze které vzešla tato kategorie, bylo zjistit, jakým způsobem probíhá fundraising v ekonomicky nestabilním období – v období krizovém. Otázka zněla: „Je pro Vás vzhledem k uplynulým událostem (Covid-19, válka na Ukrajině a s ní spojený růst cen v ČR) obtížnější shánět peníze? O kolik % se Vám odhadem zvýšily náklady? Jakým způsobem nastalou situaci řešíte – zvyšujete množství interních zdrojů nebo jste museli zajistit více donátorů, tj. externích zdrojů?“ Odpovědi se překvapivě poměrně lišily, co ale zmínila většina informantů (7 z 9), byla skutečnost, že náklady se jim rapidně zvýšily, nejvíce růst cen pociťují při financování energií, nájmu, nicméně jak se všichni shodli, dražší je úplně všechno. Informant č. 2 sdělil: „*Začínáme to sledovat třeba na ceně uhlí, za to nyní platíme o 60 – 80 % více, nevíme, jak to bude dál, ale myslíme si, že to největší teprve nastane.*“ Další informant (č. 6) zase uvedl toto: „*Takže můžeme říct, že nám ty náklady vzrostly třeba o 30 %, a to ještě není všechno, to teprve uvidíme na konci roku.*“ Stejně tak informant č. 3 pocítil ve své organizaci růst cen: „*Takže rostou nájmy, roste cena všeho. Teď jsme nakupovali papír*

a měla jsem pocit, že ho kupujeme za více než 1,5 násobek, než jsme byli zvyklí v předchozích letech. A tak to máme se všemi položkami, no.“ Způsoby, jakým nastalou situaci řešit, se lišily, nejčastěji (třikrát) byl však uváděn model navyšování stávajících dotací, kdy organizace po svých pravidelných donátorech žádají zvýšení dosavadní částky. Informant č. 9 například řekl: *„Co se týče řešení, tj. zajištění větších zdrojů, tak z našeho pohledu nemůžeme jít všude extenzivní cestou a zajistit (zajišťovat) větší množství donátorů – pro nás se ukázala vhodnou cestou spíše snaha získávat více prostředků od donátorů dosavadních.*“ Podobně je na tom i informant č. 1: *„My jako neziskovka nemáme žádné vlastní příjmy, takže interní zdroje ne, ale samozřejmě žádáme s růstem cen donátory o větší dotace. A nic jiného vlastně udělat nemůžeme.*“ Třikrát se také opakovala odpověď týkající se finanční nejistoty v blízké budoucnosti, nejistota provází tyto organizace při financování bez ustání, ale vzhledem k ekonomické situaci v celé republice je zřejmě tento pocit markantnější. Informant č. 1 uvádí: *„Růst cen je samozřejmě znatelný v položkách rozpočtu, ale zatím se to nějak dalo ufinancovat, zřejmě se uvidí spíš do budoucna, toho se obávám víc.*“ Informant č. 6 rovněž bojuje s tíživou nejistotou: *„My třeba do září ani nevíme, kolik budeme mít na všechny služby peněz, takže my se operativně rozhodujeme, jestli budeme něco platit z vlastních zdrojů, jak to prostě ustojíme. Všechno je to stylem „křišťálová koule“ a „vaříme z vody“ celý rok, furt nejistota.*“ Rostoucí ceny souvisí i s nároky na větší finanční ohodnocení zaměstnanců. Přímo zkušenost s tím mají 2 informanti, informant č. 3 k tomu řekl: *„Teď chceme nějak reagovat na zvyšující se potřeby zaměstnanců, aby normálně mohli fungovat, takže bych ráda pracovala i se mzdami, a to si klade nároky na to, že rozpočet organizace se navyšuje.*“ Další způsob řešení nastalé situace popisují tři informanti, kteří hledají pro financování svých organizací nové finanční zdroje. Informant č. 6 *„Teď jsme se dostali do propojení s jednou firmou, která by nás podpořila propagací i finančně, abychom naše služby ufinancovali, abychom na konci roku nebyli v minusu.*“ Informant č. 3 hledá jiné řešení: *„Proto jsme i přijali kolegu, aby nám více rozjel tu vzdělávací činnost a nějakou oblast služeb, kterou jsme schopni prodávat, abychom se v letošním roce nějak rozjeli a třeba v příštím roce už si sáhli na nějakou částku.*“ Dva informanti pronesli, že je netrápí významný nedostatek financí nebo jejich špatné rozložení, informant č. 8 řekl toto: *„Náklady nám samozřejmě vzrostly, teď je to v řešení, jak to vůbec pokrýt, ale pan ředitel to většinou vybalancuje v rámci finančního řízení.*“ Informant č. 5 zase uvedl: *„Vzhledem k tomu, že splňujeme všechny požadavky na odbornost a jsme zařazení v síti sociálních služeb v JČK,*

tak nemáme potíž finance získat.“ Poslední kódy zazněly každý pouze jednou, o obtížném shánění financí bez ohledu na dobu hovoří informant č. 9: *„Nelze říci, že je obtížnější shánět finanční prostředky v době „post covidové“ a „válečné“, bylo to pracné i v obdobích minulých.“* Menší ochotu firem, co se týče finančního přispívání, zmiňuje informant č. 4: *„Každopádně vnímám menší ochotu firem, jsou opatrnější. U těch jednotlivců to ani nějak nevnímám, ale firmy mi každopádně přijdou opatrnější. A dary od nich jsou menší nebo žádné.“*

Podpora od Jihočeského kraje

- **Spokojenost**
- **Špatná plánovatelnost**
- **Podfinancování sociálních služeb**
- **Vytrácející se grantové tituly**
- **Zhoršení situace**
- **Omezení účelu použití**
- **Časově omezené změny v plánech rozvoje soc. služeb**

Jak napovídá již název této kategorie, otázka „Jak vnímáte finanční podporu Vašich služeb, toho, co děláte, od Jihočeského kraje, je podle Vás uspokojivá? Myslíte si, že je koncepčně v pořádku?“ měla zjistit, jakým způsobem vnímají organizace podporu z Jihočeského kraje. Sedmkrát (z celkových 8, neboť jeden z informantů na tuto otázku odmítl odpovědět) zazněla odpověď se slovy spokojenosti, např. informant č. 7 pronesl: *„Jihočeský kraj pokrývá naprostou většinu našich nákladů, buď již prostřednictvím hlavních dotací na činnost (informant započítává i peníze od MPSV, které však kraj „pouze“ přerozděluje – pozn. autorky), nebo vyhlášením samostatných grantových programů na případné „dofinancování“ služby.“* Informant č. 3 se k tomuto také vyjadřuje: *„Ať už to jsou krajské peníze přímo nebo ty, které přerozdělují z MPSV, tak mi to připadá dobrý a nejsem nespokojená.“* Tři informanti se znovu dotkli i tématu plánovatelnosti, které již proběhlo v otázce č. 2. Tak třeba informant č. 1 se vyjadřuje takto: *„No, kdybychom na začátku roku věděli, jaké prostředky na ten rok dostaneme, bylo by to podstatně snazší, ale on ten kraj to asi taky jinak nevymyslí, a to není kraj, takhle je do od všech, že ty peníze přijdou později.“* Že jsou sociální služby dlouhodobě podfinancované a měly by jim být přidělovány větší částky, to si myslí dva informanti z osmi, informant č. 4 má tento názor: *„Sociální služby jsou obecně, myslím si,*

dlouhodobě podhodnocené. Vzhledem k tomu, kolik má splňovat kvalifikačních požadavků sociální pracovník, tak jeho ohodnocení tomu vůbec neodpovídá - nevím, do jaké míry za to nese odpovědnost kraj, ale za mě tou největší měrou, protože on si počítá, kolik potřebují financí na SS a o to žádají MPSV.“ Informant č. 6 zase zmiňuje toto: *„Takže my jsme potom škrceni tím, že ty odměny pro odborníky, např. psychology, máme níž, než bychom si přáli, ale nemůžeme jim hrubou mzdu dát tak vysokou, protože ta dotace taky není tak vysoká.“* Dva informanti negativně vnímají i mizející grantové tituly, které dříve existovaly a najednou je vystřídaly jiné, dle slov informanta č. 9 *„nových, snad potřebných programů, které se jeví spíše jako programy propagační.“* Informant č. 3 k tomu dodává: *„Spíš mě mrzí, že tam zmizel nějaký dotační titul, který pokrývá atypickou činnost, na kterou se peníze těžko shání. Ony jsou to drobné dotace, ta činnost je taky drobná, ale když na ni máte 0, tak prostě nebude finančně zajištěná.“* Dva informanti nejsou se současnou praxí Jihočeského kraje v rámci dotačních řízení a rozdělování dotačních peněz zcela spokojeni, naopak ji vnímají jako horší ve srovnání s dobou dřívější. Jeden z nich, informant č. 2, k tomu říká: *„Jako zásadní problém vnímám to, že finance přerozdělují lidi, co ve většině případů neznají tu praxi a vymýšlí to od stolu podle předpisů.“* Dvakrát rovněž zazněla odpověď se stížností na omezení účelu použití dotačních prostředků, informant č. 2 uvedl: *„Třeba z té účelové dotace my si můžeme do klubovny koupit gauč, ale nemůžeme pro děti pořádně stolní fotbalík třeba. Nevím, jakou mají představu o tom, jak to funguje, jestli si myslí, že ty děti přijdou, sednou si a řeknou: ‚Já mám takový problém, potřebuji řešit tohle a tohle‘, to fakt ne, ty děti se musí do té služby nějaké dostat, přilákat a pak se mohou pozvolna začít řešit další věci, když se tam těm dětem bude líbit.“* Jeden z informantů se vyjádřil i k časově omezeným možnostem vstupovat změnami do plánu rozvoje sociálních služeb v kraji (řeč byla o Střednědobém plánu rozvoje soc. služeb v JČK, v současnou chvíli běží ten na léta 2022 - 2024), informant č. 6 uvedl: *„A pokud bychom ten úvazek chtěli navýšit a tím navýšit i tu dotaci, tak se to dává do různých plánů, ty jsou ale třeba 3 roky neměnné. My teď komunikujeme s krajem, ono se to do plánu dostane, ale musíme čekat, až přijde doba jeho změny a ta změna bude platná, do té doby máme zavřené dveře, ačkoli bychom navýšení potřebovali už před rokem, protože počet klientů se po Covidu-19 strašně zvedl.“*

Zohlednění bezplatnosti poskytovaných sociálních služeb

- **Nedostatek informací pro zhodnocení**
- **Odpovídající výše financí vzhledem k výdajům na poskytování SS**
- **Oddělená komunikace**
- **Nezohlednění absence jiných zdrojů**
- **Využití v rámci fundraisingu**

Poslední otázka byla pro informanty poměrně náročná. Zjišťovala totiž, zda se domnívají, že donátoři zohledňují fakt, že jimi poskytované sociální služby jsou bezplatné. Přes prvotní obavy, že nebudou schopni odpovědět, neboť tato otázka je „politicky náročná“, a i navzdory tomu, že někteří informanti nechtěli na tuto otázku odpovídat, jsme se dostali k 5 typům odpovědí, které jsou označeny kódy výše. Přesné znění otázky je: „Poskytujete pouze bezplatné sociální služby – domníváte se, že kraj (případně jiní dárce) tento fakt zohledňuje? Pracujete s tímto faktem v rámci fundraisingu?“ Přesto se nejčastěji (celkem pětkrát) se opakovala odpověď, že se domnívají, že nemají pro takové zhodnocení dostatek informací. Informant č. 9 uvedl: *„V této otázce si nejsme jisti a ani jsme si tento fakt nějak neuvědomovali, tj. nevíme, do jaké míry má vliv bezplatnost sociálních služeb na výši dotací a jestli dárce tento fakt zohledňují.“* Odpověď, která byla zachycena čtyřikrát, vyjadřovala souznění se způsobem, jakým se kraj staví k financování sociálních služeb a tedy že výše poskytovaných financí je odpovídající vzhledem k nákladům, které organizace mají při poskytování těch kterých sociálních služeb. Informant č. 3 řekl: *„Pobytové služby jsou finančně určitě náročnější, rozpočty jsou tam úplně někde jinde, ambulantní služby, co to je – kancelář, takže lidi a nějaká drobná režie, je to prostě úplně jinde.“* Rovněž informant č. 4 je stejného názoru: *„Troufnu si tvrdit, že to musí být zohledněné, protože nemůže být vzhledem k rozdílným výdajům na různé typy služeb pro oba typy stejná dotace.“* Každá z dalších odpovědí se vyskytla pouze jednou, téma oddělené komunikace mezi úředníky otevřel informant č. 2: *„Měli jsme nečekanou inspekci a ani jedna z přítomných dam nebyla naší práci úplně nakloněna, po třech dnech se ale jedna vyjádřila, že ta naše služba je potřebná a že to děláme dobře. Ale tady začíná problém, protože tuhle informaci si už na kraji nepředají, takže tam se nedozví, že naše služba je potřebná a má smysl, působí to na mě všechno hodně odděleně.“* Informant č. 2 se také domnívá, že bezplatnost jím poskytovaných služeb není krajem zohledněná:

„Těch peněz bychom potřebovali víc, vůbec nevím, jak k tomu přistupují. Já vím, že nízkoprahové zařízení pro děti a mládež u nich není úplně populární, protože si myslí, že tady nic neděláme. Možná si myslí, že máme ještě někde nějaké další peníze, ale to nemáme, bohužel.“ Informant č. 5, který v odpovědi na otázku č. 1 jako jeden ze dvou uvedl, že ve své organizaci mají fundraisera, rovněž uvedl, že s faktem bezplatnosti poskytovaných služeb pracují v rámci fundraisingu: *„Sociální služby poskytujeme pouze bezplatně a samozřejmě s tímto faktem pracujeme v rámci fundraisingu, tuto skutečnost publikujeme a propagujeme.“*

7 Diskuze

Výzkum této práce byl zaměřen na analýzu financování nestátních neziskových organizací poskytujících bezplatné sociální služby v Jihočeském kraji, výběr byl zároveň zúžen na organizace poskytující takové sociální služby, jejichž rozvoj je v současnosti podporován (zejména finančně) ze strany Jihočeského kraje, a to zejména kvůli jejich nedostupnosti nebo nedostatečné kapacitě v rámci kraje. Na začátku empirické části jsem zanalyzovala finanční zdroje NNO zařazených do výzkumu prostřednictvím výročních zpráv a účetních závěrek těchto organizací. Zajímalo mě, odkud peníze čerpají a jaký zdroj je pro ně nejvýznamnější, případně nejčastější. Následně probíhaly rozhovory se zástupci těchto NNO.

Financování neziskových organizací v sobě nese několik příznačných principů, mezi něž se řadí například vícezdrojovost, samofinancování nebo fundraising (Šebo, 2022), zejména pak zmíněné vícezdrojové financování je (nejen pro tuto oblast) typické, pravděpodobně nevyhnutelné, neboť závislost na jednom finančním zdroji je pro nestátní neziskovou organizaci nemyslitelné (Vojtíšek, 2018). Analýza dokumentů provedená v rámci výzkumu této práce ukázala, že zkoumané organizace (celkem 12) využívají ke svému financování minimálně osm zdrojů, ve většině případů je těchto finančních zdrojů více než dvanáct (v jednom případě dokonce osmnáct), zahrnuty jsou jak vlastní (prodej výrobků, zboží), tak veřejné zdroje (zejména dotace). Souhrn rozmanitých metod a způsobů, jakými jsou finanční prostředky získávány, se nazývá fundraising (Šimková, 2012), ten se dělí na institucionální (obstarávání prostředků z dotačních programů, nadací aj.) a privátní (dary od fyzických a právnických osob) fundraising. Činnost fundraisera je velice náročná, je důležité, aby dokázal jednak vytvořit vynikající projekt (v případě obstarávání dotací), zároveň je nutné, aby byl výborným rétozem v případě druhém, kdy oslovuje individuální dárci a má omezený čas na jejich přesvědčení (Kamenický, 2018). V rámci výzkumu jsem zjistila, že mnozí informanti se domnívají, že fundraiser zajišťuje pouze prostředky od individuálních dárců, a proto takovou pozici v organizaci nepotřebují, neboť dary tohoto typu jsou minoritními částkami, na nichž financování jejich provozu nestojí. Fundraiser figuruje pouze ve dvou z devíti organizací, v ostatních případech se činnosti fundraisera vesměs rozdělují mezi několik osob – ředitele nebo jiné vedoucí pracovníky. Tento model koneckonců doporučuje i Kamenický (2018), podle kterého má být fundraising rozdělen mezi několik lidí pro dosažení co nejlepších výsledků. S tím se ztotožňuje

i Bray (2010), nicméně dodává, že tito lidé pak místo „své práce“ stráví spoustu času sepisováním grantů v kanceláři. Prostředky na financování tedy organizace čerpají buď z vlastních, nebo z veřejných zdrojů. Vlastními zdroji se rozumí příjmy z vlastní činnosti, zde hovoříme o prodeji výrobků, zboží, poskytování služeb apod. nebo v případě spolku členské příspěvky (Stejskal a kol., 2013). Ačkoli to není legislativně zakázáno, NNO nejsou primárně zřizovány pro výkon jakékoli výdělečné činnosti, v každém případě musí být tento zisk použit pro chod samotné organizace (Pelikánová, 2018). Analýza dokumentů uskutečněna v rámci výzkumu ukázala, že rozhodně nelze hovořit o tom, že finance získané tímto způsobem jsou stěžejním zdrojem financování NNO. Oproti tomu veřejné zdroje čítající státní, krajské a obecní rozpočty, finanční zdroje EU aj. (Krechovská a kol., 2018), stojí vzhledem k výsledkům výzkumu této práce na pomyslné první příčce finančních zdrojů NNO účastných výzkumu práce. Nejčastěji jsou tyto zdroje čerpány prostřednictvím dotační politiky, a to buď pomocí přímých dotací, nebo dotací přerozdělovaných. Se získáváním těchto prostředků se pojí i řada faktorů ztěžující proces financování, jak mi sdělili informanti ve výzkumu. Celková situace je zmapována i ve SPRSS, kde jsou zmíněny problematické rysy jako nadměrná administrativní zátěž poskytovatelů, nestabilní, nejisté a pozdní financování služeb nebo neprovázanost systémů (SPRSS, 2021). Většina informantů poukázala na zmíněnou administrativní náročnost, zejména ve smyslu její nejednotnosti – každý donátor má svá pravidla pro vykazování, své způsoby podávání žádosti apod., dle účastníků výzkumu je tyto úkony zdržují od vlastní, dle jejich slov mnohem důležitější, práce. Vzhledem ke zpožděným platbám od donátorů je pro organizace velmi náročné ufinancovat začátek roku a celkově plánovat rozpočet na celý rok, neboť často ještě v půlce roku nevědí, kolik financí vlastně obdrží. Tyto svízelné rysy financování provází NNO nepřetržitě, ale když se na ně nabalí ještě další problémy, jakými byly pandemie Covid-19 nebo ekonomická situace v České republice od roku 2022 (a s ní spojený růst cen), nabývají tyto potíže kolosálních rozměrů a ne vždy jsou organizace s to je řešit. A pak už je jen otázkou kdo s koho.

Výzkum ukázal, že většina organizací již zaregistrovala velký nárůst cen (zejména za energie, nájmy), ten největší šok však teprve očekávají. Z čeho všechno budou platit, zatím ani oni nevědí, doufají, že současní donátoři jim poskytnou o to větší dotace. Někteří se pokouší hledat i nové finanční zdroje a nechtějí se spoléhat pouze na ty

dosavadní. Předpokládají totiž, že ceny stále porostou a s nimi se budou zvyšovat i mzdy, které musí platit. Přesto v této tragické divadelní hře hraje roli ještě naděje, že se situace zanedlouho ustálí.

Se zřetelem ke skutečnosti, že tyto organizace poskytují bezplatné sociální služby, za které nemohou od klientů přijímat žádné peníze (zákon č. 108/2006 Sb.), je většina z těchto organizací závislá na dotačních financích. Navzdory tomu se velká část informantů domnívá, přestože tento typ institucí – NNO poskytující bezplatné sociální služby – čerpá zejména prostředky z veřejných zdrojů, že výše získaných financí z dotačních programů je odpovídající vzhledem k poskytování té které služby. Reagovali takto na otázku, zda si myslí, že donátoři zohledňují bezplatnost jimi nabízených služeb – tedy zda si donátoři uvědomují, že tyto organizace nemají jiné možnosti získání peněz (případně jsou tyto možnosti omezené) na rozdíl od organizací poskytujících hrazené SS. Nicméně žádný z informantů se touto problematikou nikdy do hloubky nezaobíral, 90 % z nich uvedlo, že má pro takové zhodnocení nedostatek informací, jedná se tedy o pouhé domněnky. NNO nejsou součástí státu, jsou autonomními jednotkami, které řídí a kontrolují sebe sama a vytváří vlastní metody činnosti (Salamon a Anheier, 1998), mají ale možnost podpory ze státního sektoru. Toho NNO tedy využívají zejména v rámci dotační politiky, kdy čerpají finance z veřejných zdrojů – státního, krajského nebo obecních rozpočtů. Ačkoli mají v tomto ohledu (při podávání žádostí o dotaci) víceméně volnou ruku a po předložení kvalitního projektu mají nárok na získání finančních prostředků, tohoto práva nezneužívají. Využívají pouze takových dotací, které jsou smysluplné a koncepčně ladí s vizí jejich organizace. Informant č. 3 tyto tendence vystihl takto: *„Vybíráme mezi nějakými možnostmi, které se naskytanou, a podle toho, jestli nasedají na nějaké naše plány, tak podle toho je buď využíváme, nebo ne. Nejdeme tou obrácenou cestou – vidíme peníze, tak tomu přizpůsobíme projekt, to podle mě není úplně udržitelné.“* Především ale pravidelně čerpají takové dotační tituly, které zajistí finanční prostředky na provoz organizace. Mimo dotačních peněz mohou NNO získávat i finance od nadací, firem nebo individuálních dárců. Nadace a nadační fondy jsou založeny k tomu, aby přerozdělovaly nashromážděný majetek např. NNO, které odpovídají svou aktivitou jejich poslání (Pelikánová, 2018). V rámci našeho výzkumu se finance tohoto původu také objevují, zejména dary od nadace NROS, Nadačního fondu Albert, Nadace Agrofert aj. Jedná se většinou o menší částky, výjimku tvoří NROS, která určitý objem

peněz rozděluje mezi malé množství organizací, jak potvrdil informant č. 6, a tím pádem může být takto financovaný projekt, který je kvalitně vypracovaný v žádosti o grant (Krechovská a kol., 2018), dlouhodobějšího charakteru. I tak jsou ale prostředky od nadací a nadačních fondů spíše minoritní záležitostí. Stejně tak dary od firem nebo individuálních dárců. Pomoc ze strany firem může být realizována např. formou sponzorství či daru (Pelikánová, 2018), čehož využívá jedna NNO v rámci výzkumu této práce, kdy od jedné firmy, se kterou dlouhodobě spolupracují a odebírají zdravotnický materiál, získávají finanční částku (dar) za vysoký roční obrát. Získávání individuálních dárců za hranicemi organizace (kdy se tedy nejedná o členské příspěvky uvnitř organizace) je velmi obtížné (Krechovská a kol., 2018), své o tom ví i většina informantů – prostředky od FO nebo PO tvoří naprosté minimum jejich celkových výnosů, je velmi obtížné je shánět, v rámci jedné NNO se o shánění individuálních dárců stará fundraiser, což doporučuje i Krechovská (2018) vzhledem k velké náročnosti této disciplíny. Pokud NNO získají nějaké množství prostředků od individuálních dárců, firem, využívají je především k dofinancování projektů na zaplacení neuznatelných nákladů dotace (takto odpovědělo 7 informantů z 9). Informanti č. 7 a č. 9 uvádějí, že pokud takové finance získají, jsou většinou určeny na konkrétní záměr.

Jihočeský kraj podporuje sociální služby na svém území několika způsoby. Financemi z dotačních programů z rozpočtu JčK, které vychází z nutnosti spolufinancovat vybrané SS zařazené do základní sítě (SPRSS, 2021), poskytováním financí získaných z rozpočtu EU nebo prostřednictvím dotačního řízení k poskytnutí účelové dotace ze státního rozpočtu. Účelová dotace je využívána na financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním SS a pochází ze státního rozpočtu. O jejím získání rozhoduje MPSV na základě podané žádosti, jíž předkládá Jihočeský kraj. JčK tyto peníze posílá přerozděluje mezi organizace poskytující SS na území kraje (samotné organizace rovněž musí podat žádost). Právě finance z účelové dotace MPSV jsou jedním z nejzásadnějších prostředků NNO výzkumu této práce. V tuto chvíli je dlužno podotknout, že ačkoli se nejedná přímo o krajské finance, ale o finance z MPSV, JčK má na starosti veškeré administrativní kroky, které později vedou k tomu, že tyto peníze doputují až k cílovým uživatelům, tedy mj. NNO poskytujícím bezplatné sociální služby v Jihočeském kraji. Velká část informantů tuto skutečnost reflektuje, někteří tuto dotaci vnímají jako dotaci od MPSV, kterou jim JčK „pouze“ předá a někteří informanti

považují tento obnos za finance z Jihočeského kraje a jejich pravý původ (státní rozpočet – MPSV) přehlížejí, možná neznají. V rámci analýzy účetní závěrky jedné z organizací jsem se s tímto faktem setkala – finance z účelové dotace byly zařazeny do kolonky „dotace z JčK“ – a jen díky mému studiu přehledu poskytnutých prostředků v rámci účelové dotace jsem zjistila, že tyto peníze putují právě odtud. Jihočeský kraj s penězi z vlastního rozpočtu rozhodně netvoří významnou část výnosů NNO tohoto výzkumu (jeho podíl osciluje průměrně kolem 5 % z celkových výnosů NNO, někde nefiguruje vůbec, pouze ve dvou případech tvoří 20-30 % z celkových výnosů. Mohu však konstatovat, že budu-li řadit účelovou dotaci (stejně tak zdroje z EU - ESF) do složky „peníze z Jihočeského kraje“, situace se obrátí a Jihočeský kraj ponese hlavní podíl na financování NNO poskytující bezplatné sociální služby v JčK. Jeho zásluha jakožto zdroje financí u většiny organizací by se pak pohybovala min. kolem 50 % celkových finančních prostředků.

Díky výzkumu je možné sledovat velmi silnou závislost vybraných NNO na veřejných financích, kdy nejstěžejnějším příjmem jsou pro ně dotace z veřejných rozpočtů, zejména účelová dotace poskytovaná Jihočeským krajem (z rozpočtu MPSV). Není tedy zcela jasné, co by nastalo ve chvíli, kdyby byl tok těchto financí utlumen nebo zcela pozastaven. Stejně jako se ruší některé dotační programy (které chybí některým informantům), může nastat zlom i v tomto případě, obzvláště v této nejisté době. Většina informantů totiž prozradila, že spoléhá především na zdroje z veřejných rozpočtů, a jen malá část je alespoň částečně zajištěna financemi z vlastní činnosti.

8 Závěr

Financování NNO poskytující bezplatné sociální služby je bezesporu velmi složitou disciplínou, která v sobě ukrývá mnoho nástrah a obtížných úkonů, se kterými se vedoucí pracovníci těchto organizací musí, méně či více úspěšně, vypořádat. Tato úskalí spojená s financováním nesouvisí pouze s nedostatkem prostředků, ale zejména s možnostmi a způsoby jejich získávání, s administrativou s tím spojenou nebo s jejich přerozdělováním uvnitř organizace na jednotlivá pracoviště či účely.

Cílem této diplomové práce bylo zjistit možnosti financování bezplatně poskytovaných sociálních služeb Jihočeským krajem a současně zjistit, jak skutečně NNO financují tyto služby, které jsou poskytovány ze zákona zdarma. Zejména v rámci empirické části jsem usilovala o dosažení stanoveného cíle a zodpovězení výzkumných otázek. Troufám si tvrdit, že to se podařilo, ačkoli si uvědomuji limitaci některých postupů nebo občasnou „nepružnou ruku“ při psaní. NNO v Jihočeském kraji je poskytováno velké množství možností, jakými financovat svůj provoz. Práce předkládá řadu projektů a programů nabízených Jihočeským krajem, dále mohou organizace využívat grantových řízení nadací a nadačních fondů, financí z EU, sponzorství od individuálních dárců a firem nebo získávat finance vlastní činností – prodejem zboží a služeb, vybíráním členských příspěvků aj. Díky tomuto výzkumu bylo zjištěno, že NNO pro své financování využívají obrovské množství zdrojů, a to jak veřejných, tak vlastních. Ovšem veřejné zdroje, zejména finance ze státního rozpočtu, jsou majoritním původcem finančních prostředků v rámci tohoto vícezdrojového financování. Obzvláště některé organizace jsou naprosto závislé na financích z veřejných zdrojů, a to zejména na účelové dotaci z rozpočtu MPSV. Z výzkumu lze dále vyvodit, že financování není pro NNO jednoduché, práci jim ztěžuje řada faktorů, např. náročná administrativa dotačního řízení, nejednotnost metodických postupů nebo nejistota a neterminované získání financí. Ačkoli se tyto faktory týkají i samotného Jihočeského kraje a jsou zachyceny v rozhovorech jako negativní aspekt spolupráce, je jeho podpora chápána veskrze pozitivně a dokonce je vnímán jako vzor pro ostatní kraje. Je otázkou, zda všechna zmíněná negativa plynoucí z podpory Jihočeského kraje jsou jím samotným řešitelná a zda jsou vůbec ovlivnitelná, a pokud ano, cesta ke změně rozhodně nebude jednoduchá. V neposlední řadě výzkum přinesl zajímavá zjištění o vnímání fundraisingu jednotlivými informanty. Tento pojem je totiž chápán různými

způsoby (většinou nesprávnými) a těmi pak argumentují nepotřebnost fundraisera, tedy někoho, kdo zajišťuje získávání financí.

Ačkoli tedy nestátní neziskové organizace deklarujeme jako nezávislé na státu, jejich způsob financování svědčí o opaku. Jen některé NNO zúčastněné ve výzkumu jsou schopny v rámci svého rozpočtu konkurovat vlastními zdroji těm veřejným, případně budují plány na prodávání služeb, čímž by získaly větší nezávislost na státním rozpočtu. Domnívám se, že je nutné apelovat i na další NNO, aby zvýšily podíl financí z vlastních zdrojů (prodej zboží/služeb, členské příspěvky aj.), neboť tato svázanost veřejnými rozpočty by jim v budoucnu mohla značně ublížit. Vytvořit plán se záměrem snížit veřejné zdroje a navýšit ty vlastní jim může pomoci schopný fundraiser. Fundraising není jen psaní projektů, kterými získáme finance z obce, kraje, ministerstva, ale je to také získání pravidelných darů ze soukromého sektoru, vlastní činnost organizace, která přinese jiné finanční zdroje (prodej výrobků). Samozřejmě vše v souladu s platnou legislativou. Je zkrátka nutné usilovat o posílení vlastních příjmů a soukromých zdrojů a co nevíce snížit závislost na zdrojích veřejných.

Téma této práce je sice relativně úzce vymezeno, nicméně během jeho zpracování se mi otevíralo nespočet nových variant pro jeho jiné uchopení. Nabízí se zevrubná analýza dílčích částí, orientace na financování hrazených sociálních služeb nebo analogické zpracování za hranicemi Jihočeského kraje. Jsem proto přesvědčena, že téma týkající se analýzy financování sociálních služeb může být dále rozšiřováno o nové pohledy. Konkrétně tato práce pak může sloužit jako vhled do problematiky financování nestátních neziskových organizací poskytující bezplatné sociální služby na území Jihočeského kraje, a to jak pro laickou, tak odbornou veřejnost. Jsem velmi vděčna za možnost zpracovat toto téma, neboť práce na něm mě nejen velmi bavila, ale zároveň obohatila o cenné poznatky. Měla jsem možnost vést zajímavé rozhovory s neméně zajímavými lidmi, kteří jsou své práci zcela oddáni. Kdyby se dalo platit dobrými skutky, oni by nahradili všechny peníze světa.

9 Seznam použitých zdrojů

1. *Abeceda fondů EU 2021-2027*, 2022. [online]. MMR ČR. ISBN 978-80-7538-421-8 [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/getmedia/4bdc6693-acda-4210-a3c4-c5afaedff0be/ABECEDA-FONDU-EU-2021%e2%80%932027.pdf.aspx>
2. *Arkáda centrum*, 2023. [online]. Arkáda – sociálně psychologické centrum, z.ú. [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://www.arkadacentrum.cz/arkada-centrum/>
3. Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú. Účetní závěrka 2019. In: Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú. [online]. 2020. [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=791229>
4. Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú. Účetní závěrka 2020. In: Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú. [online]. 2021. [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=791229>
5. Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú. Účetní závěrka 2021. In: Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú. [online]. 2022. [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=791229>
6. Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú. Výroční zpráva 2019. In: *Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: [file:///C:/Users/Nina/Downloads/Arkada_VZ_2019%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Nina/Downloads/Arkada_VZ_2019%20(1).pdf)
7. Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú. Výroční zpráva 2020. In: *Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: [file:///C:/Users/Nina/Downloads/Arkada_VZ_2019%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Nina/Downloads/Arkada_VZ_2019%20(1).pdf)
8. Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú. Výroční zpráva 2021. In: *Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: [file:///C:/Users/Nina/Downloads/Arkada_VZ_2019%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Nina/Downloads/Arkada_VZ_2019%20(1).pdf)
9. BRAY, I. M., 2010. *Effective fundraising for nonprofits : real-world strategies that work*. California: Nolo. ISBN 978-1-4133-1253-9.
10. *CEEFC 2022: To nejlepší z mezinárodní fundraisingové konference*, 2022. [online]. Svět neziskovek. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://svetneziskovek.cz/aktualne-z-nezisku/ceefc-2022-to-nejlepsi-z-mezinarodni-fundraisingove-konference>
11. Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. Účetní závěrka 2019. In: *Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s.* [online]. 2020. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=722186>

12. Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. Výroční zpráva 2019. In: Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. [online]. 2020. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <http://www.cpdm.cz/index.php?page=page&kid=206>
13. Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. Výroční zpráva 2020. In: Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. [online]. 2021. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <http://www.cpdm.cz/index.php?page=page&kid=206>
14. Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. Výroční zpráva 2021. In: Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. [online]. 2022. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <http://www.cpdm.cz/index.php?page=page&kid=206>
15. *Cíle a zaměření činnosti*, 2023. [online]. Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <http://www.cpdm.cz/index.php?page=page&kid=211>
16. *Co děláme*, 2015. [online]. Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú. [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.ditevkrizi.cz/co-delame/>
17. *Co je to spolek*, 2023. [online]. Profineziskovky.cz. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.profineziskovky.cz/cs/spolky/co-je-to-spolek/a-3797/>
18. *Co je to ústav*, 2023. [online]. Profineziskovky.cz. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.profineziskovky.cz/cs/ustavy/co-je-to-ustav/a-3800/>
19. *Crowdfunding & charita? 5 zásad, aby to fungovalo*, 2018. [online]. Svět neziskovek. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://svetneziskovek.cz/komunikace/crowdfunding-charita-5-zasad-aby-to-fungovalo>
20. *Čerpání v období 2014-2020*, 2023. [online]. Dotace EU. [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/cerpani-v-obdobi-2014-2020>
21. DOBROZEMSKÝ, V., STEJSKAL, J., 2016. *Nevýdělečné organizace v teorii*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-104-0.
22. *Dotace schválené*, 2022. [online]. Jihočeský kraj. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: https://www.kraj-jihocesky.cz/cs/ku_dotace/schvalene
23. *Dotacní řízení 2023*, 2022. [online]. Sociální portál. [cit. 2022-10-19]. Dostupné z: <https://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/?dotacni-rizeni-2023>
24. DRUCKER, P. F., 1994. *Řízení neziskových organizací*. Praha: Management Press. ISBN 80-85603-38-1.
25. ELGER, M., 2013. [online] Přizpůsobení nadací a nadačních fondů novému občanskému zákoníku se srovnávací tabulkou [cit. 2022-09-12]. Dostupné z:

- <https://adoc.pub/pizpsobeni-nadaci-a-nadanich-fond-novemu-obanskemu-zakoniku.html>
26. *Financování církví a náboženských společností*, 2023. [online]. Ministerstvo kultury. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/financovani-cs-34>
 27. FOKUS - Písek, z.ú. Účetní závěrka 2019. In: *FOKUS - Písek, z.ú.* [online]. 2020 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792837>
 28. FOKUS - Písek, z.ú. Účetní závěrka 2020. In: *FOKUS - Písek, z.ú.* [online]. 2021. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792837>
 29. FOKUS - Písek, z.ú. Účetní závěrka 2021. In: *FOKUS - Písek, z.ú.* [online]. 2022. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792837>
 30. FOKUS - Písek, z.ú. Výroční zpráva 2019. In: *FOKUS - Písek, z.ú.* [online]. 2020. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.fokus-pisek.cz/dokumenty/>
 31. FOKUS - Písek, z.ú. Výroční zpráva 2020. In: *FOKUS - Písek, z.ú.* [online]. 2021. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.fokus-pisek.cz/dokumenty/>
 32. FOKUS - Písek, z.ú. Výroční zpráva 2021. In: *FOKUS - Písek, z.ú.* [online]. 2022. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.fokus-pisek.cz/dokumenty/>
 33. GULOVÁ, L., ŠÍP, R. a kol., 2013. *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. Praha: Grada Publishing. ISBN: 978-80-247-4368-4.
 34. HEJDUKOVÁ, P., 2015. *Veřejné finance: teorie a praxe*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-298-4.
 35. HENDEL, J., REMR, J., 2017. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1192-1.
 36. HENDL, J., 2016. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0982-9.
 37. HLADKÁ, M., 2009. *Přehled legislativy pro neziskové organizace*. [online] Brno: CVNS. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://cvns.econ.muni.cz/publikace/>
 38. HORIZONT, z.ú. Účetní závěrka 2019. In: *HORIZONT, z.ú.* [online]. 2020. [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792583>

39. HORIZONT, z.ú. Účetní závěrka 2020. In: *HORIZONT, z.ú.* [online]. 2021. [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792583>
40. HORIZONT, z.ú. Účetní závěrka 2021. In: *HORIZONT, z.ú.* [online]. 2022. [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792583>
41. HORIZONT, z.ú. Výroční zpráva 2019. In: *HORIZONT, z.ú.* [online]. 2020. [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792583>
42. HORIZONT, z.ú. Výroční zpráva 2020. In: *HORIZONT, z.ú.* [online]. 2021. [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792583>
43. HORIZONT, z.ú. Výroční zpráva 2021. In: *HORIZONT, z.ú.* [online]. 2022. [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792583>
44. HYÁNEK, V., 2016. *Neziskové organizace: teorie a mýty*. Brno: Munipress. ISBN 978-80-210-5651-0.
45. *Charakteristika kraje*, 2021. [online]. ČSÚ. [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xc/charakteristika_kraje
46. Cheiron T, o.p.s. Účetní závěrka 2019. In: *Cheiron T, o.p.s.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=725089>
47. Cheiron T, o.p.s. Účetní závěrka 2020. In: *Cheiron T, o.p.s.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=725089>
48. Cheiron T, o.p.s. Účetní závěrka 2021. In: *Cheiron T, o.p.s.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=725089>
49. Cheiron T, o.p.s. Výroční zpráva 2019. In: *Cheiron T, o.p.s.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=725089>
50. Cheiron T, o.p.s. Výroční zpráva 2020. In: *Cheiron T, o.p.s.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=725089>

51. Cheiron T, o.p.s. Výroční zpráva 2021. In: *Cheiron T, o.p.s.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=725089>
52. KAMENICKÝ, J., 2018. Fundraising. In: Vrzáček, P. a kol. *Krabička poslední záchrany pro neziskové organizace: Manuál managementu neziskových organizací*. Praha: Togga. s. 130-155. ISBN 978-80-7476-133-1.
53. *Kdo jsme*, 2023. [online]. Lata. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.lata.cz/o-nas/kdo-jsme/>
54. KoCeRo - komunitní centrum Rovnost o.p.s. Výroční zpráva 2019. In: *KoCeRo - komunitní centrum Rovnost o.p.s.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://kocero.cz/vyrocní-zpravy>
55. KoCeRo - komunitní centrum Rovnost o.p.s. Výroční zpráva 2020. In: *KoCeRo - komunitní centrum Rovnost o.p.s.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://kocero.cz/vyrocní-zpravy>
56. KoCeRo - komunitní centrum Rovnost o.p.s. Výroční zpráva 2021. In: *KoCeRo - komunitní centrum Rovnost o.p.s.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://kocero.cz/vyrocní-zpravy>
57. *Komplex nabízených služeb*, 2005. [online]. HORIZONT, z.ú. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.oshorizont.cz/nabizime.php>
58. KRECHOVSKÁ, M. a kol., 2018. *Řízení neziskových organizací – klíčové oblasti pro jejich udržitelnost*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3075-2.
59. Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú. Účetní závěrka 2019. In: *Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=793312>
60. Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú. Účetní závěrka 2020. In: *Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=793312>
61. Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú. Účetní závěrka 2021. In: *Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=793312>
62. Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú. Výroční zpráva 2019. In: *Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.ditevkrizi.cz/o-nas/dokumenty/>

63. Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú. Výroční zpráva 2020. In: *Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.ditevkrizi.cz/o-nas/dokumenty/>
64. Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú. Výroční zpráva 2021. In: *Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.ditevkrizi.cz/o-nas/dokumenty/>
65. MATOUŠEK, O., 2011. *Sociální služby: Legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení.* Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0041-3.
66. MATOUŠEK, O. a kol., 2012. *Základy sociální práce.* Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0211-0.
67. MIOVSKÝ, M. 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu.* Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-1362-5.
68. *O Darujme.cz*, 2022. [online]. Darujme.cz. [cit. 2022-10-02]. Dostupné z: <https://www.darujme.cz/o-darujme/>
69. *Odbor regionálního rozvoje, územního plánování a stavebního řádu*, 2022. [online]. Jihočeský kraj. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/krajsky-urad/odbor-regionalniho-rozvoje-uzemniho-planovani-stavebniho-radu#program-rozvoje-jihoceskeho-kraje-na-obdobi-2021-2027>
70. ONDRÁČKOVÁ, K., ČERNÝ D., 2015. Crowdfunding: Investiční modely. *FinExpert* [online]. [cit. 2022-09-12]. Dostupné z: <https://finexpert.e15.cz/crowdfunding-investicni-modely>
71. *Organizace FOKUS*, 2023. [online]. FOKUS – Písek, z.ú. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.fokus-pisek.cz/cile-organizace/>
72. PEŠATOVÁ, I., ŠVINGALOVÁ, D., 2005. *Metodika závěrečné práce pro sociální pracovníky.* Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 80-7083-959-7.
73. *Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji V*, 2012-2023. [online]. Jihočeský kraj. [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <http://ip.kraj-jihocesky.cz/o-projektu/>
74. *Podpora sociálních služeb v Jihočeském kraji VI*, 2012-2023. [online]. Jihočeský kraj. [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <http://ip.kraj-jihocesky.cz/o-projektu/>
75. POLAČKOVÁ, Z., 2005. *Fundraisingové aktivity: jak získávat finanční prostředky od místní komunity.* Praha: Portál. ISBN 80-7178-694-2.
76. *Pomoc v pravý čas*, 2014-2023. [online]. Temperič, o.p.s. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <http://www.tempericb.cz/#>

77. *Poradenství a pomoc*, 2017. [online]. THEIA - krizové centrum o.p.s. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.theia.cz/>
78. *Poslání a cíle*, 2023. [online]. KoCeRo - komunitní centrum Rovnost o.p.s. [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://kocero.cz/poslani-a-cile>
79. *Poslání a hodnoty*, 2023. [online]. NROS. [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://www.nros.cz/hlavni-menu/kdo-jsme/nase-poslani-a-hodnoty/>
80. *Prevence duševního zdraví dětí v Jihočeském kraji*, 2022. [online]. Sociální portál. [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/?prevence-dusevniho-zdravi-deti-v-jihoceskem-kraji>
81. PREVENT 99 z.ú. Účetní závěrka 2019. In: *PREVENT 99 z.ú.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792293>
82. PREVENT 99 z.ú. Účetní závěrka 2020. In: *PREVENT 99 z.ú.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792293>
83. PREVENT 99 z.ú. Účetní závěrka 2021. In: *PREVENT 99 z.ú.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=792293>
84. PREVENT 99 z.ú. Výroční zpráva 2019. In: *PREVENT 99 z.ú.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.prevent99.cz/o-nas/>
85. PREVENT 99 z.ú. Výroční zpráva 2020. In: *PREVENT 99 z.ú.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.prevent99.cz/o-nas/>
86. PREVENT 99 z.ú. Výroční zpráva 2021. In: *PREVENT 99 z.ú.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.prevent99.cz/o-nas/>
87. *Program návratné finanční výpomoci poskytovatelům sociálních služeb v roce 2023*, 2022. [online]. Jihočeský kraj. [cit. 2022-09-28]. Dostupné z: https://www.kraj-jihocesky.cz/ku_dotace/vyhlasene#datum-vyhlaseni-17-10-2022-program-navratne-financni-vypomoci-poskytovatelum-socialnich-sluzeb-v-roce-2023
88. *Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027*, 2021. [online]. Jihočeský kraj. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/sites/default/files/inline-files/2020/Program%20rozvoje%20Jiho%20C4%8Desk%C3%A9ho%20kraje%20na%20obdob%C3%AD%202021-2027.pdf>

89. *Projekty Jihočeského kraje*, 2023. [online]. Sociální portál. [cit. 2022-08-28].
Dostupné z: <https://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/?projekty-jihoceskeho-kraje>
90. *Přehled poskytovaných služeb*, 2023. [online]. PREVENT 99 z.ú. [cit. 2023-02-03].
Dostupné z: <https://www.prevent99.cz/sluzby/>
91. PUNCH, K.F. 2008. *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha: Portál. ISBN: 978- 80-7367-468-7.
92. *Rada vlády pro nestátní neziskové organizace*, 2023. [online]. Vláda ČR. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/zakladni-informace-767/>
93. *Registr poskytovatelů sociálních služeb*, 2023. [online]. MPSV. [cit. 2023-02-01].
Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1648581264151_1
94. REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada Publishing. ISBN: 978-80-247-3006-6.
95. *Rejstřík církví a náboženských společností*, 2023. [online]. Ministerstvo kultury. [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: https://www-cns.mkcr.cz/cns_internet/
96. REKTOŘÍK, J., 2000. Neziskové organizace v ČR. In: Rektořík, J. (ed.). *Neziskové organizace v ČR, SR a Rakousku: mezinárodní seminář*. Brno: Masarykova univerzita. s. 8-18. ISBN 80-210-2259-0.
97. REKTOŘÍK, J. 2012. *Organizace neziskového sektoru*. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-869-2954-5.
98. *Rozbor financování nestátních neziskových organizací*, 2018. [online]. Vláda ČR. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozb主_2016_prilohy_pro_web.pdf
99. SALAMON, L. M., ANHEIER, H. K., 1998. Social Origins of Civil Society: Explaining the Nonprofit Sector Cross-Nationally. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. 9(3), 213-48. doi: 10.1023/A:1022058200985.
100. *Síť sociálních služeb v Jihočeském kraji*, 2021. [online]. Sociální portál. [cit. 2022-08-28]. Dostupné z: https://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/files/prehled_socialnich_sluzeb_zarazenych_do_zakladni_site_socialnich_sluzeb_v_jck_na_obdobi_2022-2024.pdf

101. *Sociální služby*, 2020. [online]. MPSV. [cit. 2022-09-29]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-sluzby-1>
102. *Sociální služby*, 2023. [online]. Spolek Slunečnice. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.spolekslunecnice.cz/domains/spolekslunecnice.cz/index.php/socialni-sluzby>
103. *Sociální služby*, 2023. [online]. STROOM DUB o. p. s. [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.stroomdub.cz/socialni-rehabilitace-1/socialni-sluzby/>
104. Spolek Slunečnice. Účetní závěrka 2019. In: *Spolek Slunečnice*. [online]. 2020. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=878717>
105. Spolek Slunečnice. Účetní závěrka 2020. In: *Spolek Slunečnice*. [online]. 2021. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=878717>
106. Spolek Slunečnice. Výroční zpráva 2019. In: *Spolek Slunečnice*. [online]. 2020. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.spolekslunecnice.cz/domains/spolekslunecnice.cz/index.php/dokumenty/vyrocnizpravy>
107. Spolek Slunečnice. Výroční zpráva 2020. In: *Spolek Slunečnice*. [online]. 2021. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.spolekslunecnice.cz/domains/spolekslunecnice.cz/index.php/dokumenty/vyrocnizpravy>
108. *Správní obvody*, 2022. [online]. ČSÚ. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xc/spravni_obvody
109. *Statistická ročenka Jihočeského kraje*, 2021. [online]. ČSÚ. [cit. 2022-10-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-jihoceskeho-kraje-2021>
110. STEJSKAL, J. a kol., 2013. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7357-973-9.
111. STROOM DUB o. p. s. Účetní závěrka 2019. In: *STROOM DUB o. p. s.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=729265>

112. STROOM DUB o. p. s. Výroční zpráva 2019. In: *STROOM DUB o. p. s.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: https://www.stroomdub.cz/onas/uredni-deska#vyrocni_zpravy-3
113. STROOM DUB o. p. s. Výroční zpráva 2020. In: *STROOM DUB o. p. s.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: https://www.stroomdub.cz/onas/uredni-deska#vyrocni_zpravy-3
114. STROOM DUB o. p. s. Výroční zpráva 2021. In: *STROOM DUB o. p. s.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: https://www.stroomdub.cz/onas/uredni-deska#vyrocni_zpravy-3
115. Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Jihočeském kraji, 2021. České Budějovice: INPRESS. ISBN 978-80-87520-69-7.
116. *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb*, 2022. [online]. Sociální portál. [cit. 2022-08-27]. Dostupné z: https://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/files/sprss_2022_2024.pdf
117. ŠEBO, J., 2002. Teoretické aspekty financovania neziskových organizací. *Národohospodářský obzor*. 60-74. ISSN 1213-2446.
118. ŠEDIVÝ, M., MEDLÍKOVÁ, O., 2017. *Úspěšná nezisková organizace*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0249-5.
119. ŠIMKOVÁ, E., 2012. *Management a marketing v praxi neziskových organizací*. UHK: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-230-0.
120. ŠKARABELOVÁ, S. a kol., 2002. *Když se řekne nezisková organizace: příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-3031-3.
121. Temperi, o.p.s. Účetní závěrka 2019. In: *Temperi, o.p.s.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=38645>
122. Temperi, o.p.s. Účetní závěrka 2020. In: *Temperi, o.p.s.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-metodifirma?subjektId=38645>
123. Temperi, o.p.s. Účetní závěrka 2021. In: *Temperi, o.p.s.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=38645>
124. Temperi, o.p.s. Výroční zpráva 2019. In: *Temperi, o.p.s.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <http://www.tempericb.cz/dokumenty/vyrocni-zpravy/>

125. Temperi, o.p.s. Výroční zpráva 2020. In: *Temperi, o.p.s.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <http://www.tempericb.cz/dokumenty/vyrocnizpravy/>
126. Temperi, o.p.s. Výroční zpráva 2021. In: *Temperi, o.p.s.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <http://www.tempericb.cz/dokumenty/vyrocnizpravy/>
127. TETŘEVOVÁ, L., 2008. *Veřejná ekonomie*. Praha: Professional Publishing. 978-80-86946-79-5.
128. THEIA - krizové centrum o.p.s. Účetní závěrka 2019. In: *THEIA - krizové centrum o.p.s.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=720506>
129. THEIA - krizové centrum o.p.s. Účetní závěrka 2020. In: *THEIA - krizové centrum o.p.s.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=720506>
130. THEIA - krizové centrum o.p.s. Výroční zpráva 2019. In: *THEIA - krizové centrum o.p.s.* [online]. 2020. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.theia.cz/o-nas/vyrocnizpravy/>
131. THEIA - krizové centrum o.p.s. Výroční zpráva 2020. In: *THEIA - krizové centrum o.p.s.* [online]. 2021. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.theia.cz/o-nas/vyrocnizpravy/>
132. THEIA - krizové centrum o.p.s. Výroční zpráva 2021. In: *THEIA - krizové centrum o.p.s.* [online]. 2022. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.theia.cz/o-nas/vyrocnizpravy/>
133. *Trendy a dopad krizí na online darování v Česku a na Slovensku*, 2022. [online]. Svět neziskovek. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://svetneziskovek.cz/fundraising/data-trendy-a-dopad-krizi-na-online-darovani-v-cesku-a-na-slovensku>
134. *Účelová dotace Jihočeského kraje*, 2022. [online]. Sociální portál. [cit. 2022-09-29]. Dostupné z: <https://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/?ucelova-dotace-jihoceskeho-kraje>
135. VALACH, J. a kol., 2010. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopres. ISBN 978-80-86929-71-2.
136. *Více o nás*, 2023. [online]. Cheiron T, o.p.s.. [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://www.cheiront.cz/o-nas>
137. VÍT, P., 2015. *Praktický právní průvodce pro neziskové organizace*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5477-2.

138. VOJTÍŠEK, P., 2018. *Princip solidarity ve financování služeb sociální péče*. Praha: UK, Karolinum. ISBN 978-80-246-3709-9.
139. Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádí zákon o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 164. ISSN 1211-1244.
140. *Výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro nestátní neziskové organizace v roce 2019, 2020*. [online]. Vláda ČR. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/vyrocní-zprava-o-cinnosti-rady-vlady-pro-nestatni-neziskove-organizace-v-roce-2019--181465/>
141. Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, 2002. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 2. ISSN 1211-1244.
142. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, 2012. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 33. ISSN 1211-1244.
143. Zákon č. 101/2002 Sb., o ochraně osobních údajů, 2002. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 32. ISSN 1211-1244.
144. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, 2006. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 37. ISSN 1211-1244.
145. Zákon č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností, 1949. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 67. ISSN 1211-1244.
146. Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, 1997. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 114. ISSN 1211-1244.
147. Zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, 2012. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 155. ISSN 1211-1244.
148. *Zvláštní práva církví a náboženských společností*, 2023. [online]. Ministerstvo kultury. [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/zvlastni-prava-cs-33>

10 Seznam příloh

Příloha č. 1 Vybrané nestátní neziskové organizace v JČK dle popsaného postupu

Příloha č. 2 Osnova otázek rozhovoru

Příloha č. 1 – Vybrané nestátní neziskové organizace v JČK dle popsaných postupů

Organizace	Poskytované sociální služby
Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú.	Odborné soc. poradenství Kontaktní centra, krizová pomoc Služby následné péče, terénní programy
Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s.	Nízkoprahové zař. pro děti a mládež Odborné soc. poradenství Terénní programy (2)
FOKUS - Písek, z.ú.	Sociálně terapeutické dílny (3) Sociální rehabilitace (3)
HORIZONT, z.ú.	Sociálně terapeutické dílny (2)
Cheiron T, o.p.s.	Nízkoprahové zař. pro děti a mládež (2) Soc. aktiviz. sl. pro rodiny s dětmi (2) Terénní programy
KoCeRo - komunitní centrum Rovnost o.p.s.	Nízkoprahové zař. pro děti a mládež (4) Terénní programy
Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.ú.	Krizová pomoc
PREVENT 99 z.ú.	Nízkoprahové zař. pro děti a mládež (3) Odborné soc. poradenství (7) Soc. aktiviz. sl. pro rodiny s dětmi (2) Služby následné péče (3) Terénní programy, kontaktní centra
Spolek Slunečnice	Sociálně terapeutické dílny
STROOM DUB o.p.s.	Sociálně terapeutické dílny (2) Sociální rehabilitace
Temperi, o.p.s.	Nízkoprahové zař. pro děti a mládež Soc. aktiviz. sl. pro rodiny s dětmi (2)
THEIA - krizové centrum o.p.s.	Odborné soc. poradenství (5) Krizová pomoc (2)

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb (2023), upraveno Fialová (2023)

Otázky pro vybrané organizace

1. Kdo se ve Vaší organizaci stará o získávání dárců a financí, tedy fundraising? Máte na tuto činnost vytvořené pracovní místo - přímo pro fundraisera?
2. Co je z pohledu Vaší organizace nejtěžší při financování?
3. Vytváříte projekty dle aktuální možnosti financování nebo cíleně vyhledáváte dotační zdroje na Vaše konkrétní projekty?
4. Pro jaké účely využíváte finanční dary, sponzorství od FO a PO?
5. Je pro Vás vzhledem k uplynulým událostem (Covid-19, válka na Ukrajině a s ní spojený růst cen v ČR) obtížnější shánět peníze? O kolik % se Vám odhadem zvýšily náklady? Jakým způsobem nastalou situaci řešíte – zvyšujete množství interních zdrojů (prodáváte vzdělávací kurzy, výrobky) nebo jste museli zajistit více donátorů, tj. externích zdrojů?
6. Jak vnímáte finanční podporu Vašich služeb, toho, co děláte, od Jihočeského kraje? Je podle Vás uspokojivá? Myslíte si, že je koncepčně v pořádku?
7. Poskytujete pouze bezplatné sociální služby. Domníváte se, že kraj (případně jiní dárce) tento fakt zohledňuje? Pracujete s tímto faktem v rámci fundraisingu?

11 Seznam tabulek, schémat, obrázků a grafů

11.1 Tabulky

- Tab. 1 Vlastnosti NNO
- Tab. 2 Vize, poslání a hodnoty nestátních neziskových organizací – konkrétní příklady
- Tab. 3 Odhad poskytnutých finančních prostředků (2023) dle oblastí zaměření příjemců
- Tab. 4 Finanční prostředky poskytnuté nestátním neziskovým organizacím 2013-2023 (v tis. Kč)
- Tab. 5 Rozdělení příjmů ze státního rozpočtu dle krajů
- Tab. 6 Zdroje financování NNO
- Tab. 7 Typy operačních programů a množství finančních prostředků
- Tab. 8 Druhy sociálních služeb
- Tab. 9 Rozdělení sociálních služeb dle výše úhrady
- Tab. 10 Standardy kvality sociálních služeb
- Tab. 11 Oblast sociální péče, počet služeb v Jihočeském kraji dle typu
- Tab. 12 Oblast sociální prevence, počet služeb v Jihočeském kraji dle typu
- Tab. 13 Oblast sociálního poradenství, počet služeb v Jihočeském kraji dle typu
- Tab. 14 Zdroje financování realizace navrhovaných opatření
- Tab. 15 Program na podporu sociál. služeb - výše dotací v letech 2018-2022 (v Kč)
- Tab. 16 Účelová dotace poskytovatelům sociálních služeb - výše dotací v letech 2018-2023 (v Kč)
- Tab. 17 Finančně podporované sociální služby Jihočeským krajem za účelem jejich rozvoje
- Tab. 18 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Arkáda - sociálně psychologické centrum, z.ú.
- Tab. 19 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, CPDM o.p.s.
- Tab. 20 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Fokus Písek, z.ú.
- Tab. 21 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Horizont, z.ú.
- Tab. 22 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Cheiron T, o.p.s.

- Tab. 23 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, KoCeRo o.p.s.
- Tab. 24 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z. ú.
- Tab. 25 Struktura finančních prostředků (v Kč) 2019-2021, Prevent 99 z.ú.
- Tab. 26 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Spolek Slunečnice
- Tab. 27 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Centrum STROOM DUB o.p.s.
- Tab. 28 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, Temperi, o.p.s.
- Tab. 29 Struktura finančních prostředků (v Kč) a jejich využití 2019-2021, THEIA – krizové centrum o.p.s.
- Tab. 30 Přímé dotace z rozpočtu Jihočeského kraje na konkrétní typy sociálních služeb vybraných neziskových organizací
- Tab. 31 Podíl Jihočeského kraje na financování vybraných neziskových organizací v letech 2019-2021 (v %)

11.2 Obrázky

Obr. 1 Zdroje financování neziskových organizací

Obr. 2 Schéma postupu žádosti o dotaci

Obr. 3 Harmonogram výzkumu

12 Seznam zkratek

CPDM	Centrum pro pomoc dětem a mládeži
ČR	Česká republika
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
HPP	hlavní pracovní poměr
IROP	Integrovaný regionální operační program
JČK	Jihočeský kraj
MAS	Místní akční skupina
MHF	Mezinárodní hudební festival
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zahraničí
NF	nadační fond
NNO	nestátní nezisková organizace
NROS	Nadace rozvoje občanské společnosti
NZDM	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OP	operační program
ORP	obce s rozšířenou působností
OZP	osoba se zdravotním postižením
PC	osobní počítač
PO	právnícká osoba
PR	public relations
SAS	sociálně aktivizační služby
SPOD	sociálně právní ochrana dětí
SPRSS v JČK	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Jihočeském kraji

SR	sociální rehabilitace
SS	sociální služba
STD	sociálně terapeutické dílny